

Załącznik do uchwały nr

Rady Gminy Izabelin z dnia2015 roku

STRATEGIA ROZWOJU GMINY IZABELIN NA LATA 2016-2030

przygotowana na zlecenie Gminy Izabelin

Gmina Izabelin
ul. 3 Maja 42, 05-080 Izabelin

OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW MOTOREM ROZWOJU GMINY

Wykaz najczęściej używanych skrótów

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
NSRO	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia
MIR/MRR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (dawniej MRR)
MSP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
NSS	Narodowa Strategia Spójności
PARP	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
PWW	Podstawy Wsparcia Wspólnoty
SIMIK	System Informatycznego Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności
RPO	Regionalny Program Operacyjny
RPO WM	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego
SWOT	Analiza czynników rozwojowych - mocnych i słabych stron podmiotu analizy oraz szans i zagrożeń wynikających z wpływu otoczenia.
UE	Unia Europejska
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
WOF	Warszawski Obszar Funkcjonalny
PGN	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
KPN, Kampinos	Kampinoski Park Narodowy
OMW	Obszar Metropolitalny Warszawy

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	4
2. Procedura opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030	8
3. Założenia strategii rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030	9
4. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Gminy Izabelin – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Gminy Izabelin.....	15
4.1. Potencjał położenia geograficznego gminy	15
4.2. Potencjał demograficzny	22
4.3. Infrastruktura techniczna	31
4.4. Infrastruktura społeczna	42
4.5. Potencjał rynku pracy	49
4.6. Potencjał gospodarczy	51
4.7. Turystyka i promocja gminy	53
4.8. Polityka społeczna i gospodarcza gminy	55
4.9. Podsumowanie najważniejszych problemów rozwojowych Gminy Izabelin na rok 2015	56
5. Analiza SWOT Gminy Izabelin	69
6. Ocena realizacji celów Strategii Rozwoju Gminy Izabelin do 2015	87
7. Wizja rozwoju (cel generalny).....	90
8. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii)	107
9. Priorytetowe gminne zadania realizacyjne	124
10. Źródła finansowania.....	129
11. Zgodność ze strategicznymi dokumentami	129
12. System wdrażania i monitorowania.....	142
13. Spis map, tabel, wykresów	146

Autorzy i partnerzy "Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030"

Zgodnie z zarządzeniami Nr 11/2015, 28/2015 i 51/2015 Wójta Gminy Izabelin skład Zespołu ds. opracowania strategii rozwoju Gminy Izabelin tworzyły następujące osoby:

- **Agnieszka Sobczak - Przewodnicząca Zespołu (do 10 sierpnia 2015 r.),**
- **Ryszard Haczek – Przewodniczący Zespołu (od 10 sierpnia 2015r.),**
- **Tomasz Urbański - Zastępca Przewodniczącego Zespołu,**
- **Agata Bartoszewicz - członek,**
- **Ryszard Łuczak - członek,**
- **Krzysztof Stańczyk - członek,**
- **Agnieszka Woźniak - członek,**
- **Katarzyna Krukowska-Wiater – członek (do 10 sierpnia 2015r.),**
- **Grażyna Zielińska - członek.**

Autorzy "Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030" składają wyrazy podziękowania wszystkim osobom aktywnie zaangażowanym w pracę nad przygotowaniem niniejszego dokumentu. W szczególności wyrazy podziękowania należą się członkom Zespołu ds. Strategii oraz wszystkim osobom uczestniczącym w 3 warsztatach strategicznych poświęconych problemom i najważniejszym wyzwaniom rozwojowym Gminy Izabelin. Szczególne wyrazy uznania należą się p. Agnieszce Sobczak, Przewodniczącej Zespołu ds. Strategii, której sprawna praca i zaangażowanie w pełni przyczyniły się do ukształtowania niniejszego dokumentu.

Zespół autorski:

dr Remigiusz Górniak

dr Grzegorz Maśloch

1. Wstęp

Proces planowania strategicznego stanowi jeden z podstawowych warunków sprawnego i efektywnego zarządzania gminą/powiatem. Planowanie pomaga bardziej wydajnie gospodarować zasobami, przewidywać problemy, które mogą się pojawić w niedalekiej przyszłości by odpowiednio wcześniej zacząć im przeciwdziałać. Opracowany plan strategiczny (strategia) umożliwia uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych działań. Pozwala to na uniknięcie realizacji projektów ad hoc, nie powiązanych ze sobą logicznie i nie wpisujących się w oczekiwany ciąg przyczynowo-skutkowy. Strategia rozwoju Gminy Izabelin pokazuje, że planowane do realizacji zadania są konsekwencją strategicznego myślenia o rozwoju; jest to niesłychanie ważna przesłanka i uzasadnienie przy ubieganiu się o środki zewnętrzne, w tym o środki w ramach polityki strukturalnej UE.

Polityka rozwoju (wg ustawy z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju¹) to zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju, spójności społeczno-gospodarczej, regionalnej i przestrzennej, podnoszenia konkurencyjności gospodarki oraz tworzenie nowych miejsc pracy w skali krajowej, regionalnej i lokalnej. Polityka rozwoju obejmuje węzłowe obszary tematyczne, zarówno te będące w zakresie odpowiedzialności poszczególnych resortów, jak i te, które są obszarami ponadresortowymi. Na politykę rozwoju składają się więc polityki publiczne odnoszące się do poszczególnych sektorów oraz dziedzin, regionów i przestrzeni. Istotne dla realizacji polityki rozwoju jest zapewnienie, aby wszystkie polityki publiczne były spójne względem siebie, a ich zakresy się uzupełniały. Politykę rozwoju prowadzi Rada Ministrów oraz jednostki samorządu terytorialnego (w tym wojewódzkie, powiatowe, gminne) w ramach ich kompetencji na podstawie strategii rozwoju, przy pomocy programów służących osiągnięciu celów strategicznych z wykorzystaniem środków publicznych.

Wśród najważniejszych instrumentów, coraz powszechniej stosowanych w polskim samorządzie, związanych z przemodelowaniem sposobu sprawowania władzy publicznej w kierunku władzy kierującej się poczuciem misji, wymienić należy wieloletnie programy inwestycyjne i finansowe oraz różnego rodzaju strategie, w tym strategie rozwoju gmin, strategie sektorowe i tzw. programy rozwoju², będące dokumentem o charakterze operacyjno-wykonawczym w stosunku do strategii rozwoju.

¹ Dz.U. z 2014r., poz. 1649 z późn.zm.

² Zgodnie z ustawą z dnia 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 379) programy rozwoju to dokumenty realizujące cele zawarte w strategiach rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, oraz programy wieloletnie, o których mowa w przepisach o finansach publicznych.

Instrumenty planistyczne zaliczane są do obszaru zarządzania strategicznego. Zgodnie z definicją zarządzanie strategiczne to ukierunkowany na przyszłość proces planowania i wyboru celów oraz zadań realizacyjnych, wdrażania przyjętych postanowień, a także monitorowania i kontroli wykonywania przyjętych ustaleń³. Zdaniem M. Ziółkowskiego podstawowymi cechami tak rozumianego zarządzania są⁴:

- Kompleksowość w podejściu do problemów rozwoju, czyli współzależne ujmowanie wszystkich sfer (dziedzin) funkcjonowania danej jednostki samorządu terytorialnego (...) oraz jak najlepsze wykorzystanie endogenicznych czynników i zasobów dla zdynamizowania rozwoju,
- Traktowanie danej jednostki samorządu terytorialnego jako części otoczenia, w którym tkwią zarówno szanse, jak i zagrożenia dla jej dalszego rozwoju,
- Orientacja na przyszłość, czyli rozwiązywanie dzisiejszych problemów przez pryzmat przyszłości, a także uznanie, że postęp jako wyraz rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego jest najważniejszy,
- Przestrzeganie zasady racjonalnego gospodarowania,
- Sukcesywne wdrażanie w życie zasady zrównoważonego rozwoju⁵.

Podstawowymi funkcjami zarządzania strategicznego z perspektywy samorządu gminnego są:

- badanie otoczenia gminy,
- prognozowanie kierunków zmian i rozwoju zachodzących w nim procesów i zjawisk,
- analiza sytuacji i możliwości tkwiących wewnątrz terytorium gminy,
- rozwijanie własnego potencjału finansowego, organizacyjnego, kulturowego i gospodarczego,
- dokonywanie wyboru i realizowanie określonych związków gminy z jej otoczeniem.

Podstawowymi walorami zarządzania strategicznego jest to, że⁶:

³ Wojciechowski E., Zarządzanie w samorządzie terytorialnym, Difin, Warszawa 2003, s. 33-34.

⁴ Ziółkowski M., Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym, pod red. A. Zalewskiego, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, 2007 r., str 103-104.

⁵ Termin zrównoważony rozwój pochodzi od angielskiego sustainable development. W języku polskim nie ma jednoznacznego określenia tłumaczącego definicję angielską. Pojawiły się terminy: „zrównoważony i trwały rozwój”, „rozwój ciągły”, „rozwój samopodtrzymujący się”, „ekorozwój”. Tym niemniej ostatecznie utarło się, że pojęcie sustainable development tłumaczone jest jako „rozwój zrównoważony”. Pod tym pojęciem kryją się takie elementy jak: planowanie dla przyszłości, planowanie dla środowiska życia człowieka, zapewnienie sprawiedliwego dostępu do zasobów przyrodniczych obecnych i przyszłych pokoleń czy też szeroki udział różnych grup społecznych w podejmowaniu decyzji dotyczących kierunków i tempa procesów rozwojowych.

⁶ Ziółkowski M., Nowe zarządzanie publiczne w polskim samorządzie terytorialnym, pod red. A. Zalewskiego, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, 2007 r., str 104.

- redukuje ono w znacznym stopniu niepewność funkcjonowania i rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego (...) oraz zwiększa jej zdolność adaptacyjną do zmieniającej się rzeczywistości;
- stanowi szansę zarówno dla władz samorządowych, jak i dla urzędników samorządowych „oswojenia” się z działaniem w sytuacjach niepewności oraz nieprzewidywalności szeregu zjawisk w otoczeniu oraz traktowania wynikającego z nich ryzyka jako stałego elementu „gry z otoczeniem” (...);
- stwarza warunki do (...) przełamywania barier rozwojowych jednostki samorządu terytorialnego (...).

Strategia opracowana w partnerstwie z różnymi jednostkami i organizacjami oraz angażująca społeczność lokalną, pozwala na wypracowanie kierunków działań zgodnych z oczekiwaniami tej społeczności. Tym samym nie funkcjonuje jako „dokument władzy lokalnej”, ale stanowi podstawę koordynacji działań różnych podmiotów tak, by uzupełniały się wzajemnie, a ich działania miały efekt synergiczny. Aby mieszkańcy identyfikowali się ze strategią musi ona zawierać wspólną wizję co do kierunków i form rozwoju społeczności lokalnej. Odpowiednio przeprowadzony proces opracowania strategii buduje więc system, w którym mieszkańcy, instytucje i podmioty władzy podejmują wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, nawiązując dialog w układzie władza – społeczność lokalna. Jest to o tyle istotne, bowiem zakres strategii nie powinien ograniczać się jedynie do tych obszarów, które ustawowo leżą w kompetencjach gminy; lecz ujmować zagadnienia rozwoju w ujęciu całościowym (obszar i zamieszkująca go ludność).

Strategia jest dokumentem długookresowym, określającym generalny kierunek działania gminy oraz przedstawiającym metody i narzędzia jego wdrażania. Ze względu na swój otwarty charakter (możliwość aktualizacji i zmian) proces planowania strategicznego pozwala na elastyczne dostosowywanie i korygowanie celów w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania. Dlatego strategia nie jest dokumentem „samym dla siebie”, ale stanowi instrument prowadzonej polityki rozwoju gminy.

Strategie rozwoju lokalnego uzyskały usankcjonowanie prawne w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r.. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2014 r., poz. 1649 z późn.zm). Ustawodawca stwierdza:

- W art. 2.: „...Przez politykę rozwoju rozumie się zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju”

kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej...”

- W art. 3. „...Politykę rozwoju prowadzą:
 - 1) w skali kraju - Rada Ministrów;
 - 2) w skali regionu - samorząd województwa;
 - 3) w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny...”
- W art. 4. „...1. Politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju...”
- W art. 9 : „Strategiami rozwoju są:
 - ❖ strategia rozwoju kraju;
 - ❖ strategie sektorowe;
 - ❖ strategie rozwoju województw, o których mowa w art.11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. Z 2001 r. Nr 142, poz 1590, z późn. zm.);
 - ❖ strategie rozwoju lokalnego, w tym strategie rozwoju powiatów oraz strategie rozwoju gmin...”

Nieuniknioną częścią opracowania strategii rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 jest korzystanie z następujących danych wyjściowych:

- dane liczbowe ze statystyki bieżącej i spisów powszechnych,
- dostępne opracowania i raporty dotyczące gminy,
- dostępne opracowania i raporty dotyczące województwa mazowieckiego,
- dostępne opracowania i analizy badające tendencje na poziomie krajowym.

2. Procedura opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030

Inicjatorem i koordynatorem działań mających na celu opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 były władze samorządowe Gminy Izabelin. Opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 zakładało m.in. spotkania Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy Izabelin oraz konsultantów z mieszkańcami gminy oraz przedstawicielami środowisk społecznych i gospodarczych. Zapewnienie odpowiedniej komunikacji pomiędzy podmiotami włączonymi w przygotowanie Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 oraz aktywna ich partycypacja w pracach nad strategią były możliwe dzięki powołaniu Zarządzeniem Nr 11/2015 z dnia 20 stycznia 2015r. Zespołu ds.

Strategii Rozwoju Gminy oraz zaangażowaniu Wójta Gminy Izabelin i pracowników Urzędu Gminy.

Praca nad strategią podzielona została na trzy etapy: **etap przygotowania, etap diagnozowania i etap projektowania**. Na każdym etapie, Urząd Gminy, Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy oraz konsultanci współpracowali z osobami zainteresowanymi włączeniem odnośnych, własnych projektów do strategii. Urząd Gminy wraz z konsultantami odpowiedzialny był za zarządzanie procesem planowania, którego efektem stało się ostatecznie opracowanie Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030. W trakcie etapu diagnozowania przeprowadzona została analiza faktograficzna oraz jakościowa aktualnej sytuacji demograficznej, społecznej i gospodarczej w gminie.

W trakcie etapu projektowania strategii, na który złożyły się prace warsztatowe Zespołu ds. Strategii Rozwoju Gminy, konsultantów oraz praca indywidualna p. Agnieszki Sobczak (Zastępcy Wójta Gminy) wraz z zespołem z Urzędu Gminy, zebrano, dokonano analizy problemów, celów operacyjnych i strategicznych i w końcu projektów i zadań związanych z dalszym rozwojem gminy. Zapoczątkowany opracowaniem niniejszego dokumentu proces strategicznego planowania rozwoju gminy będzie kontynuowany w przyszłości przy aktywnym udziale podmiotów publicznych oraz partnerów społeczno-gospodarczych rozwoju gminy.

3. Założenia strategii rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030

1. Podokresy programowania: 2016-2020 i 2020-2030

Strategia rozwoju odpowiada kolejnemu okresowi programowania rozwoju na lata 2016-2030 z podziałem na dwa podokresy. Pierwszym podokresem są lata 2016 – 2020. Dla tego podokresu przewiduje się opracowanie szczegółowego wykazu zadań i projektów realizacyjnych. Drugim są lata 2020 – 2030 - tu planuje się ogólniejszy zakres opracowania zadań realizacyjnych „Strategii...” z wyszczególnieniem działań i określeniem instytucji oraz podmiotów realizujących i czasu realizacji.

2. Partnerstwo strategii rozwoju

Przygotowanie strategii rozwoju zaplanowano z udziałem partnerów społecznych. Do jej opracowania zostały zaproszone wszystkie zainteresowane strony – „Partnerzy Strategii”. Proces przygotowania strategii rozwoju charakteryzuje się „elastycznością” doboru i uczestnictwa partnerów społecznych w pracach nad tworzeniem strategii rozwoju - w

zależności od potrzeb właściwych poszczególnym etapom prac. Postępy prac nad strategią rozwoju były na bieżąco monitorowane przez członków Zespołu, którzy uczestniczą we wspólnych spotkaniach roboczych organizowanych przez Urząd Gminy Izabelin. Na każdym etapie prac nad strategią rozwoju członkowie Zespołu mogli zgłaszać własne uwagi i opinie na temat kierunku prowadzonych prac. Zgłaszane uwagi i wnioski były dyskutowane podczas posiedzeń Zespołu w siedzibie Urzędu Gminy w kwietniu, maju i czerwcu 2015 r.

W ramach konsultacji z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami itd. Urząd Gminy Izabelin podjął decyzję o przygotowaniu i dystrybucji ankiet tematycznych skierowanych do poszczególnych grup interesariuszy. Ankiety pozwoliły uzyskać opinie mieszkańców gminy na temat najbardziej istotnych problemów, które wymagają rozwiązania w najbliższych latach. Opinie przedsiębiorców i organizacji pozarządowych pozwoliły określić najważniejsze bariery, z którymi na co dzień w swej działalności stykają się na obszarze Gminy Izabelin.

3. Cele strategii rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030

- Opracowanie dokumentu, który będzie służył władzom Gminy oraz partnerom społecznym do realizacji zamierzeń w ramach wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych.
- Uzyskanie akceptacji społecznej dla wykazanych w strategii zamierzeń.
- Umożliwienie aplikacji o środki zewnętrzne – w tym głównie z programów Unii Europejskiej.

4. Zakres strategii

Strategia ma na celu wybór strategicznych i operacyjnych kierunków działań (celów strategicznych i operacyjnych) oraz wskazanie konkretnych zadań/projektów służących realizacji przyjętej długookresowej wizji rozwoju Gminy. Oznacza to, że do programu wpisane będą zadania realizowane nie tylko przez gminę - Gmina Izabelin, ale i przez inne podmioty/institucje uczestniczące w programie (w tym reprezentowane przez partnerów strategii). Dla wyraźnej identyfikacji celów projektów, a później pomiaru osiągniętych rezultatów zakłada się stosowanie wskaźników jak dla zatwierdzonego w lutym 2015 r. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz innych programów operacyjnych.

5. Zasady finansowania strategii:

W części realizacyjnej „Strategii...” zakłada się przyjęcie projektów co do których będzie możliwe określenie sposobu finansowania, a w przypadku założeń współfinansowania zewnętrznego (najczęściej na zasadzie refinansowania kosztów) - zapewnienie wkładu własnego i płynności finansowej. Dotyczy to projektów wnioskowanych przez jednostki budżetowe, partnerów instytucjonalnych i prywatnych. Wszystkie planowane koszty projektów proponowanych do przyjęcia w dokumencie proponuje się wyrażać w formie wartości brutto. Zakłada się wysokość dofinansowania środkami z UE maksymalnie do 85% wartości kosztów kwalifikowanych (w zależności od programu operacyjnego).

6. Otwartość strategii rozwoju:

Przyjęto otwartą formułę przygotowywanej strategii rozwoju tj. z możliwością korekt różnych jej elementów w trakcie realizacji. Wynika to z prawdopodobnej konieczności dokonywania częstej aktualizacji „Strategii...” już po jej przyjęciu ze względu na względnie długi okres programowania i przewidywaną zmienność uwarunkowań na poziomie krajowym, regionalnym a nawet lokalnym.

Tabela 1: Działania i zadania przy opracowaniu i wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Izabelin

Etapy przygotowania i realizacji Strategii	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ WOBEC PRZEDSTAWICIELI PARTNERÓW SPOŁECZNYCH: <ul style="list-style-type: none">– sektor biznesu– sektor publiczny– organizacje pozarządowe– pozostali Mieszkańcy	ROLA WŁADZ GMINY		ZADANIA URZĘDU GMINY		SPOSÓB ODDZIAŁYWANIA NA OTOCZENIE
		Wójt Gminy	Rada Gminy	Odpowiedzialni za komunikację społeczną	Pozostali urzędnicy	
Diagnozowanie stanu GMINY, identyfikowanie problemów. Opracowywana, udostępniana i ocena sytuacji	<ul style="list-style-type: none">– Dostęp do informacji diagnostycznych o stanie GMINY w formie pisemnych raportów i danych prezentowanych na stronie WWW– Udział w warsztatach diagnostycznych– Udział w zebraniach Zespołu ds. strategii rozwoju– Wyrażanie opinii poprzez ankiety	<ul style="list-style-type: none">– Wyznaczanie komórek i osób odpowiedzialnych za komunikację społeczną i działania PR– Wyznaczanie celów w zakresie komunikacji społecznej i działań PR– Ustalanie zakresu, form i harmonogramu działań komunikacji społecznej i działań PR– Przygotowywanie projektów uchwał w sprawach zakresu, trybu i terminów opracowywania programu– Przyjmowanie raportów– Przyjmowanie i weryfikowanie projektów programu	<ul style="list-style-type: none">– Podejmowanie uchwał w sprawach zakresu, trybu i terminów opracowywania Strategii– Akceptowanie raportów– Akceptowanie Strategii	<ul style="list-style-type: none">– Prowadzenie bazy danych o partnerach społecznych i realizowanych z ich udziałem działań w ramach Strategii– Utrzymywanie i aktualizowanie strony WWW– Utrzymywanie kontaktu drogą internetową z mieszkańcami– Przygotowywanie harmonogramów bieżących działań w zakresie komunikacji– Realizacja działań zgodnie z harmonogramem– Zapewnianie warunków technicznych i lokalowych do spotkań– Opracowywanie wyników spotkań i konsultacji– Przygotowywanie materiałów dla mediów– Przygotowywanie i udostępnianie prezentacji multimedialnych	<ul style="list-style-type: none">– Współpraca przy opracowywaniu harmonogramów bieżących działań w zakresie komunikacji– Współpraca merytoryczna przy realizacji bieżących działań w zakresie komunikacji zgodnie z zakresem swojej odpowiedzialności– Przygotowywanie informacji i artykułów specjalistycznych oraz prezentacji multimedialnych zgodnie z zakresem swojej odpowiedzialności	<ul style="list-style-type: none">– Udostępniane informacji o stanie GMINY i jego walorach w ofercie na stronie www– Publikacje w prasie lokalnej i ogólnopolskiej– Prezentacja GMINY i jej oferty w zewnętrznych bazach danych i portalach internetowych
Planowanie celów, rezultatów i działań Strategii Opracowane, udostępniane i aktualizowane Strategii i WPI	<ul style="list-style-type: none">– Dostęp do informacji o planach i koncepcjach władz GMINY– Udział w konsultowaniu i opiniowaniu projektów przygotowywanych przez władze GMINY prezentowanych na stronie www– Udział w warsztatach planistycznych– Udział w zebraniach Forum Partnerów Strategii (opcjonalnie)					

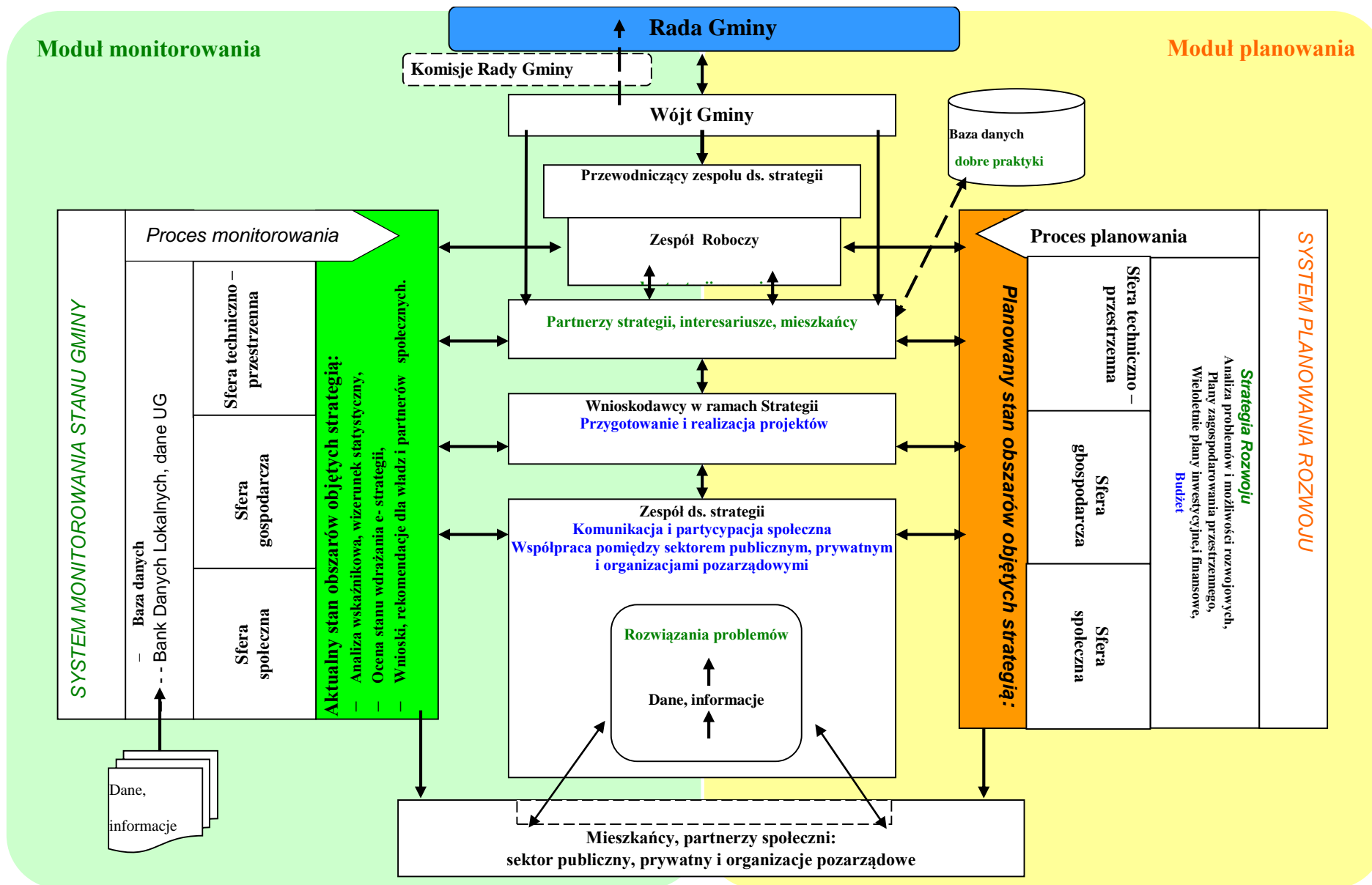

Przygotowanie projektów i zadań do realizacji Opracowane projekty. Aplikacje o zewnętrzne źródła finansowania, np. UE 2014-2020, PR UE.	– Udział w pracach zespołów projektowych i zadaniowych			– Organizowanie wizyt studialnych – Inicjowanie wspólnych przedsięwzięć pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi – Organizowanie konkursów dla organizacji pozarządowych na realizację programów społecznych zgodnych ze strategią		
Realizacja projektów i zadań Zrealizowane zadania i osiągnięte wskaźniki	– Udział w realizacji projektów i zadań					
Monitorowanie realizacji Strategii Baza danych z danymi zasilającymi, raporty z danymi o osiągniętych wskaźnikach, wnioski i rekomendacje do dalszych działań	– Dostęp na stronie www do raportów i wniosków z możliwością zgłoszenia (w standaryzowanej formie) swoich ocen i opinii, – Publikacje w mediach – Biuletyny – Spotkania z mieszkańcami					

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2: System planowania i wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016- 2030

4. Podstawowy potencjał społeczno-gospodarczy Gminy Izabelin – analiza ogólnych uwarunkowań rozwoju Gminy Izabelin

Celem niniejszego rozdziału jest próba uchwycenia najważniejszych problemów rozwoju Gminy Izabelin na podstawie analizy danych dotyczących wybranych aspektów sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Izabelin. Rozdział ten nie ma charakteru holistycznego i dotyczy wybranych dziedzin życia gminy. Zamiarem autorów nie było szczegółowe opisanie stanu gminy, lecz ukazanie kluczowych aspektów (trendów) demograficznych, infrastrukturalnych i gospodarczych, które mają wpływ na kształtowanie polityki władz gminy.

4.1. Potencjał położenia geograficznego gminy, środowisko naturalne

Umiejscowienie gminy w województwie i kraju

Gmina Izabelin jest gminą wiejską, leżącą w powiecie warszawskim zachodnim. Gmina Izabelin jest najmłodszą gminą województwa mazowieckiego, powstała w 1995 roku w wyniku podziału gminy Stare Babice na dwie gminy tj. Stare Babice i Izabelin. Obszar Gminy Izabelin leży w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Odległość granic gminy do centrum stolicy wynosi ok. 14 km. Gmina Izabelin leży na obszarze odznaczającym się najbardziej dynamicznym rozwojem w całym kraju. Jest to zachodnie pasmo warszawskiego obszaru metropolitalnego, obejmującego obok powiatu stołecznego, powiaty: warszawski zachodni, grodziski, pruszkowski, piaseczyński i legionowski.

Mapa 1: Podział administracyjny – powiat warszawski zachodni

Źródło: www.gminy.pl

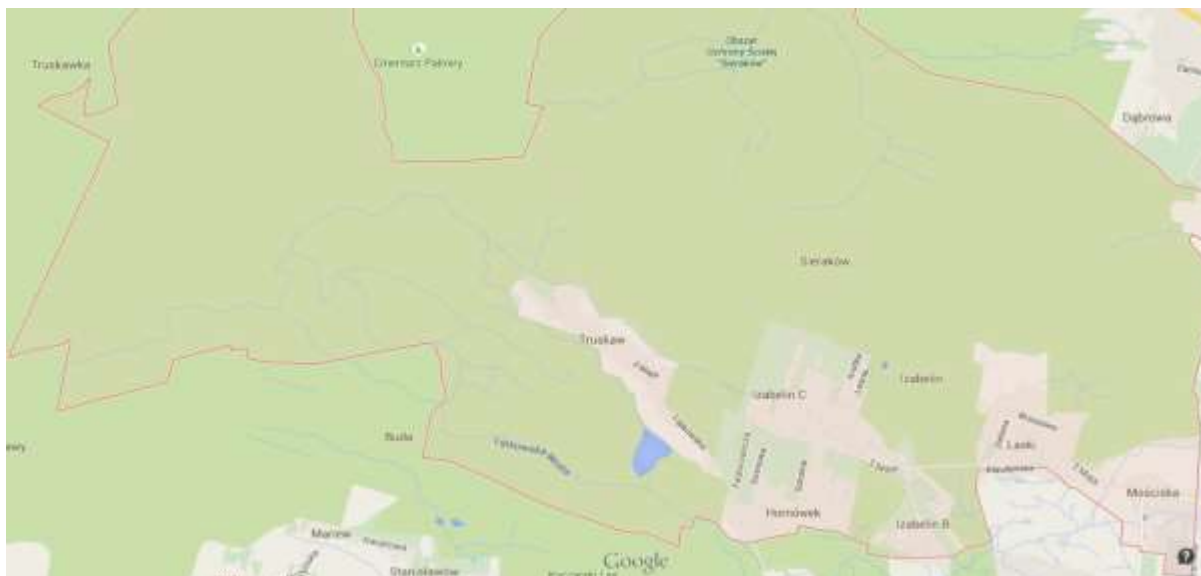

Gmina Izabelin graniczy:

- od północy z: gminą Czosnów (powiat nowodworski), gminą Łomianki,
- od wschodu z: Warszawą,
- od południa z: gminą Stare Babice i gminą Leszno,
- od zachodu z: gminą Leszno.

Gmina Izabelin zajmuje powierzchnię 65 km², z czego blisko 78,3% stanowią grunty leśne, zadrzewione i zakrzewione. Gmina Izabelin jest jedną z siedmiu gmin, w skład których wchodzi obszar Kampinoskiego Parku Narodowego. Gmina dzieli się na 7 sołectw (obejmujących 7 miejscowości): Hornówek, Izabelin B, Izabelin C, Laski, Mościska, Sieraków, Truskaw.

Mapa 3: Plan Gminy Izabelin

Źródło: Urząd Gminy Izabelin

Atutem Gminy Izabelin jest niewątpliwie jej unikalne położenie. Znajduje się ona bowiem w samym sercu Kampinoskiego Parku Narodowego oraz w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Z tego też powodu Gmina Izabelin jest postrzegana jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania, a także do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej oraz rekreacji i wypoczynku. Kampinoski Park Narodowy – unikalny kompleks leśny – obejmuje 75% powierzchni gminy, reszta jej terenów leży w otulinie parku. Świeże leśne powietrze, zróżnicowane ukształtowanie terenu i malownicze krajobrazy podmokłych łąk przyciągają turystów i chętnych do osiedlenia się w Izabelinie.

Opis zasobów kulturowych

Historia Izabelina zaczyna się tak naprawdę dopiero w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku. Wcześniej funkcjonowały tutaj niewielkie śródleśne osady i folwarki. Żadna z miejscowości współczesnej gminy nie stanowiła w przeszłości żadnego ośrodka administracji (do roku 1952). Obszar ten podzielony był między różne parafie i gminy leżąc na krańcach różnych jednostek administracyjnych. W dniu 21 sierpnia 1944 r. dekret PKWN przywrócił przedwojenne podziały na województwa, gminy i gromady. Powiat warszawski z gminami Ożarów, Młociny, Zaborów powrócił w skład województwa warszawskiego.

Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dniem 1 lipca 1952 r. utworzono w powiecie pruszkowskim, województwie warszawski gminę Izabelin z siedzibą gminnej rady narodowej w Izabelinie. W skład tej gminy wchodziły gromady: Izabelin, Koczargi Stare (które wyłączono z gminy Ożarów), gromada Klaudyn (która wyłączono z gminy Blizne), gromady Laski i Mościska (które wyłączono z gminy Łomianki) oraz gromady: Hornówek, Izabelin B, Lipków, Sieraków i Truskaw (które wyłączono z gminy Zaborów). Nowo powołana gmina przetrwała dwa lata.

Jesienią 1954 r. utworzono gromadzkie rady narodowe. W skład gromady Izabelin, z siedzibą w Izabelinie C, weszły tereny gromad: Izabelin, Hornówek, Izabelin B, Sieraków i Truskaw. Od 1 stycznia 1960 roku do tej gromady włączono obszar zniesionej sąsiedniej gromady Laski (wieś Laski i Mościska). Gromada Izabelin złożona z miejscowości: Hornówek, Izabelin, Izabelin B, Sieraków, Truskaw, Laski i Mościska funkcjonowała do końca 1972 roku.

W dniu 29 listopada 1972 r. sejm uchwalił ustawę o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych. Na podstawie tej ustawy i zgodnie z uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie z dnia 1 grudnia 1972 r. utworzono gminę Stare Babice. W jej skład weszły również wsie gromady Izabelin. Taki podział administracyjny trwał do 1995 roku.

Mieszkańcy okolic Izabelina postulowali odłączenia się od gminy Stare Babice. W 1994 roku władze państwowe przychyliły się do postulatów mieszkańców i postanowiono podział gminy Stare Babice na dwie jednostki administracyjne. Od 1 stycznia 1995 roku samodzielna Gmina Izabelin stała się faktem.

Najstarszą wsią gminy, a także całej Puszczy Kampinoskiej, jest Truskaw („trusk” = owoc runa leśnego). Wieś wzmiankowana w dokumentach z 1419 roku, na prawie królewskim z nadania króla Władysława Jagiełły. Są też ślady archeologiczne sprzed kilku tysięcy lat – z epoki kamienia gładzonego. Do połowy XIX wieku było 30 chałup i sąsiedni folwark. Szybki rozwój wsi nastąpił po I wojnie światowej.

Laski (leszczyna = „laska”) powstały na części powierzchni po wyciętych lichych laskach na początku XVIII w. – 10 chałup i dwór Daszewskich. Na początku XX w. większość folwarku rozparcelowano; Wanda Daszewska oddała swoją ćwierć spadku matce Elżbiecie (Róży) Czackiej

na siedzibę Zakładu dla Ociemniałych. Laski zawsze cechowała bardzo prężna działalność społeczno-kulturalna np. przed II wojną światową działały: ochronka dla sierot, Dom Matki i Dziecka. Wybudowano również Kaplicę Matki Boskiej Anielskiej, która wiele lat później stała się kościołem parafii Laski do czasu wybudowania kościoła w latach 80. (na osobiste życzenie Prymasa Stefana Wyszyńskiego).

Sieraków („sierak” = sukmana, siermięga) to kolejna wieś śródpuszczańska, notowana w drugiej połowie XVIII w.; mimo słabych warunków dla rolnictwa rozwijała się systematycznie. Tu w 1916 roku powstała pierwsza szkoła w okolicy. W dwudziestolecie międzywojennym wieś liczyła 600 mieszkańców w 140 chałupach. Mieszkańcy utrzymywali się z pracy w lesie i innych zeń pożytków wraz z wypasem. Posada Sieraków – oddzielona od Sierakowa wysoką wydmą wioska, obecnie dwie osady służbowe Parku.

Hornówek – początki wsi to parcelacja majątku Zielonki w połowie XIX w.; Pierwszymi właścicielami zostali Hornowscy – stąd nazwa wsi. Po kolejnej parcelacji w 1900 r. do roku 1914 wieś składała się z 30 gospodarstw rolnych z hodowlą bydła, jako główny kierunek gospodarczy.

Izabelin – dający obecnie nazwę gminie, jest najmłodszy i nigdy nie był wsią. W początkach XX w. było to drugorzędne lotnisko dla oficerów zawodowych i rzemieślników. Od roku 1918 notuje się ruch osiedleńczy na porębach leśnych wzmożony parcelacją pod zabudowę osiedlową, uwieczony rejestracją Izabelina jako pierwszego w Puszczy Kampinoskiej osiedla mieszkaniowego. Osiedle nazwę swoją wzięło podobno od imienia Izabeli Zielińskiej - właścicielki lasów Truskawia i Izabelina.

Mościska (trzeba było „mościć” przejścia przez bagno) – niewielka wieś dotąd w dużej mierze rolnicza. Jedyne obecnie w Gminie Izabelin mieszczące się w południowej części wsi, obszar szybkiego rozwoju rzemiosła i usług.

Trudna historia Polski odcisnęła na terenach Gminy Izabelin swoje piętno. Zachowały się podania mówiące o pomocy mieszkańców tych terenów w Insurekcji Kościuszkowskiej, co spowodowało represje i zniszczenia ze strony wojsk Suworowa, zwłaszcza w Sierakowie. W późniejszych latach folwark w Truskawiu był bazą powstańców styczniowych (w 1863 roku), którzy dowodzeni przez mjr. Walerego Remiszewskiego wyruszyli stąd na bój pod Gacią Zaborowską (Budą Zaborowską). Po bitwie, w której wraz z dowódcą zginęło wielu powstańców, na mieszkańców okolicznych wsi spadły okrutne represje władz carskich.

Również II Wojna Światowa zebrała krwawe żniwo na tych terenach. Do dziś zachowały się w Puszczy Kampinoskiej liczne ślady przedzierania się na odsiecz oblężonej Warszawie w 1939 roku wojsk armii „Poznań” i „Pomorze” (po bitwie nad Bzurą). Ucierpiała również ludność cywilna rozstrzeliwana przez okupanta.

Najcenniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego i miejsca pamięci znajdujące się na terenie Gminy Izabelin to:

- 1) Cmentarz Wojenny z lat 1939 - 1945 w Laskach – obiekt wpisany do rejestru zabytków
- 2) Pomnik przy Drodze Łączniczek AK w Sierakowie
- 3) Pomnik Pamięci Mieszkańców Sierakowa
- 4) Pomnik „Krzyż Jerzyków” w Pocięcie
- 5) Pomnik w Truskawiu
- 6) Leśny Grób Nieznanego Żołnierza, Kamień Ułanów Jazłowieckich w uroczysku Nadłuże
- 7) Krzyż Pomordowanych Mieszkańców Truskawia
- 8) Krzyż Walerego Remiszewskiego w Truskawiu
- 9) Tablica w Izabelinie przy ul. Leśnej 12
- 10) Kamień Pamięci w Hornówku
- 11) Pomnik Partyzantów w Opaleniu
- 12) Pomnik Pamięci Leśników przy Dyrekcji KPN, mogiła z Powstania Styczniowego w Izabelinie
- 13) Mogiła Powstańców Styczniowych w Budzie Zaborowskiej.

Ochrona przyrody

Na terenie Gminy Izabelin występują następujące formy ochrony przyrody:

- Kampinoski Park Narodowy,
- Obszar Natura 2000 PLC140001,
- pomniki przyrody
- oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Kampinoski Park Narodowy został utworzony na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 roku (Dz.U. nr 17, poz. 91). Kampinoski Park Narodowy leży w województwie mazowieckim tuż przy północno zachodnich rogatkach Warszawy. Obejmuje rozległe tereny Puszczy Kampinoskiej w pradolinie Wisły w zachodniej części Kotliny Warszawskiej. Powierzchnia KPN to 6498 ha, z czego aż 5582 ha to grunty KPN na terenie Gminy Izabelin (co stanowi blisko 86% powierzchni całej Gminy). Pozostała część Gminy znajduje się w otulinie KPN.

Kampinoski Park Narodowy jest jedną z najważniejszych ostoi fauny niżu polskiego. Szacuje się, że może tutaj występować połowa rodzimej fauny, czyli ok. 16,5 tysiąca gatunków

zwierząt. Dotychczas udokumentowano bytowanie ponad 3 tys. gatunków, co świadczy o stosunkowo małym stopniu zbadania fauny tego terenu. Najliczniejszą grupę zwierząt stanowią bezkręgowce (wśród nich 31 gatunków komarów). Puszcza Kampinoska jest miejscem występowania wszystkich 13 nizinnych gatunków płazów oraz 6 gatunków gadów. Na terenie parku i strefy ochronnej gnieździ się ponad 150 gatunków ptaków, wśród nich kilkanaście par bocianów czarnych i żurawi (niektóre gniazdują zaledwie kilka kilometrów od granic stolicy), orlik krzykliwy, a od 2000 roku orzeł bielik. Na terenach otwartych licznie występuje derkacz, gatunek zagrożony wyginięciem w skali światowej. Łącznie z okresem pozalęgowym obserwowano tutaj 215 gatunków ptaków. Miejscem zimowania dużej ilości ptaków wodnych jest pobliska Wisła. Występowanie na terenie Parku wielu rzadkich i zagrożonych wyginięciem ptaków, a zwłaszcza świerszczaka i derkacza, zadecydowało o uznaniu w 1999 roku przez Parlament Europejski tego obszaru za ostoję ptaków o randze europejskiej. Od 2004 r. Kampinoski Park Narodowy jest także obszarem NATURA 2000 (kod PLC 140001), zarówno ze względu na bogactwo gatunków ptaków (Dyrektywa Ptasia), jak i na różnorodność zbiorowisk roślinnych (Dyrektywa Siedliskowa). W granicach Parku znajdują się rozległe obszary Puszczy Kampinoskiej, położonej w pradolinie Wisły. Puszcza tworzy wyraźnie wyodrębniony układ przyrodniczy, usytuowany w punkcie węzłowym korytarzy ekologicznych (doliny Wisły, Bugu i Narwi, Bzury, Wkry) o znaczeniu europejskim. Teren ten został ukształtowany w okresie ostatniego zlodowacenia przez wody wypływające z topniejącego lądolodu oraz rzeki płynące z południa i wschodu, które odpływały do Morza Północnego szerokim na 18 km korytem Prawisły. Kolejne zmiany położenia koryta Wisły spowodowały osuszenie wyżej położonych terenów, na których powstały kompleksy wydm. W opuszczonych korytach i starorzeczach utworzyły się bagna. Tak powstały dwa pasy wydmowe oraz leżące pomiędzy nimi dwa pasy bagienne ułożone równolegle do współczesnego koryta Wisły. Dodatkowo wśród kompleksów wydm znajdują się podmokłe zagłębienia, a na terenach bagiennych piaszczyste wzniesienia tzw. grądy oraz niewielkie wydmy.⁷ Na terenie Gminy Izabelin znajdują się obszary ochrony ścisłej i są to:

- Obszar Ochrony Ścisłej Sieraków (rok utworzenia 1937 r.; pow. 1204,91 ha -częściowo w granicach administracyjnych Gminy Izabelin).
- Obszar Ochrony Ścisłej Cyganka (rok utworzenia 1977 r.; pow. 99,34 ha).
- Obszar Ochrony Ścisłej Zaborów Leśny (rok utworzenia 1959 r.; pow. 90,60 ha).
- Obszar Ochrony Ścisłej Kalisko (Ochrona ścisła od 1977 r.; pow. 119,45 ha).

Obszar NATURA 2000

⁷ <http://www.kampinoski-pn.gov.pl/przyroda>

Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinowska PLC140001 jako ostoja ptasia ustanowiony został Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. (Dz.U. Nr 229, poz. 2313). Granica obszaru NATURA 2000 pokrywa się z granicą Kampinoskiego Parku Narodowego.

Pomniki przyrody

W chwili obecnej na terenie Gminy Izabelin znajduje się pięć pomników przyrody prawnie chronionych i zalicza się do nich⁸:

- Dąb szypułkowy o obwodzie 250 cm, wysokości 17 m, w Izabelinie (przy skrzyżowaniu ul. 3 Maja z ul. Tetmajera),
- Dąb szypułkowy o obwodzie 330 cm, wysokości 28m, w Izabelinie na terenie w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego (oddz. 210, przy skrzyżowaniu ul. Leśniczówki z ul. Szymanowskiego),
- Dąb szypułkowy o obwodzie 360 cm, wysokości 24m, w Sierakowie na terenie w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego,
- Dąb szypułkowy o obwodzie 330 cm, wysokości 20m, w Izabelinie (przy ul. Sienkiewicza 65),
- Dąb szypułkowy o obwodzie 330 cm, wysokości 25m, w Izabelinie.

Problem wsi Sieraków

Szczególnym problemem w kształtowaniu sieci osadniczej Gminy jest **wieś Sieraków**⁹, znajdująca się w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego. Prowadzone od 1975 roku wykupy dotychczas nie zostały zakończone. Według danych pochodzących z lipca 2011 roku na terenie wsi istnieje 78 obiektów, w tym 63 mieszkalne o łącznej powierzchni użytkowej (do celów podatkowych) wynoszącej ponad 4984 m², w tym 4681 m² powierzchni mieszkalnej. Obszar wsi zamieszkuje blisko 348 mieszkańców (według meldunków). Sieraków jest stosunkowo dobrze skomunikowany z resztą jednostek poprzez ul. Sierakowską, kategorii powiatowej. Ponadto we wsi istnieje sieć infrastruktury technicznej w postaci linii elektrycznej, telefonicznej, gazociągu oraz realizowane jest bezpośrednie połączenie komunikacji publicznej z miastem Stołecznym Warszawą. Wieś Sieraków zaliczona została do obszarów problemowych tzn. obszarów o występowaniu szczególnego rodzaju zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej, w którym występują również konflikty społeczne, co wypełnia normę wskazaną w ustawie o planowaniu i

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Izabelin, s. 34-35.

⁹ Opracowano na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Izabelin

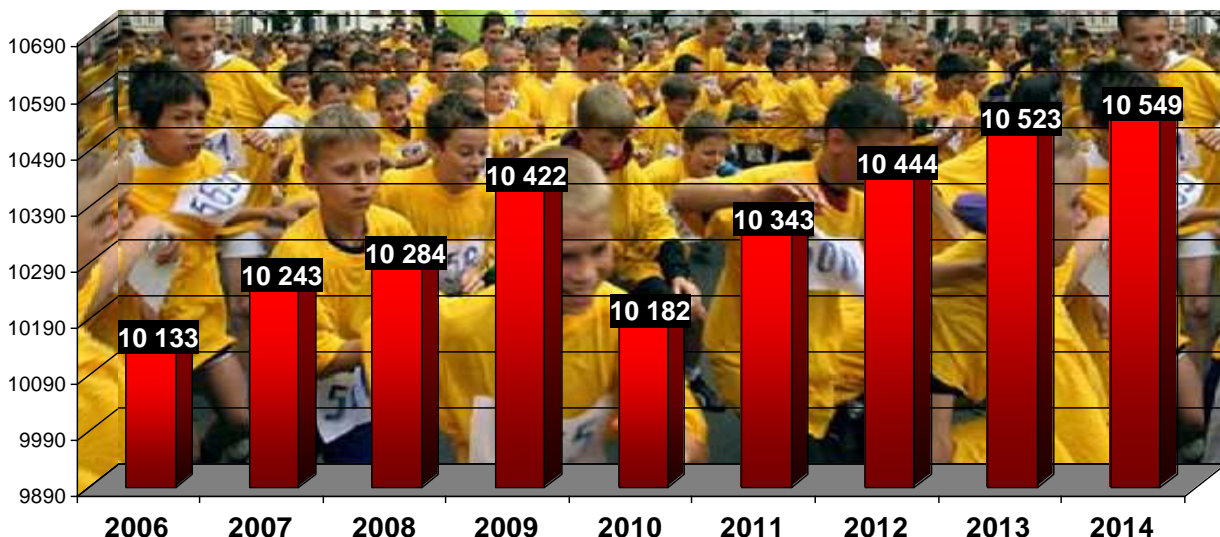
zagospodarowaniu przestrzennym. Studium proponuje następujące rozwiązania problemu Sierakowa:

- wykup gruntów wraz z zabudowaniami w możliwie szybkim terminie,
- umożliwienie zagospodarowania gruntów prywatnych wsi w pasie szerokości około 110 metrów na północ i południe od linii rozgraniczającej ulicy w Sierakowie, przeznaczając ją po uwzględnieniu uwarunkowań formalnych i przyrodniczych pod zabudowę mieszkaniową przy jednoczesnej adaptacji na cele mieszkalne istniejących siedlisk o szczególnie wysokich parametrach ekologicznych,
- umożliwienie zagospodarowania gruntów prywatnych oraz gruntów Skarbu Państwa pozostających w zarządzie Kampinoskiego Parku Narodowego w pasie szerokości około 110 metrów na północ i południe od istniejącej drogi, przeznaczając ją na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej o szczególnie wysokich parametrach ekologicznych.

4.2. Potencjał demograficzny

Według oficjalnych danych GUS na dzień 31 grudnia 2014 roku Gminę Izabelin zamieszkiwało 10.549 osób.

Wykres 1: Liczba mieszkańców Gminy Izabelin w latach 2006-2014

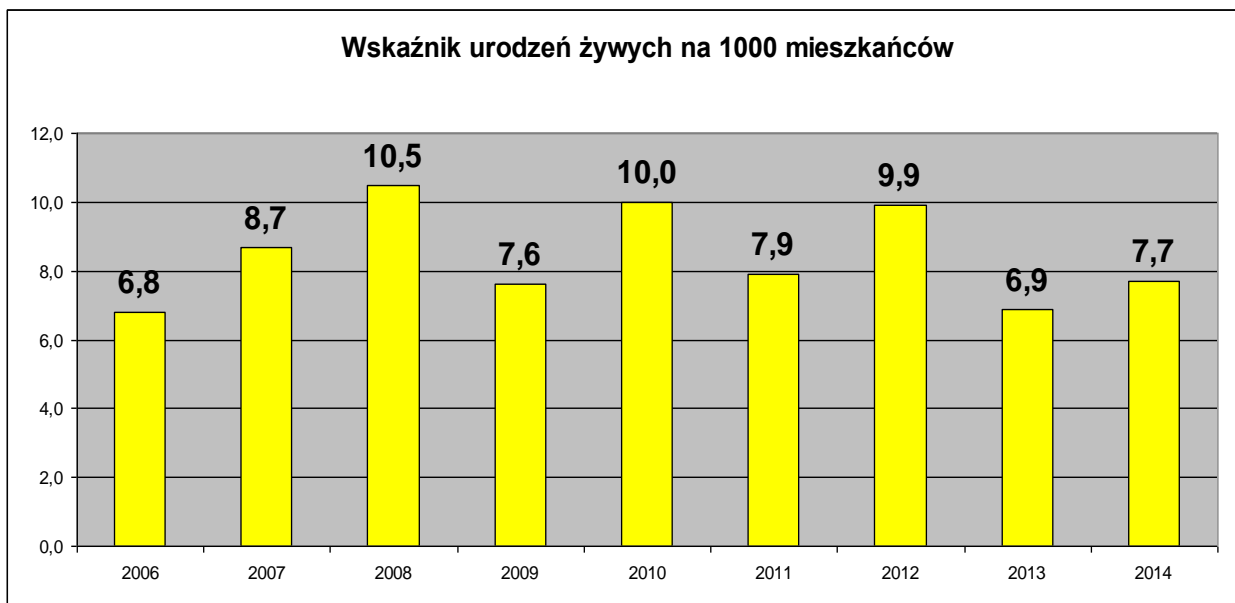
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba mieszkańców Gminy Izabelin w ostatnich kilkunastu latach systematycznie rosła, a było to szczególnie zauważalne w okresie 2010-2014. W roku 2014 odnotowano, według danych GUS, wzrost liczby mieszkańców do poziomu 10.549 osób. W roku 2014 liczba mieszkańców

Gminy Izabelin była o 4,1% wyższa niż w roku 2006. Należy podkreślić, iż dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców Gminy Izabelin w sposób istotny różnią się od stanu faktycznego. Według szacunkowych danych Komendy Policji w Starych Babicach na obszarze Gminy Izabelin mieszkać miałyby ok. 12.000 mieszkańców. Urząd Gminy szacuje liczbę mieszkańców w granicach 11.000 – 11.500 osób. Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Gminy Izabelin w roku 2014 jest nieznacznie niższy (lecz wciąż bezwzględnie wysoki) od analogicznych danych z lat wcześniejszych. Biorąc pod uwagę odnotowywane w gminie wzrastające dodatnie saldo migracji, wysoki wskaźnik przyrostu naturalnego i utrzymujące się zainteresowanie osiedlaniem na obszarze gminy, tendencja ta będzie się utrzymywać. Średnio w 2006 roku na 1000 mieszkańców odnotowano tu 6,8 urodzeń żywych, zaś w roku 2014 - 7,7.

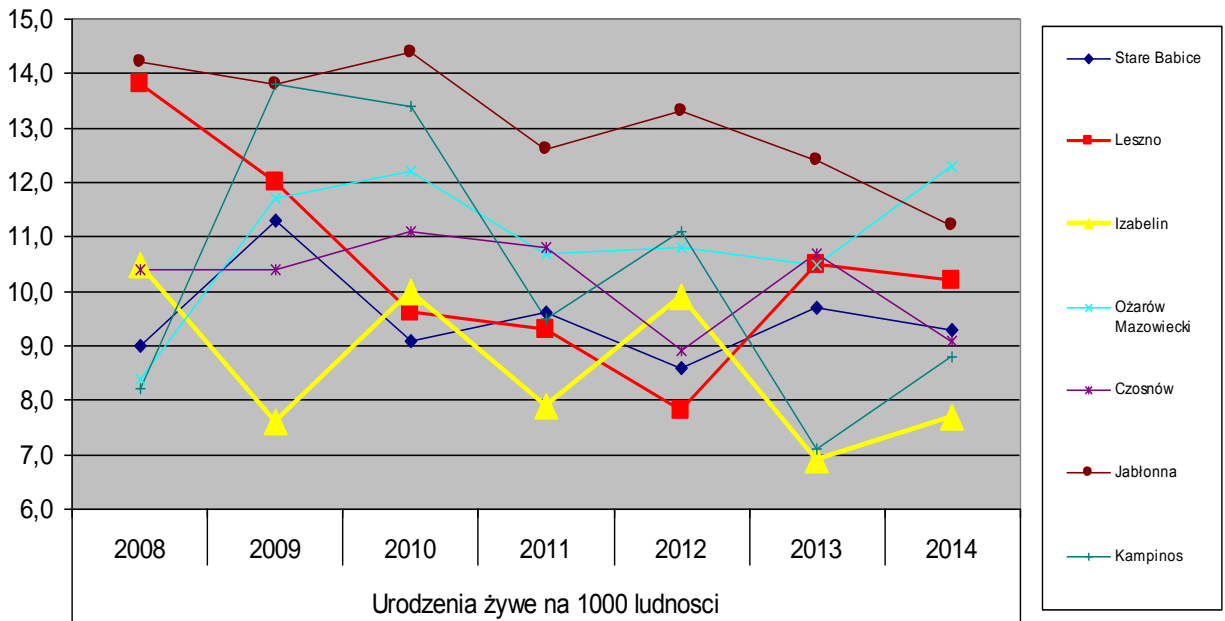
Wykres 2: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Gminy Izabelin w latach 2006-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gminę Izabelin charakteryzuje korzystne saldo migracji. W latach 2006-2014 gminę charakteryzuje stałe i stabilne tempo dodatniego salda migracji. Jest to zjawisko niezwykle korzystne dla gospodarki gminy. Istotnym czynnikiem przyciągającym nowych mieszkańców jest dynamicznie rozwijające się budownictwo mieszkaniowe w Gminie Izabelin oraz bezpośrednie sąsiedztwo Warszawy. Należy jednak podkreślić, iż dynamika wzrostu liczby mieszkańców gminy, w porównaniu z innymi ośrodkami podwarszawskimi, jest wyraźnie niższa. Powodem tego są ograniczone możliwości lokowania nowych inwestycji mieszkaniowych, względnie wysokie ceny działek budowlanych, dość słabe skomunikowanie gminy z Warszawą co odstrasza wielu potencjalnych mieszkańców pracujących w stolicy.

Wykres 3: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

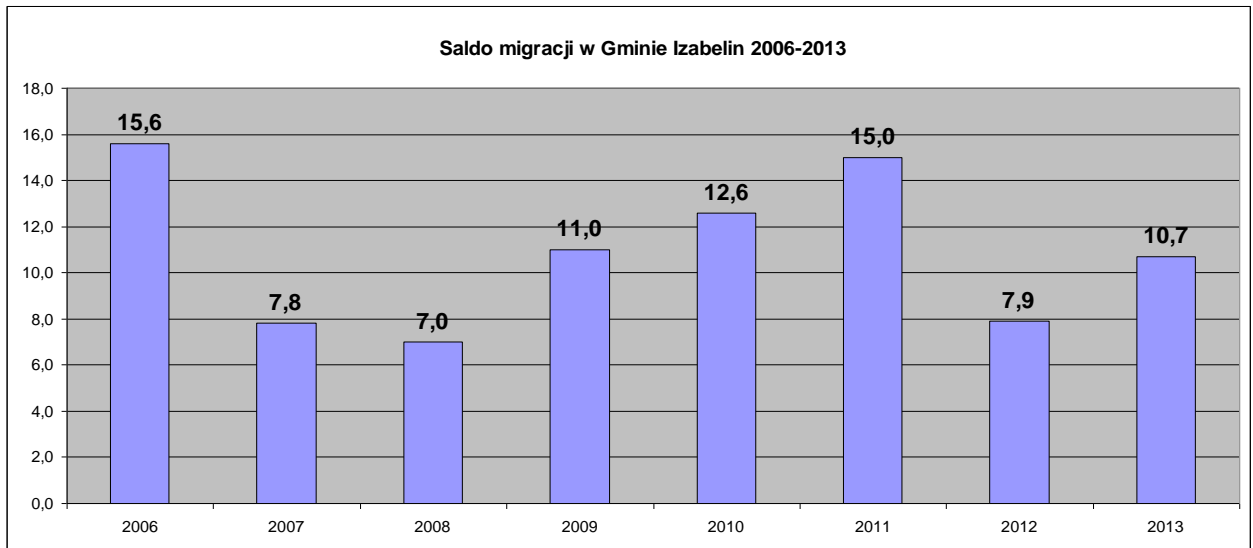
Urodzenia żywe na 1000 ludności

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stare Babice	9,0	11,3	9,1	9,6	8,6	9,7	9,3
Leszno	13,8	12,0	9,6	9,3	7,8	10,5	10,2
Izabelin	10,5	7,6	10,0	7,9	9,9	6,9	7,7
Ożarów Mazowiecki	8,4	11,7	12,2	10,7	10,8	10,5	12,3
Czosnów	10,4	10,4	11,1	10,8	8,9	10,7	9,1
Jabłonna	14,2	13,8	14,4	12,6	13,3	12,4	11,2
Kampinos	8,2	13,8	13,4	9,5	11,1	7,1	8,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

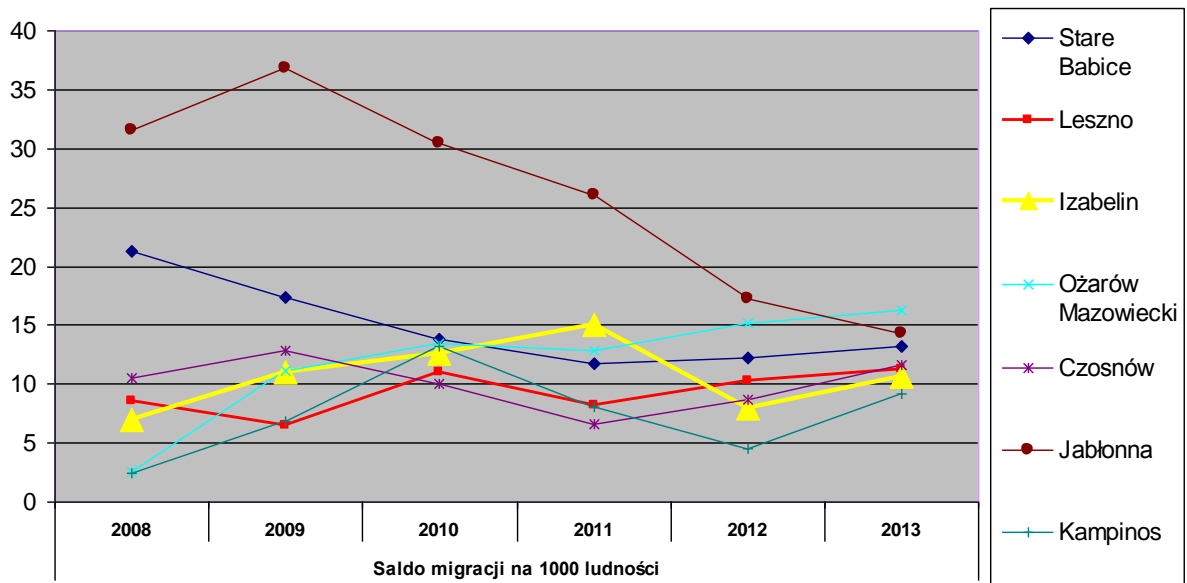
W porównaniu z innymi ośrodkami podwarszawskimi gminę charakteryzuje względnie niski poziom wskaźnika urodzeń żywych na 1000 ludności (wykres 3).

Wykres 4: Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Izabelin w latach 2006-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 5: Porównanie salda migracji na 1000 ludności w podobnych gminach podwarszawskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

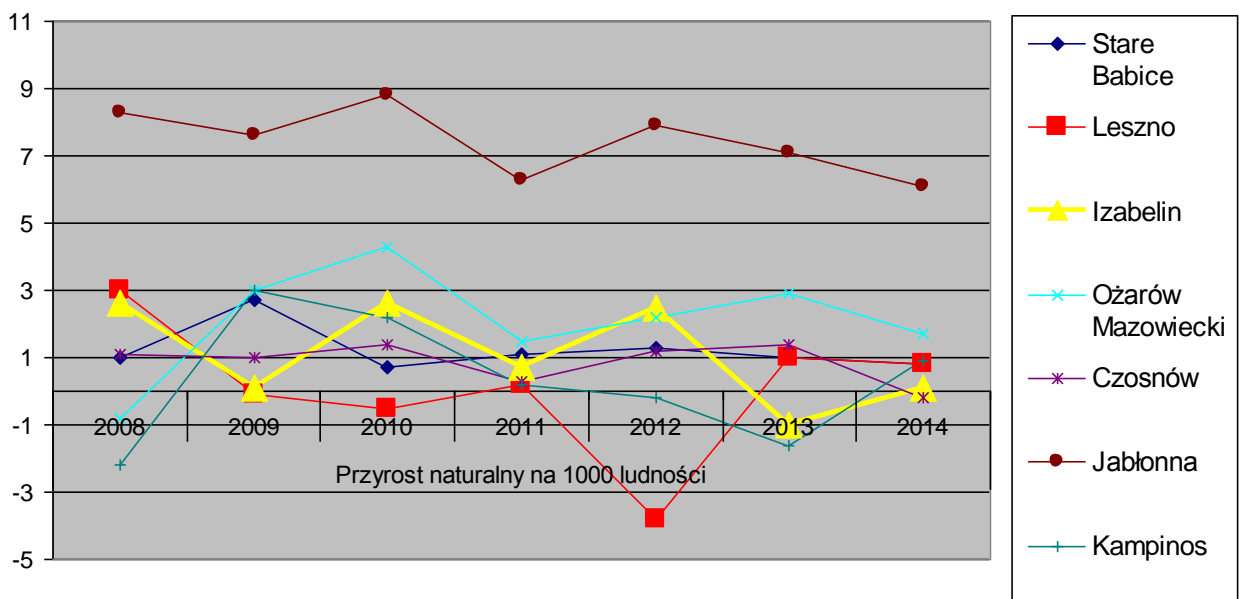
	Saldo migracji na 1000 ludności					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stare Babice	21,3	17,4	13,8	11,8	12,2	13,2
Leszno	8,6	6,5	11,0	8,2	10,3	11,2
Izabelin	7,0	11,0	12,6	15,0	7,9	10,7
Ożarów Mazowiecki	2,6	11,1	13,4	12,8	15,2	16,3
Czosnów	10,5	12,9	10,0	6,6	8,7	11,6
Jabłonna	31,5	36,8	30,5	26,0	17,2	14,3
Kampinos	2,5	6,9	13,2	8,1	4,5	9,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wskazuje wykres poziom wskaźnika migracji na 1000 ludności w Gminie Izabelin jest na ogół niższy niż w podobnych podwarszawskich gminach. Pomimo tego wartość tego wskaźnika jest bezwzględnie wysoka i znacznie wyższa niż średnia w województwie. Jednym z czynników mających wpływ na dużą skalę migracji do gminy jest bardzo wysoka atrakcyjność osiedleńcza gminy i otoczenie KPN. Zjawisko występowania dużego dodatniego salda migracji jest wspólne dla obszarów wokół Warszawy. W większości innych analizowanych gmin Powiatu Warszawskiego Zachodniego wskaźniki migracji także są dodatnie.

Wykres 6: Porównanie wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich

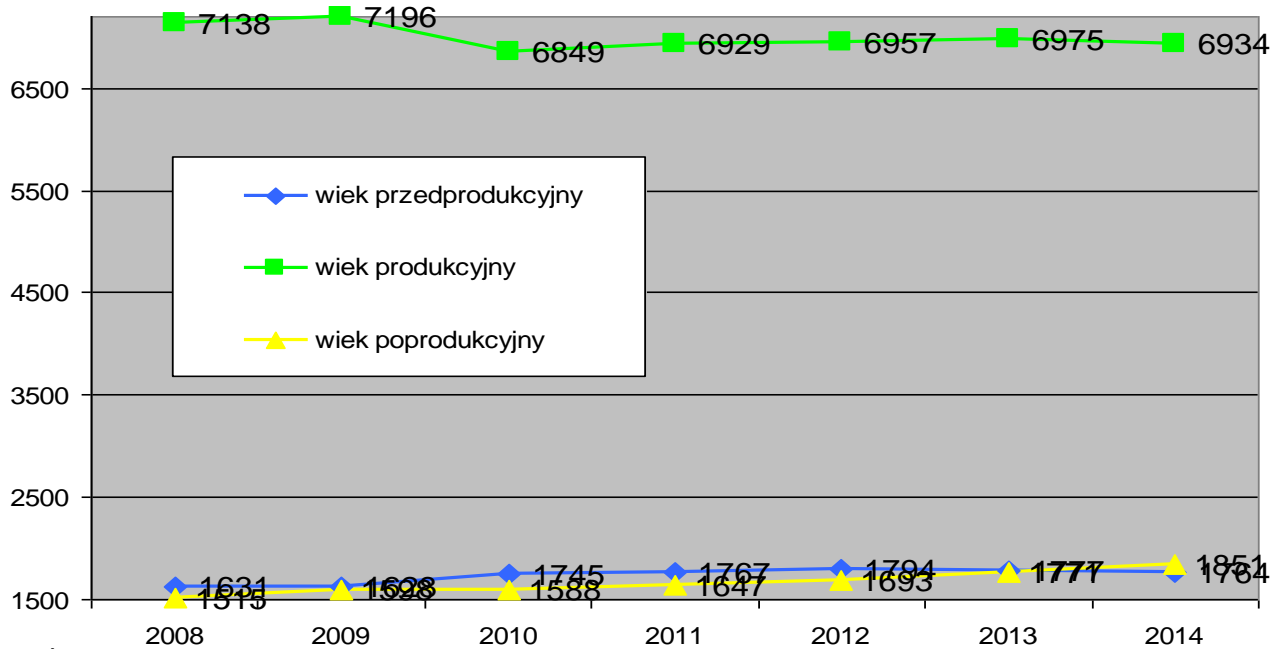

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	Przyrost naturalny na 1000 ludności						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stare Babice	1,0	2,7	0,7	1,1	1,3	1,0	0,8
Leszno	3,0	-0,1	-0,5	0,2	-3,8	1,0	0,8
Izabelin	2,6	0,1	2,6	0,7	2,5	-1,0	0,1
Ożarów Mazowiecki	-0,8	3,0	4,3	1,5	2,2	2,9	1,7
Czosnów	1,1	1,0	1,4	0,3	1,2	1,4	-0,2
Jabłonna	8,3	7,6	8,8	6,3	7,9	7,1	6,1
Kampinos	-2,2	3,0	2,2	0,2	-0,2	-1,6	0,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione na wykresie 6 wskazują, że przyrost naturalny Gminy Izabelin jest relatywnie niższy niż w podobnych gminach podwarszawskich. Jest on odzwierciedleniem struktury demograficznej gminy, która wskazuje na rosnący z roku na rok udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Dane przedstawione poniżej prezentują potencjał Gminy Izabelin z perspektywy zmian struktury ekonomicznych grup wieku mieszkańców w latach 2008-2014.

Wykres 7: Ludność Gminy Izabelin wg ekonomicznych grup wieku w latach 2008-2014.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
wiek przedprodukcyjny	1631	1628	1745	1767	1794	1777	1764
wiek produkcyjny	7138	7196	6849	6929	6957	6975	6934
wiek poprodukcyjny	1515	1598	1588	1647	1693	1771	1851

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

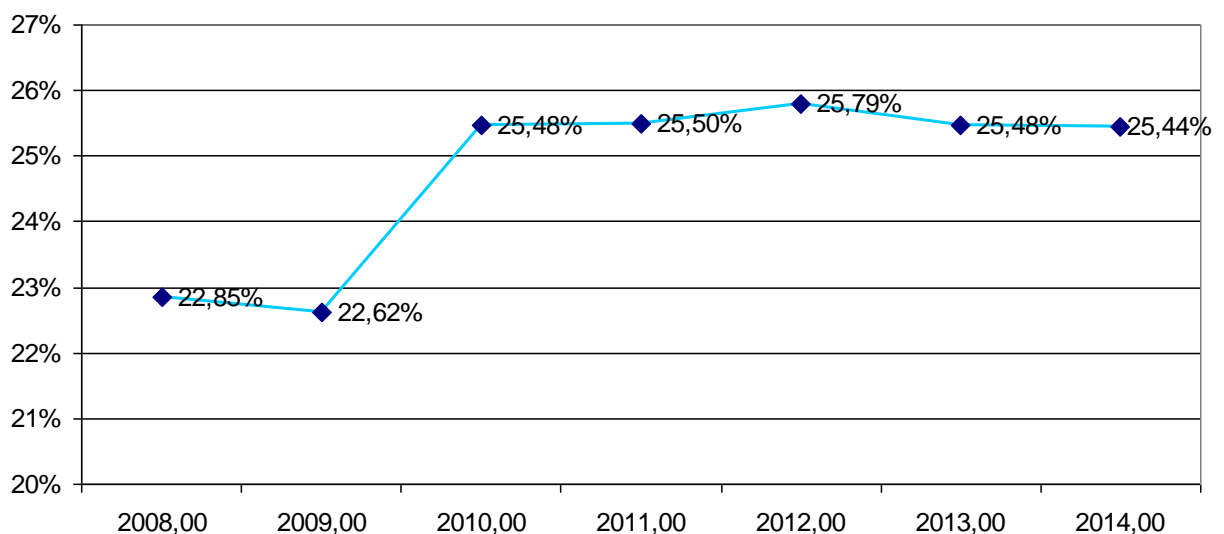
Wykres 7 pokazuje tendencje demograficzne w tym zakresie. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym rośnie nieznacznie wolniej niż liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Niestety rok 2014 jest pierwszym, w którym liczba osób w wieku poprodukcyjnym jest wyższa od liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym utrzymuje się na względnie stałym poziomie, choć odnotowujemy stabilny niewielki spadek tego wskaźnika począwszy od roku 2008, do poziomu 6.934 osób.

Jak pokazują dane z tabeli 3 udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym systematycznie rośnie w latach 2008-2014, co jest zjawiskiem korzystnym. Jednak skala tego wzrostu jest względnie niewielka i wynika głównie z bezwzględnego wysokiego przyrostu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 3 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 – 2014)

Miara Demograficznej Młodości Gminy Izabelin							
lata:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Izabelin	22,85%	22,62%	25,48%	25,50%	25,79%	25,48%	25,44%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 - 2014)**Wskaźnik perspektywiczności populacji Gminy Izabelin**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Relacja liczby ludności w wieku poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku produkcyjnym (miara demograficznej starości) kształtowała się z Gminie Izabelin w latach 2008 – 2014 na poziomie 21-26%. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym rośnie w badanym okresie znacznie szybciej niż liczba osób w wieku produkcyjnym. Można stwierdzić, że w latach 2008-2014 ludność Gminy Izabelin postarzała się we względnie znaczącym stopniu, co w skali całego kraju i województwa jest zjawiskiem świadczącym o niekorzystnych trendach demograficznych w gminie.

Tabela 4: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008-2014)

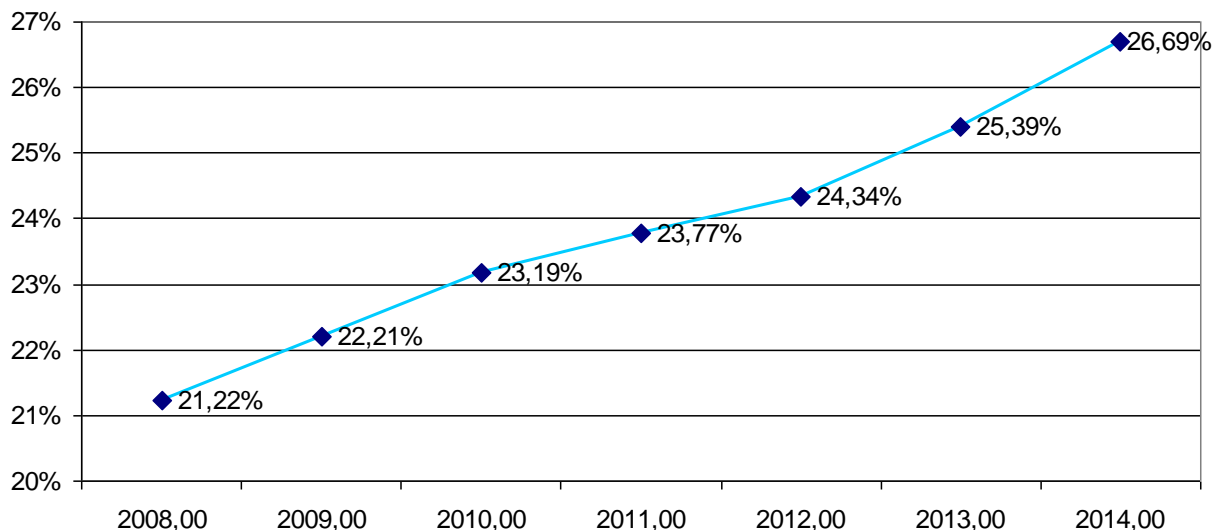
Miara Demograficznej Starości Gminy Izabelin							
lata:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Izabelin	21,22%	22,21%	23,19%	23,77%	24,34%	25,39%	26,69%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 – 2014)

Miara Demograficznej Starości Gminy Izabelin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W tabeli 3 przedstawiono wskaźnik perspektywności populacji dla Gminy Izabelin w okresie 2008 - 2014 r.

Tabela 5: Wskaźnik perspektywności populacji Gminy Izabelin (relacja procentowa różnicy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2014)

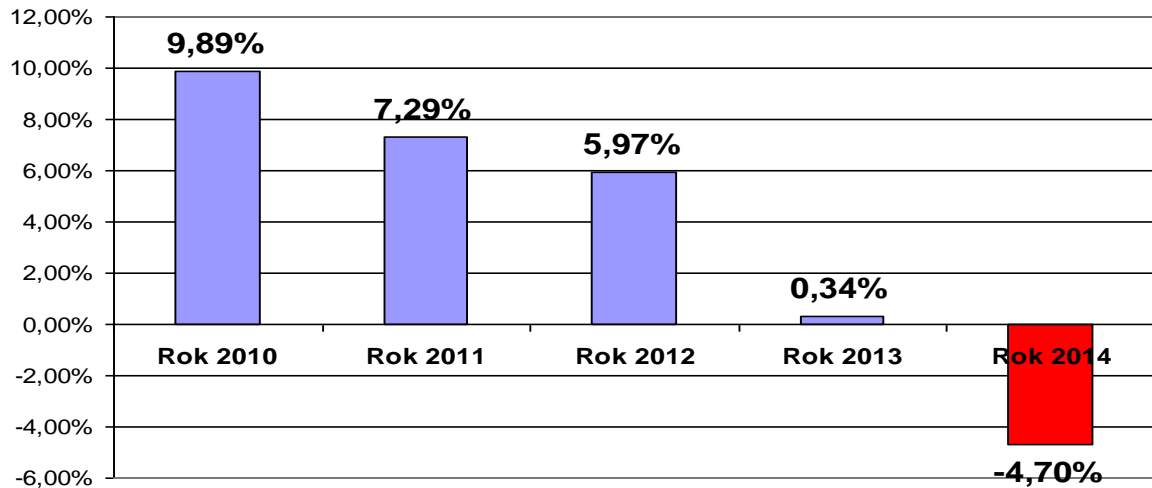
Wskaźnik perspektywności populacji Gminy Izabelin							
lata:	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Izabelin	7,66%	1,88%	9,89%	7,29%	5,97%	0,34%	-4,70%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik perspektywności populacji (relacja procentowa ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008 - 2014) stale i dość dynamicznie maleje w latach 2008-2014, w roku 2014 osiąga wartość ujemną. Jest to zjawisko niekorzystne, gdyż pokazuje jak bardzo w ujęciu perspektywnym może starzeć się populacja Gminy Izabelin. Kształtowanie się wskaźnika perspektywności populacji dobrze obrazuje wykres 10.

Wykres 10: Wskaźnik perspektywiczności populacji Gminy Izabelin (relacja procentowa różnicy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym do liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2014)

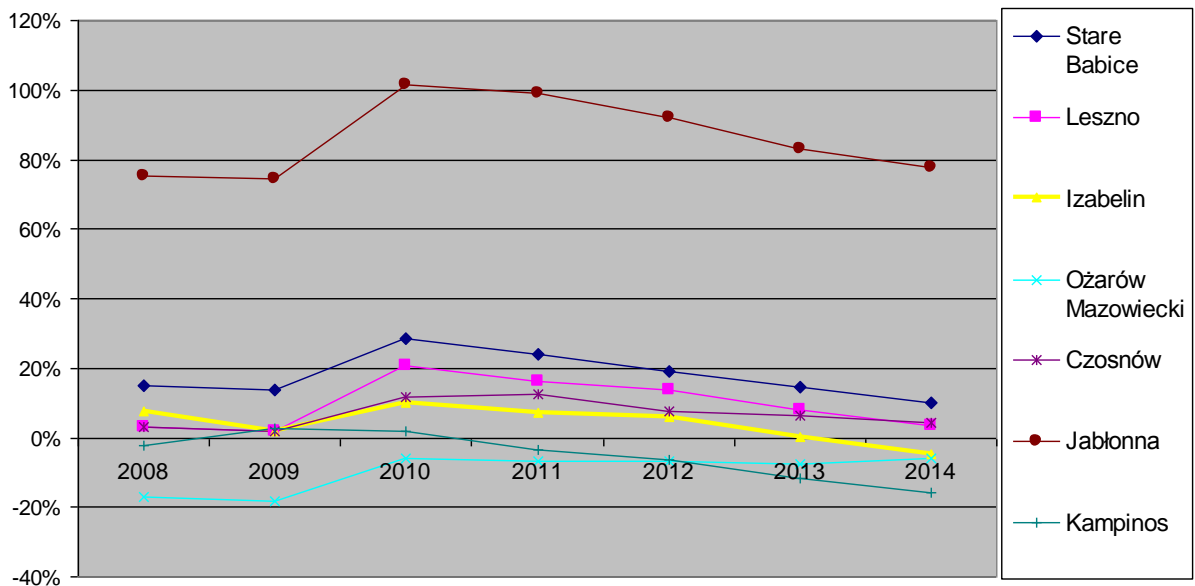

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Izabelin jest jedną ze starszych gmin pod względem poziomu wskaźników perspektywiczności populacji w powiecie warszawskim-zachodnim. Na tle całego województwa mazowieckiego Gmina Izabelin również wyróżnia się negatywnie pod względem struktury demograficznej. Niewątpliwie wpływ na to ma bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą i specyfika gminy polegająca na tym, że wielu nowych mieszkańców osiedla się na jej terenie będąc w wieku poprodukcyjnym (szukając ciszy i spokoju wokół KPN). Taki stan nie będzie sprzyjać dynamicznemu rozwojowi społecznemu i gospodarczemu gminy.

	Wskaźnik perspektywiczności populacji wybranych gmin						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stare Babice	14,80%	13,71%	28,42%	23,98%	19,20%	14,49%	10,01%
Leszno	3,26%	1,94%	20,67%	16,29%	13,89%	8,04%	3,52%
Izabelin	7,66%	1,88%	9,89%	7,29%	5,97%	0,34%	-4,70%
Ożarów Mazowiecki	-16,97%	-18,16%	-5,99%	-6,67%	-6,76%	-7,68%	-6,08%
Czosnów	3,09%	1,86%	11,76%	12,56%	7,57%	6,47%	4,13%
Jabłonna	75,44%	74,53%	101,66%	99,15%	91,99%	82,91%	77,90%
Kampinos	-2,40%	2,64%	1,83%	-3,42%	-6,22%	-11,69%	-15,99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 11: Porównanie wartości wskaźnika perspektywiczności populacji w wybranych gminach podwarszawskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3. Infrastruktura techniczna

Długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej zgodnie z danymi BDL GUS w roku 2013 wynosiła 82,0 km. Wraz z rozwojem sieci wodociągowej rosła także liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej. Jeżeli w 2004 roku długość czynnej sieci rozdzielczej liczyła 56,2 km, to w roku 2013 już 82,0 km, co oznacza wzrost aż o 25,8 km (ok. 46%). Natomiast w przypadku ludności korzystającej z sieci wodociągowej oznaczało to wzrost z 4 024 osób w roku 2004 do 6 203 w 2013 (wzrost o 2179, tj. o ponad 54%).

Tabela 6 Wodociągi: długość czynnej sieci rozdzielczej

Lata:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Km:	56,2	58,6	76,0	84,2	86,8	87,9	89,4	89,4	89,5	82,0

Źródło: BDL GUS

Tabela 7 Wodociągi: ludność korzystająca z sieci wodociągowej

Lata:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby:	4024	4922	5038	5296	5702	5891	5835	6199	6325	6203

Źródło: BDL GUS

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Izabelin wynosi 70,5 km. Liczba ludności korzystająca z kanalizacji to 5561 osób, co stanowi 52,8% ludności Gminy Izabelin. Podstawowym systemem odprowadzania ścieków na obszarach wiejskich gminy są lokalne urządzenia kanalizacyjne, najczęściej zbiorniki ściekowe tzw. szamba, z których osady są wywożone wozami asenizacyjnymi do gminnej oczyszczalni ścieków. Istnieje potrzeba dalszej

rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej. Na terenie Gminy Izabelin ze względu na bliskość Kampinoskiego Parku Narodowego obowiązuje zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Tabela 8 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej

Lata:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Km:	2,6	29,2	35,8	36,1	38,2	51,8	56,3	81,2	81,3	70,5

Źródło: BDL GUS

Tabela 9 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej

Lata:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby	187	1228	2090	2459	2920	3439	3800	5010	5173	5561

Źródło: BDL GUS

W Gminie Izabelin systematycznie poprawia się sytuacja w zakresie liczby osób korzystających z oczyszczalni. Pomiędzy rokiem 2006 a 2013, liczba ta zwiększyła się ponad 3-krotnie, z 2672 osób do 8343. Oznacza to trzykrotny wzrost.

Tabela 10 Ludność korzystająca z oczyszczalni

Lata:	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Osoby:	2672	3220	3948	4792	5664	6072	6256	8343

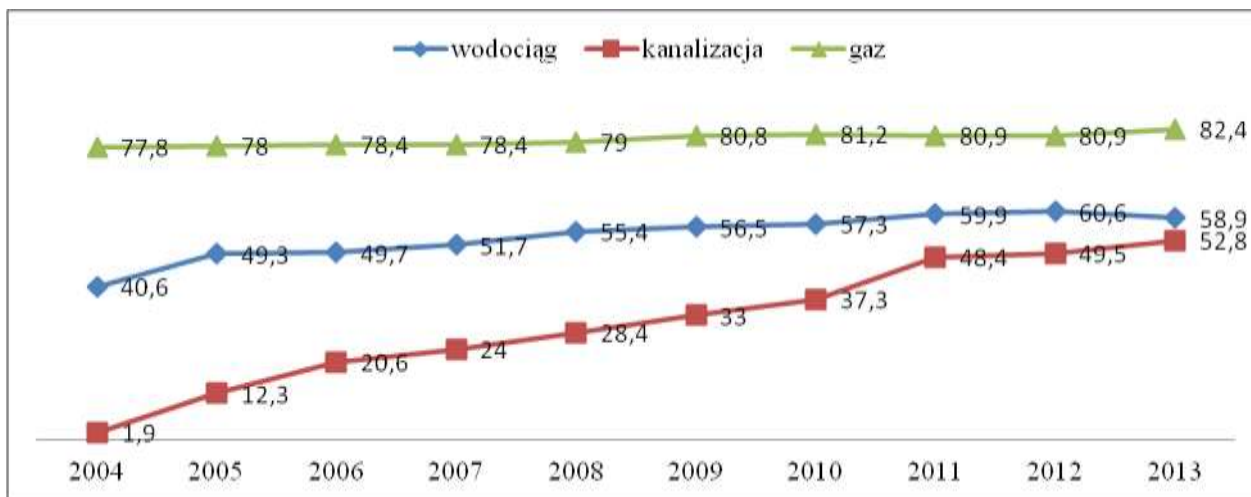
Źródło: BDL GUS

Analiza materiału statystycznego w zakresie dostępności do infrastruktury komunalnej sieciowej (wodociąg, kanalizacja, gaz) dowodzi, że w latach 2004-2013 w Gminie Izabelin dokonał się istotny skok cywilizacyjny w zakresie wyposażenia w podstawową infrastrukturę i jej dostępność dla mieszkańców. Na szczególną uwagę zasługuje rozwój infrastruktury kanalizacyjnej. **Jeżeli w roku 2004, zaledwie 1,9% ludności gminy miała dostęp do instalacji kanalizacyjnej, to w 2013 już 52,8%. Oznacza to wzrost o 50,9 pkt proc na przestrzeni minionych 9 lat**

Tabela 11 Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności

Lata:	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ogółem – wodociąg										
%:	40,6	49,3	49,7	51,7	55,4	56,5	57,3	59,9	60,6	58,9
Ogółem – kanalizacja										
%:	1,9	12,3	20,6	24,0	28,4	33,0	37,3	48,4	49,5	52,8
Ogółem – gaz										
%:	77,8	78	78,4	78,4	79	80,8	81,2	80,9	80,9	82,4

Źródło: BDL GUS

Wykres 12: Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności

Źródło: BDL GUS

Na terenie Gminy Izabelin nie ma zorganizowanego systemu ciepłowniczego. Zarówno budynki mieszkalne poszczególnych gospodarstw domowych, podobnie jak i budynki użyteczności publicznej są ogrzewane indywidualnie. W Gminie Izabelin do ogrzewania wykorzystuje się oprócz typowych paliw stałych, takich jak węgiel, biomasa i drewno, również gaz. W roku 2013 zgodnie z danymi BDL GUS 8 669 osób korzystało z sieci gazowej. Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w roku 2013 wynosiło 5 832,9 tys. m³. Długość sieci gazowej na terenie Gminy Izabelin wynosiła w roku 2013, zgodnie z danymi BDL GUS 67 837 m.

Sieć gazowa

Obszar Gminy Izabelin znajduje się w zasięgu ogólnomiejskiego systemu zaopatrzenia w gaz eksploatowanego przez Mazowiecką Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o. w Warszawie Oddział Zakład Gazowniczy Warszawa.

Gaz ziemny wysokometanowy o wartości opałowej 35,5 MJ/m³ (8 500 kcal/m³) dostarczany dla użytkowników w Gminie Izabelin pochodzi ze źródeł krajowych i importu. Dostarczany jest poprzez krajowy system gazowniczy, gazociągami wysokiego ciśnienia do stacji gazowej redukcyjno-pomiarowej pierwszego stopnia o wydajności 50 tys. m³/h zlokalizowanej w Morach k/ Warszawy. Głównymi źródłami zasilania dla Gminy Izabelin są:

- 1) Gazociąg średniego ciśnienia f400 relacji stacja gazowa Mory – Arkuszowa
- 2) Gazociąg średniego ciśnienia f200 w ul. 3 Maja, przebiegający przez miejscowości: Mościska, Laski, Izabelin.

- 3) Gazociąg średniego ciśnienia f150 w ul. Skrajnej i Lipkowskiej dla potrzeb zasilenia w gaz Hornówka. Gazociągiem tym dostarczany też jest gaz do północno-zachodniej części gminy Stare Babice (Lipków, Koczargi Stare, Wojcieszyn).

Gaz ziemny na terenie Gminy Izabelin stosowany jest w gospodarstwach domowych dla celów przygotowania posiłków, ciepłej wody i ogrzewania mieszkań oraz w obiektach użyteczności publicznej, usługach i przemyśle dla celów grzewczych, technologicznych i ciepłej wody użytkowej. Sieć gazowa średniego ciśnienia na terenie Gminy Izabelin połączona jest z sieciami gazowymi sąsiednich gmin: Stare Babice i Warszawa Bielany. Generalnie stan zasilania gminy w gaz można ocenić jako dobry. Sieć gazowa średniego ciśnienia (do 0,5 MPa) zbudowana jest głównie z rur stalowych, tylko niewielki udział stanowią rury polietylenowe budowane w ostatnich dziesięciu latach.

Długość sieci gazowej na koniec 2013 r. wynosiła 67.837 m, podłączonych było do niej 2.909 gospodarstw domowych. Ludność korzystająca z sieci /w odsetkach/ - 82,4 %.

Za pośrednictwem 2.534 przyłączy gazowych rocznie zużywa się w Gminie Izabelin 6.272,40 tys. m³ gazu.

Tabela 12: Sieć gazowa w Gminie Izabelin w latach 2007-2013

Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
URZĄDZENIA SIECIOWE								
Sieć gazowa								
długość czynnej sieci ogółem w m	m	64316	64988	65285	65519	67127	67350	67837
długość czynnej sieci przesyłowej w m	m	395	395	395	395	395	395	395
długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	63921	64593	64890	65124	66732	66955	67442
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	2319	2358	2406	2439	2495	2518	2534
odbiorcy gazu	gosp.	2538	2610	2649	2694	2730	2769	2909
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	1919	1939	1964	2482	2105	2496	2533
zużycie gazu w tys. m ³	tys.m ³	5331,70	5819,80	6010,50	6550,80	6729,30	6169,7	6272,4
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	tys.m ³	5036,5	5061,5	5642,7	6371,2	6270,4	5833,1	5832,9
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	8034	8128	8424	8271	8366	8447	8669
korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności	%	78,4	79,0	80,8	81,2	80,9	80,9	82,4

Źródło: Na podstawie danych GUS

Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Izabelin zorganizowanym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęci zostali wyłącznie właściciele nieruchomości zamieszkałych. Instytucje i podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz nieruchomości niezamieszkałe nie objęte gminnym system, zobowiązane są do przekazywania wytworzonych odpadów komunalnych podmiotom posiadającym wpis do rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy, na podstawie zawartej z danym podmiotem umowy cywilno-prawnej w tym zakresie. Firmy odbierające odpady komunalne z tych nieruchomości przekazują, wraz z kwartalnymi sprawozdaniami informacje o punktach adresowych, w których usługa odbioru odpadów została w danym okresie zrealizowana.

W Gminie Izabelin nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi wprowadzony został już 1 stycznia 2012 r., po wcześniejszym przeprowadzeniu referendum. W Gminie Izabelin działa jeden stacjonarny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w miejscowości Mościska przy ul. Postępu 5. Punkt ten prowadzony jest przez firmę „TOBŁYSK” s.c. Wywóz Nieczystości Tadeusz i Krystyna Nowik, Dariusz Kowalik wyłonioną w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego, która posiada niezbędne uprawnienia i pozwolenia na prowadzenie tego typu działalności.

Tabela 20: Gospodarka odpadami w Gminie Izabelin w latach 2007-2013

	Jednostka miary	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ODPADY KOMUNALNE								
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku								
ogółem	t	4152,43	6601,67	7754,10	8204,22	5478,71	3244,96	2414,54
ogółem na 1 mieszkańca	kg	408,3	641,8	749,9	809,8	534,2	312,3	230,3
z gospodarstw domowych	t	2920,75	5411,12	6156,45	6588,21	4315,17	2404,13	1832,20
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	287,2	526,1	595,4	650,3	420,8	231,4	174,7
udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych	%	48,36	60,24	-	-	-	-	-
budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	-	-	2407	2963	2205	3008	-
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działalności	szt.	-	-	8	8	8	9	8

Źródło: Na podstawie danych GUS

Sytuacja w zakresie gospodarowania odpadami po trzech latach funkcjonowania systemu w gminie stabilizuje się. Prawie 90% objętych systemem mieszkańców prowadzi selektywną zbiórkę odpadów co sprawiło, że również w roku 2014 zostały osiągnięte wymagane poziomy

ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych tj. odpadów surowcowych i budowlano-rozbiórkowych. Konieczna jest dalsza edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w celu utrzymania wypracowanych zasad służących ograniczaniu ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz właściwemu ich segregowaniu. W dalszej perspektywie można rozważyć objęcie nieruchomości niezamieszkałych systemem gospodarowania odpadami, co oprócz jeszcze większej kontroli nad strumieniem odpadów komunalnych przyczyniłoby się również, szczególnie w obiektach typu przedszkola, szkoły, do podnoszenia świadomości ekologicznej poprzez pracę „u podstaw”, zaczynając od dzieci i młodzieży.

Sieć drogowa

Sieć dróg w Gminie Izabelin podzielić można według kryterium znaczenia danego odcinka drogi w sieci na układ drogowy podstawowy i uzupełniający.

Podstawowy układ drogowy Gminy Izabelin składa się obecnie z następujących odcinków dróg posiadających charakter przelotowy:

- a) droga wojewódzka nr 898 do skrzyżowania z ul. Gen.Wł.Sikorskiego, dalej jako powiatowa 4130W:
ul. 3 Maja - droga Warszawa – Mościska – Laski - Izabelin „B” – Izabelin „C” – Truskaw
- b) droga wojewódzka nr 898: ul. Sikorskiego - droga Mościska – Stare Babice
- c) droga powiatowa nr 4128W: ul. H.Sienkiewicza - droga Izabelin „C” - Izabelin „B” – Stare Babice
- d) droga powiatowa nr 4126W: ciąg ulic Ks.A.Fedorowicza i Lipkowska - droga Izabelin „C” - Hornówek – Stare Babice
- e) droga powiatowa nr 4139W: ul. Sierakowska - droga Izabelin „C” – Sieraków
- f) droga powiatowa nr 4136W: ul. Trenów - droga Warszawa (dzielnica Bielany) – obręb Laski (okolice Dąbrowy Leśnej) – Łomianki
- g) droga gminna nr 410921W: ciąg ulic J.Wieczorka i Brzozowa - droga w Laskach do Zakładu dla Niewidomych.

Wszystkie drogi podstawowego układu drogowego w 100% posiadają nawierzchnię twardą. Przeważa nawierzchnia asfaltowa.

Uzupełniający układ dróg tworzą drogi nie mające charakteru przelotowego, które obsługują zabudowę jednorodziną w następujących wsiach mających charakter osiedli podmiejskich:

Izabelin „C”, Izabelin „B”, Hornówek, i Laski, z których większość posiada nawierzchnię gruntową. Nawierzchnię ulepszoną mają następujące ulice w tzw. układzie uzupełniającym:

- a) ul. Z.Kraśińskiego - droga na terenie wsi Izabelin „C”
- b) ul. T.Kościuszki - droga na terenie wsi Izabelin „C”
- c) ul. S.A.Poniatowskiego - droga na terenie wsi Izabelin „C”
- d) ul. K.Tetmajera - droga na terenie wsi Izabelin „C”
- e) ul. Ks. W.Kurowskiego - droga na terenie wsi Hornówek
- f) ul. Brzozowa - droga na terenie wsi Laski
- g) ul. Południowa - droga na terenie wsi Laski
- h) ul. Podleśna - droga na terenie wsi Laski
- i) ul. Partyzantów - droga na terenie wsi Laski
- j) ul. Lipkowska - droga na terenie wsi Truskaw

Układ uzupełniający w ostatnim czasie uległ znacznej poprawie głównie we wsi Izabelin „C” m.in. poprzez realizację ul. T.Kościuszki, S.A.Poniatowskiego, J.K.Chodkiewicza, K.Tetmajera ale także we wsi Truskaw poprzez realizację ulic Lipkowskiej i Mokre Łąki oraz udroźnienie w znacznej części ul. Północnej; we w Laskach modernizacja ul.J.Wieczorka oraz budowa ul. Podleśnej. W dalszym ciągu jednak należy uznać, iż drogowy układ uzupełniający nie odpowiada najwyższym standardom.

Gmina od wielu już lat inwestuje w rozwój własnej infrastruktury drogowej dbając o jej jakość i stan techniczny. Jednak podstawowym problemem jest niedostateczne wyposażenie tych dróg w nawierzchnie twarde oraz zbyt małe szerokości jezdni i pasów drogowych, które utrudnia ich wyposażenie jednocześnie w jezdnie i chodniki. Pomimo realizacji wielu inwestycji wiele dróg w dalszym ciągu ma niedostateczną szerokość jezdni. Stan ten dotyczy zarówno dróg asfaltowych, jak i gruntowych. Zdarza się, iż występuje przekrój drogowy jednojezdniowy jednopasmowy, który nie spełnia minimalnych wymagań dotyczących płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego. W przypadku skrzyżowania dróg gruntowych o minimalnych parametrach technicznych problemem pozostają narożne ścieżki w celu lepszej widoczności. Ścieżki te często pozostają ogrodzone, zaś zakrzaczenia lub drzewa w znacznym stopniu ograniczają widoczność. Dotychczasowy stan dróg wynika z zaniechania budowy nawierzchni asfaltowych w związku z brakiem kanalizacji oraz realizowanymi inwestycjami w zakresie budowy wodociągu, gazociągu oraz innych mediów i urządzeń służących obsłudze mieszkańców. Na większości dróg brakuje skutecznych urządzeń odwodnienia jezdni, co powoduje dodatkowe szkody oraz zniszczenia w nawierzchniach szczególnie w okresie zimowo – wiosennym. Wyjątkiem od tej normy jest są nowe realizacje, na których zastosowano odpowiednie odprowadzenie wód. W ostatnich latach zarysował się wyraźny postęp w realizacji chodników oraz ciągów pieszo- rowerowych. Na terenie gminy organizacja

ruchu pieszego i rowerowego jest niewystarczająca (niewiele jest ścieżek rowerowych oraz chodników). Spowodowane jest to przede wszystkim niewystarczającymi środkami finansowymi, jakimi dysponuje gmina w celu utrzymywania bieżącej sieci dróg oraz jej rozwoju. Ruch drogowy na terenie Gminy Izabelin wyraźnie wskazuje na naturalne „ciążenie” Gminy Izabelin w kierunku Warszawy, jest również wynikiem występowania obszarów prawnie chronionych w postaci Kampinoskiego Parku Narodowego (głównie część północna oraz zachodnia Gminy) przez które nie ma możliwości realizacji układu drogowego. Faktycznie, więc ruch ten koncentruje się na ul. 3 Maja stanowiącej bezpośrednie połączenie wszystkich jednostek strukturalnych (z wyjątkiem Sierakowa, który z ul. 3 Maja połączony jest poprzez ul. Sierakowską) z miastem stołecznym Warszawa. Fakt ten sprawia, iż ul. 3 Maja jest w rzeczywistości główną osią komunikacyjną Gminy. Jedynie nieznaczna część ruchu koncentruje się na drogach w kierunku Starych Babcic.

Do podstawowych problemów funkcjonowania sieci drogowej gminy należą:

- zbyt mało jest dróg o wyższych parametrach technicznych; praktycznie nie istnieje sieć dróg krajowych oraz wojewódzkich, a istniejące drogi asfaltowe w większości (poza ulicą 3 Maja) zostały sklasyfikowane jako drogi klasy D lub L,
- brak alternatywnych połączeń Gminy z miastem stołecznym Warszawą, z wyjątkiem okresowo przeciężonej ul. 3 Maja,
- poza ulicą 3 Maja będącą w praktyce osią komunikacyjną Gminy, brak jest prostych i czytelnych przebiegów ulic; nader często występują załamania tras drogowych,
- układ drogowy Gminy nie ma charakteru układu sieciowego głównie ze względu na barierowe działanie Kampinoskiego Parku Narodowego zwłaszcza w kierunku północnym oraz zachodnim, jak również jest wynikiem istniejącego, często samowolnego zainwestowania terenu,
- zbyt małe szerokości jezdni oraz pasów drogowych (z wyjątkiem wsi Izabelin „C” oraz Izabelin „B”),
- znaczna część dróg nie posiada nawierzchni o odpowiedniej nośności,
- występuje koncentracja zabudowy przy drogach, która uniemożliwia ich poszerzanie,
- brak jest systemowych rozwiązań w zakresie uspokajania (ograniczania ruchu) w obrębie poszczególnych osiedli,
- brak jest systemowych rozwiązań w zakresie odwodnienia pasów ulicznych,
- brak wystarczającej liczby istniejących połączeń pomiędzy poszczególnymi jednostkami strukturalnymi,
- brak systemu transportu rowerowego pełniącego zarówno funkcję transportową jak i rekreacyjno-sportową,

- brak działań ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Komunikacja publiczna

Gmina Izabelin w zakresie transportu publicznego obsługiwana jest za pomocą następujących linii autobusowych warszawskiej komunikacji publicznej:

- linia 712 i 110 (linie zwykłe) - Warszawa (Metro Młociny) – Laski – Łomianki,
- Nr 708 (linia zwykła) – Warszawa (Metro Młociny) – Mościska – Laski – Izabelin – Truskaw,
- Nr N58 (linia nocna) – Warszawa (Metro Młociny) – Mościska – Laski – Izabelin – Truskaw – obsługiwana od piątku do niedzieli,
- L-7 (linia strefowa uzupełniająca) - Łomianki – Warszawa – Mościska – Laski - Izabelin – Hornówek - Stare Babice – Ożarów Mazowiecki,
- L-18 (linia strefowa uzupełniająca) – Truskaw – Izabelin – Hornówek - Stare Babice.

Zarządzanie komunikacją autobusową realizowane jest przez Miejskie Zakłady Autobusowe oraz przewoźników prywatnych na zasadzie oddawania linii miejskich koncesjonariuszom w dzierżawę. Koordynację działań w zakresie komunikacji miejskiej prowadzi Zarząd Transportu Miejskiego jako jednostka podległa Radzie m.st. Warszawy, zaś Gmina Izabelin partycypuje w częściowych kosztach utrzymania linii przebiegających przez teren Gminy. Dostępność komunikacji miejskiej powoduje, iż średni czas dojazdu z poszczególnych wsi do węzła przesiadkowego Metro Młociny (Warszawa, Dzielnica Bielany) gdzie znajduje się pętla autobusowa, tramwajowa oraz parking Park&Ride, wynosi:

- Truskaw (pętla przy ul. Skibińskiego) – 30 minut;
- Sieraków (przystanek okresowy) – 30 minut;
- Hornówek (przystanek okresowy) – 34 minuty;
- Izabelin C (przystanek przy Urzędzie Gminy) – 20 minut,
- Izabelin B (przystanek przy ul. Sienkiewicza) – 19 minut,
- Laski (przystanek Poczta) Stare Babice - 17 minut,
- Mościska (przystanek przy ul. Sikorskiego) – 12 minut.

Ponadto, średni czas dojazdu z Truskawia do Warszawy os. Górczewska, gdzie znajduje się węzeł przesiadkowy (pętla autobusowa i tramwajowa) wynosi ok. 30 minut. Krótki czas dojazdu do centrum Warszawy, wystarczająca częstotliwość kursów, obsługa wszystkich miejscowości Gminy, sprawiają iż dostępność komunikacji publicznej jest sprzyjającym czynnikiem rozwoju Gminy, poprawia również jakość życia mieszkańców. W Gminie Izabelin poza tą strefą znajduje się jedynie około 5 % zurbanizowanej części Gminy, co również świadczy o zadawalającym stopniu pokrycia obszaru Gminy komunikacją zbiorową.

Analizując potrzeby w zakresie infrastruktury technicznej należy stwierdzić, że zakres inwestycji, jakie muszą być przeprowadzone w najbliższym czasie, jest dość znaczny. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna wymagają rozbudowy. Sieć drogowa także nie zaspokaja potrzeb mieszkańców gminy i dodatkowo nie jest w stanie obsłużyć zwiększającego się ruchu turystycznego. Najważniejsze kierunki działań w zakresie poprawy infrastruktury technicznej:

- 1) Poprawa standardów zaopatrzenia w wodę poprzez budowę sieci wodociągowych służących likwidacji niedoborów w tym zakresie.
- 2) Budowa sieci kanalizacyjnych służących likwidacji niedoborów w tym zakresie.
- 3) Likwidacja źródeł zanieczyszczenia wód podziemnych (likwidacja niekontrolowanych wysypisk śmieci, likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych).
- 4) Zahamowanie degradacji środowiska w otoczeniu KPN.
- 5) Modernizacja dróg wojewódzkich i powiatowych wraz z budową urządzeń zapewniających wzrost bezpieczeństwa ruchu pieszych, rowerzystów i samochodów.
- 6) Poprawa standardu gminnego układu drogowego i obsługi transportem publicznym.
- 7) Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych, w tym w pierwszej kolejności dróg zbiorczych (strategicznych).
- 8) Budowa i modernizacja urządzeń infrastrukturalnych zapewniających poprawę bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszych - chodniki, utwardzone pobocza, oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe, sygnalizacja świetlna, przejścia dla pieszych, „spowalniacze ruchu”, znaki drogowe (pionowe i poziome).

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury ochrony środowiska i infrastruktury drogowej:

Przyczyny:

- ✓ wciąż niepełne wyposażenie obszaru gminy w sieć kanalizacyjną i wodociągową, w szczególności najbardziej zurbanizowanych i zaludnionych obszarów Gminy Izabelin,
- ✓ niski odsetek ludności podłączonej do sieci wod-kan (np. do sieci wodociągowej podłączonych jest tylko ok. 59% mieszkańców, przy ponad 90% poziomie zwodociągowania gminy),
- ✓ relatywnie niski, w stosunku do potrzeb mieszkańców, poziom uzbrojenia terenu gminy w infrastrukturę techniczną z zakresu kanalizacji,
- ✓ istotne braki w kwestii zapewnienia dostępu do wody wszystkim mieszkańcom,
- ✓ niewystarczające środki na inwestycje modernizacyjne w zakresie sieci dróg lokalnych,
- ✓ ograniczoność budżetu Gminy Izabelin.

Problemy:

- ✓ ograniczona atrakcyjność obszaru Gminy Izabelin jako miejsca potencjalnego zamieszkania oraz lokalizacji działalności gospodarczej,
- ✓ rosnąca presja urbanizacyjna za strony nowych mieszkańców gminy,
- ✓ przedostawanie się do wód i gleby nieczyszczonych ścieków sanitarnych z terenu nie objętego siecią kanalizacji sanitarnej,
- ✓ konieczność poboru wody ze studni głębinowych,
- ✓ brak dogodnego wyjazdu w kierunku Warszawy, ograniczona dostępność komunikacyjna wewnętrzna i zewnętrzna obszaru gminy,
- ✓ nieuporządkowany obszar wokół KPN, chaos przestrzenny.

Skutki:

- ✓ postępująca degradacja środowiska naturalnego gminy, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów leśnych.
- ✓ zbyt niska w stosunku do oczekiwań nowych i potencjalnych mieszkańców atrakcyjność osiedleńcza,
- ✓ zwiększona wypadkowość na drogach lokalnych,
- ✓ niewykorzystany potencjał turystyczny gminy, niekorzystny wizerunek gminy w sezonie turystycznym (pomimo jej unikalnych walorów) – wrażenie nieporządku, tłoku i chaosu przestrzennego,
- ✓ zmniejszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.

4.4. Infrastruktura społeczna

Infrastruktura edukacyjna

Zadaniem własnym gminy Izabelin jest prowadzenie przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów zgodnie z ustawą o systemie oświaty. Obowiązek ten realizowany jest poprzez:

- Zespół Szkół w Izabelinie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. płka St. Królickiego oraz Gimnazjum im. ks. Aleksandra Fedorowicza,
- Gminne Przedszkole w Izabelinie,
- Gminne Przedszkole w Laskach.

Tabela 13: Wykaz gminnych placówek oświatowych (stan na 30 września 2014 r.)

Lp.	Nazwa szkoły, placówki	Uczniowie	Oddziały
1	Szkoła podstawowa im. płka St. Królickiego	709	34
2	Gimnazjum im. ks. Aleksandra Fedorowicza	218	9
3	Gminne Przedszkole w Izabelinie	242	9
4	Gminne Przedszkole w Laskach	179	7

Źródło: Na podstawie danych SIO z 31.03.2014 r.

Na terenie Gminy Izabelin istnieją również przedszkola i szkoły niepubliczne:

- Casa dei Bambini Warsaw Montessori School w Hornówku,
- Radosny Domek pod Sosnami w Izabelinie C,
- Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej w Laskach, w ramach którego prowadzone są: Wczesne Wspomaganie Rozwoju Niewidomego i Słabowidzącego Dziecka, Przedszkole, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum, Liceum Ogólnokształcące, Technikum Masażu, Technikum dla Niewidomych, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Policealna, Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne, Zasadnicza Specjalna Szkoła Zawodowa, Szkoła Przesposobienia do Pracy, Dział Głuchoniewidomych, Szkoła Muzyczna I stopnia oraz Ognisko Muzyczne,
- Prywatna Szkoła Muzyczna w Izabelinie.

Przestrzenne rozmieszczenie gminnych przedszkoli z dwoma ośrodkami w Izabelinie oraz Laskach jest korzystne z punktu widzenia dostępności (odległość) oraz czasu dojazdu z poszczególnych rejonów Gminy. Usytuowanie szkół w centralnej części Gminy, na obszarze o największej urbanizacji jest korzystne z punktu widzenia dostępności (odległość) oraz czasu dojazdu z poszczególnych rejonów Gminy. Zgodnie z ustawą o systemie oświaty dla uczniów klas 1-4 odległość nie może być większa niż 3 km, zaś dla uczniów klas 5-6 oraz gimnazjum nie więcej niż 4 km. Warunki te zostały spełnione w odniesieniu do wszystkich uczniów uczęszczających do Zespołu Szkół w Izabelinie.

Szkoła Podstawowa (wchodząca obecnie w skład Zespołu Szkół w Izabelinie) istnieje od ponad 60 lat i jest bardzo dobrze wyposażony w sprzęt i pomoce dydaktyczne. Prezentuje wysoki poziom nauczania, osiągając najwyższą lokatę wśród szkół powiatowych i ósme miejsce w województwie. Szkoła pracuje na jedną zmianę, jej działania zmierzają do wzbogacenia wiedzy i umiejętności uczniów, tak aby nadążali za potrzebami współczesnego świata. W trosce o wszechstronny i pełny rozwój dzieci na terenie szkoły działają koła zainteresowań i koła zajęć pozalekcyjnych z każdego przedmiotu. Ponadto w szkole prowadzone są programy autorskie: ekologiczny i muzyczny. Na terenie szkoły funkcjonuje świetlica opiekuńczo - wychowawcza dla dzieci klas I-III, biblioteka szkolna, gabinet pedagoga, logopedy, pielęgniarki i stomatologa.

W Izabelinie przy ul. 3 Maja 49 działa również prywatna Szkoła Muzyczna I (sześćioletnia szkoła muzyczna I stopnia) i II stopnia (sześćioletnia).

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Róży Czackiej położony jest w otulinie Puszczy Kampinoskiej, w Laskach koło Warszawy. Obecnie w Ośrodku przygotowuje się do samodzielnego życia ponad 250 uczniów z całej Polski. Zespół specjalistów Wczesnego Wspomagania Rozwoju Niewidomego Dziecka udziela profesjonalnej pomocy ponad 40 dzieciom i ich rodzinom. W ramach działalności Ośrodek prowadzi:

- Wczesne Wspomaganie Rozwoju Niewidomego i Słabowidzącego Dziecka - działania na rzecz niewidomego i słabowidzącego dziecka,
- Przedszkole - edukacja i wychowanie dla dzieci niewidomych z możliwością opieki całodobowej,
- Szkoła Podstawowa i Gimnazjum,
- Szkoły Ponadgimnazjalne: Liceum Ogólnokształcące, Technikum Masażu, Technikum dla Niewidomych, Zasadniczą Szkołę Zawodową, Szkołę Policealną,
- Szkoły Specjalne: Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne, Zasadniczą Specjalną Szkołę Zawodową, Szkołę Przesposobienia do Pracy, Dział Głuchoniewidomych,
- Szkołę Muzyczną I stopnia oraz Ognisko Muzyczne,
- Internaty.

Jednym z priorytetów proponowanej strategii jest dalsze doskonalenie jakości kształcenia i wychowania oraz poszerzenie zakresu usług edukacyjnych, stała poprawa standardu bazy materialnej w gminnych placówkach oświatowych, zwiększania możliwości i warunków spędzania wolnego czasu. W tym celu będzie służyć realizacja przedsięwzięć z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, polegających na podniesieniu u uczniów kompetencji kluczowych, właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy oraz rozwój indywidualnego podejścia do ucznia.

Kolejnym istotnym elementem rozwoju gminy Izabelin będzie zapewnienie powszechnej opieki przedszkolnej dla dzieci w wieku 3-5 lat oraz wspieranie rozwoju przedszkoli niepublicznych poprzez realizację przedsięwzięć z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 polegających na tworzeniu miejsc edukacji przedszkolnej, prowadzeniu zajęć dodatkowych oraz wsparciu nauczycieli edukacji przedszkolnej.

Działalność kulturalna, sport i rekreacja

W czerwcu 2007 roku oddano do użytku Centrum Kultury - obiekt o powierzchni użytkowej prawie 3000 m² i kubaturze ponad 10 000 m³. Cały budynek został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. W Centrum Kultury znajdują się m.in.: sala wielofunkcyjna o powierzchni 306 m², biblioteka multimedialna z kawiarenką internetową, sale zajęć klubowych, pracownie malarskie oraz pomieszczenia biurowe wraz z salą konferencyjną. Inwestycję sfinansowano ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, budżetu państwa oraz budżetu Gminy Izabelin. Celem działania CK Izabelin jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez realizację zadań w dziedzinie upowszechniania kultury, wychowania i edukacji. Centrum Kultury prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z założeniami polityki kulturalnej Gminy, na podstawie własnego, społecznie akceptowanego programu. Podstawowym celem jego działalności jest m.in. rozpoznawanie, pobudzanie i zaspakajanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy Izabelin, kształtowanie wzorów i nawyków aktywnego uczestnictwa w kulturze, szeroko pojęta edukacja kulturalna oraz wychowanie przez sztukę, tworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, organizowanie czasu wolnego mieszkańców poprzez ich udział w zajęciach artystycznych, rekreacyjnych i sportowych, współpraca z innymi instytucjami kulturalnymi, oświatowymi i organizacjami pozarządowymi, działania profilaktyczne we współpracy z innymi instytucjami do tego powołanymi, wobec dzieci, młodzieży i dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Realizacja postawionych celów odbywa się poprzez: organizowanie spektakli, koncertów, wystaw i odczytów, organizowanie imprez artystycznych, rozrywkowych, turystycznych, sportowych oraz innych

integrujących środowisko lokalne, prowadzenie działalności instruktażowo-metodycznej w formie kół zainteresowań, prowadzenia kursów, szkoleń, wykładów, pokazów, warsztatów itp., popularyzację zamiłowania do rekreacji ruchowej oraz aktywnego i zdrowego stylu życia. Działalność Centrum finansowana jest z budżetu Gminy, dochodów pochodzących z własnej działalności i innych źródeł, zaś podstawą gospodarki finansowej jest roczny plan finansowy opracowany przez Dyrektora i zaopiniowany przez Komisję Kultury.

W Laskach od 1996 roku działa Ludowy Klub Sportowy RYŚ w Laskach, który prowadzi działalność propagującą kulturę fizyczną i sport wśród mieszkańców Gminy Izabelin. Poziom infrastruktury społecznej świadczony na terenie Gminy Izabelin oceniony został wysoko.

Podstawowymi barierami upowszechniania sportu i rekreacji w gminie Izabelin są:

- stosunkowo niewielka ilość ogólnodostępnych obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- zły stan techniczny istniejących obiektów sportowych,
- brak obiektów pozwalających na organizację dużych imprez sportowych,
- brak obiektów służących rekreacji i turystyce, w tym ścieżek rowerowych,
- słaba promocja sportu,
- brak programów rekreacji ruchowej dla osób starszych i niepełnosprawnych

Najważniejsze kierunki działań w zakresie rozwoju sportu i rekreacji w gminie Izabelin:

- poprawa jakości życia mieszkańców dzięki rozwojowi bazy infrastrukturalnej,
- możliwość organizacji zajęć sportowych poza siedzibą szkół,
- zwiększenie liczby organizowanych imprez sportowych,
- wzbogacenie oferty zajęć sportowych,
- stworzenie warunków do prowadzenia zajęć sportowo - rekreacyjnych zgodnie z obowiązującymi standardami,
- przystosowanie infrastruktury sportowej do potrzeb użytkowników,
- podniesienie poziomu motywacji wśród dzieci i młodzieży do propagowania postaw prosportowych i organizacji ciekawych zajęć pozalekcyjnych,
- podniesienie poziomu aktywności ruchowej,
- ograniczenie patologii społecznych wśród młodzieży w wyniku zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest przez 3 przychodnie lekarskie:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie. Organem założycielskim dla SP ZOZ w Izabelinie jest Gmina Izabelin. Zakład zapewnia podstawową opiekę zdrowotną, wykonuje również podstawowe analizy lekarskie na miejscu oraz w oparciu o specjalistyczne laboratoria. Nocna i weekendowa pomoc lekarska zapewniona jest w Szpitalu Bielańskim w Warszawie. Z przychodni korzysta ponad 6000 pacjentów.
- Specjalistyczna Przychodnia Lekarska Internistyczno – Pediatryczna „Juniperus” w Izabelinie pełniąca rolę Niepublicznego Zakład Opieki Zdrowotnej w Izabelinie, oferująca szeroki zakres

usług od podstawowych badań lekarskich i analiz a skończywszy na badaniach poszkodowanych do celów sądowych. Z przychodni korzysta ponad 3000 pacjentów.

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Laskach (teren Zakładu dla Niewidomych), prowadzący podstawową opiekę medyczną, wykonuje również podstawowe analizy lekarskie.

Ponadto w Izabelinie „C” działa również Lecznica Chorób Kobięcych i Położnictwa, zaś na terenie samej Gminy zlokalizowane zostały również prywatne gabinety lekarskie m.in.

- przy ul. Partyzantów 40 w Laskach,
- przy ul. Oleńki 2 w Izabelinie „B”,
- przy ul. Matejki 11 w Izabelinie „C”,
- przy ul. Matejki 30 w Izabelinie „C”,
- przy ul. Sadowej 30 w Hornówku,

Od 2007 roku w budynku po dawnym przedszkolu przy ul. 3 Maja 47 otwarto Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rehabilitacja Izabelin”, który powstał w wyniku zapotrzebowania mieszkańców Gminy Izabelin na świadczenia rehabilitacyjne. „Rehabilitacja Izabelin” specjalizuje się przede wszystkim w leczeniu schorzeń kręgosłupa i narządu ruchu, schorzeń neurologicznych, rehabilitacji sportowej. Oferuje również programy dla osób, chcących zadbać o piękną sylwetkę, łączące dietę, zabiegi fizykoterapeutyczne, masaże i indywidualnie dobrane zestawy ćwiczeń.

Rozwiązywanie problemów zdrowotnych mieszkańców na specjalistycznym poziomie, m.in. ze względu na brak szpitala na terenie Gminy, realizowana jest w systemie opieki zdrowotnej miasta stołecznego Warszawy. Również ze względu na brak pogotowia ratunkowego mieszkańcy Gminy korzystają z placówek warszawskich.

Gmina Izabelin w ramach własnych uprawnień wspomaga organizacyjnie i finansowo badania profilaktyczne, zakup urządzeń specjalistycznych i innych. Dotychczas przeprowadzono profilaktykę w zakresie badania słuchu, spirometrii, oceny gęstości kości. Dzięki staraniom Władz Gmina Izabelin została zakwalifikowana w sierpniu 2001 roku do unijnego projektu „Rozwój Służby Zdrowia”. W ramach tych działań wdrożono program profilaktyki chorób układu krążenia, realizowany w latach 2001 – 2005. Ponadto od kilku lat realizuje się programy:

- zapobiegania chorobom nowotworowym narządów rodnych kobiet,
- badań mammograficznych,
- opieki nad kobietą w ciąży niepowikłanej.

W ramach tego ostatniego programu każda mieszkanka gminy oczekująca urodzenia dziecka ma zapewniony bezpłatnie pakiet badań laboratoryjnych w zakresie przekraczającym tzw. „pakiet

ciężarnej” ustalonym przez NFZ, a także udział w „szkole rodzenia”. W gminie realizowany jest także program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Pomoc społeczna realizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, z siedzibą w Izabelinie przy ul. 3 Maja 42 (jednocześnie siedziba Urzędu Gminy), który jednocześnie bada i ocenia problemy społeczne na terenie swojego działania obejmującego teren całej Gminy. W 2010 roku GOPS z siedzibą w Izabelinie wykonywał zadania własne oraz zadanie zlecone przez Wojewodę wynikające z ustawy: o pomocy społecznej, o świadczeniach rodzinnych, o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, jak i innych ustaw i rozporządzeń dotyczących ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, programów rządowych, organizacji prac społecznie użytecznych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie a także wynikające z Uchwał Rady Gminy Izabelin i przyjętych przez nią programów np. programu osłonowego dla przystępujących do systemu kanalizacji.

Priorytetowym zadaniem gminy jest poprawa funkcjonowania placówek służby zdrowia i systemu pomocy społecznej oraz rozszerzenie współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami działającymi na rzecz rozwoju społecznego gminy. Należy podkreślić, że podniesienie jakości życia mieszkańców na terenie gminy Izabelin przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia oraz spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy społecznej. Do realizacji tych zadań przyczyni się:

- zapewnienie mieszkańcom dostępu do służby zdrowia, szczególnie do opieki specjalistycznej, co wiąże się z modernizacją i adaptacją budynków na cele służby zdrowia,
- promocja zdrowia i zdrowego stylu życia,
- poprawa warunków bazy lokalowej w placówkach ochrony zdrowia,
- objęcie opieką stomatologiczną dzieci w wieku szkolnym.
- współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju gminy Izabelin,
- zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym gminy, poprzez likwidację m.in. barier architektonicznych, technicznych i transportowych,
- wypracowanie nowoczesnego systemu zarządzania i monitoringu jakości usług w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej,
- systematyczne działania w zakresie profilaktyki uzależnień i edukacji rodzin dotkniętych tym problemem,
- utworzenie wolontariatu przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, przy współudziale parafii i organizacji pozarządowych,

- budowa mieszkań socjalnych,
- realizacja przedsięwzięć w obszarze wykluczenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

Bezpieczeństwo

Zadania związane z zagwarantowaniem bezpieczeństwa na terenie całej Gminy należą do zakresu działania Komendy Powiatowej Policji z siedzibą w Starych Babicach przy ul. Warszawskiej 276 podlegającej Komendzie Stołecznej Policji z siedzibą w Warszawie przy ul. Nowolipie 2.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej „ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem”.

Poza jednostkami Państwowej Straży Pożarnej bezpieczeństwo w zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie Gminy zapewnia:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Laskach wyposażona w 5 samochody pożarnicze,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Izabelinie wyposażona w 3 samochody pożarnicze,
- Służba przeciwpożarowa KPN – działająca w okresie największego zagrożenia pożarowego tj. od 15 kwietnia do 30 września, wyposażona w 1 samochód pożarniczy,
- Pogotowie przeciwpożarowe na terenie Bazy Paliwowej „ORLEN” wyposażone w 1 samochód pożarniczy.

Podsumowanie najważniejszych problemów w zakresie infrastruktury społecznej:

Przyczyny trudności

- ✓ Zbyt małe środki finansowe przeznaczane na odpowiednie finansowanie zadań obiektów infrastruktury społecznej (pomimo jej bardzo dobrego stanu technicznego), w tym zwłaszcza sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej.
- ✓ Zaległości w remontach i pracach modernizacyjnych istniejących obiektów infrastruktury społecznej (dotyczy głównie obiektów infrastruktury ochrony zdrowia).
- ✓ Zbyt mało tzw. „działań miękkich” tj. ofert adresowanych dla dzieci i młodzieży, inicjowanych przez lokalny sektor pozarządowy.

Występujące problemy

- ✓ Braki w podstawowej infrastrukturze społecznej w ochronie zdrowia.

- ✓ Nieodpowiedni do skali potrzeb standard infrastruktury społecznej w Gminie Izabelin.
- ✓ Niewystarczające warunki do prowadzenia zajęć sportu i rekreacji dla dzieci i młodzieży oraz zbyt słaba oferta kulturalna dla dorosłych w Gminie Izabelin.
- ✓ Brak żłobków, zbyt małe wsparcie dla rodzin wielodzietnych.
- ✓ Zbyt mała oferta klubów sportowych.
- ✓ Zbyt mała oferta dla seniorów, brak domu dziennego pobytu.
- ✓ Niewystarczające warunki lokalowe istniejącego ośrodka zdrowia, brak usług specjalistycznych.
- ✓ Problemy zdrowotne dzieci i młodzieży
- ✓ Zbyt małe (mimo wysokiego potencjału) zainteresowanie gminą jako ośrodkiem kultury, rekreacji i wypoczynku.

Skutki

- ✓ Marginalizacja Gminy Izabelin, skutkująca brakiem możliwości w zakresie rozwoju kultury, sportu i rekreacji oraz niewielkim zainteresowaniem ze strony turystów.
- ✓ Niski poziom wykorzystania infrastruktury sportowej przez kluby sportowe i sekcje.
- ✓ Niepełne wykorzystanie potencjału społecznego Gminy Izabelin.
- ✓ Pogarszający się stan zdrowotności społeczeństwa, zwłaszcza dzieci i młodzieży.
- ✓ Niedostateczny poziom atrakcyjności inwestycyjnej gminy wywołany niedorozwojem funkcji społecznych.

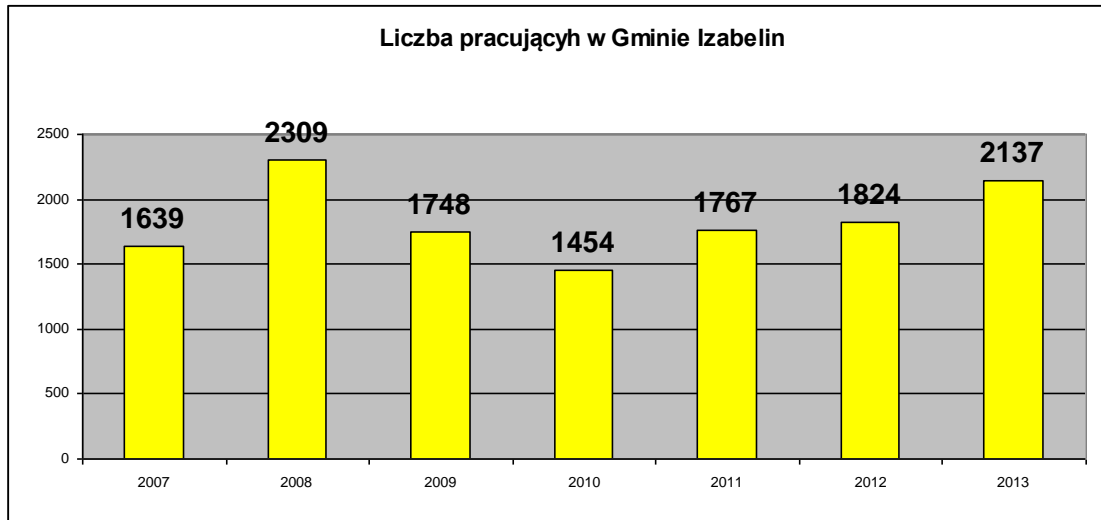
4.5. Potencjał rynku pracy

Struktura bazy ekonomicznej gminy powoduje, że rynek pracy w Gminie Izabelin zdominowany jest przez osoby pracujące w Warszawie lub małych i średnich firmach zlokalizowanych na obszarze gminy (głównie Mościska). Poniżej przedstawiono wybrane wskaźniki, które obrazują ekonomiczną stronę rynku pracy w gminie.

Tabela 14: Pracujący ogółem w Gminie Izabelin w latach 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Izabelin	1639	2309	1748	1454	1767	1824	2137

Wykres 13: Pracujący ogółem w Gminie Izabelin w latach 2007-2013

Dane te dotyczą bardzo specyficznego ujęcia pracujących stosowanego w GUS tj. tzw. osób deklarujących pracę w głównym miejscu zameldowania. Z oczywistych względów nie są to wszyscy pracujący w gminie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba pracujących (wg tego ujęcia GUS) w Gminie Izabelin utrzymuje się na stałym poziomie w latach 2007 – 2013. W 2013 liczba pracujących w gminie była o 15% wyższa niż w roku 2007. Powyższe dane sugerują również, że duża część osób mieszkających w Gminie Izabelin nie pracuje na obszarze gminy. Jest to sytuacja typowa dla wszystkich gmin podwarszawskich. Udział pracujących ogółem w liczbie ludności w latach 2007-2013 rósł o ok. 2% rocznie. Problemem gminy jest mały udział dużych zakładów pracy, obecnie funkcjonuje strefa przemysłowa tylko w jednej miejscowości – Mościskach.

Bezrobocie w Gminie Izabelin nie ma charakteru strukturalnego. W roku 2014 zarejestrowano jedynie 312 bezrobotnych mieszkańców. Liczba bezrobotnych w gminie w ostatnich kilku latach utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 15: Bezrobocie na terenie Gminy Izabelin w latach 2006 - 2014

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
BEZROBOCIE REJESTROWANE										
Bezrobotni zarejestrowani wg płci										
ogółem	osoba	284	191	189	244	262	295	326	352	312
mężczyźni	osoba	152	103	104	139	153	173	182	208	168
kobiety	osoba	132	88	85	105	109	122	144	144	144
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci										
ogółem	%	4,3	2,9	2,8	3,6	4,1	4,5	5,0	5,3	4,7
mężczyźni	%	4,5	3,0	3,0	4,0	4,6	5,1	5,3	6,0	4,9
kobiety	%	4,1	2,7	2,6	3,2	3,5	3,9	4,6	4,6	4,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.6. Potencjał gospodarczy

Według danych statystycznych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, w dniu 31 grudnia 2014 r. w Gminie Izabelin zarejestrowanych było 1831 podmiotów gospodarki narodowej. Zdecydowaną większość tych podmiotów stanowią jednostki prywatne – 98 %. 1415 podmiotów to były tzw. zakłady osób fizycznych. Wśród pozostałych zarejestrowanych tu firm, stwierdzono m.in.: 166 spółki prawa handlowego, 31 spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Na terenie Gminy Izabelin działa ponadto 31 stowarzyszeń, 14 fundacji.

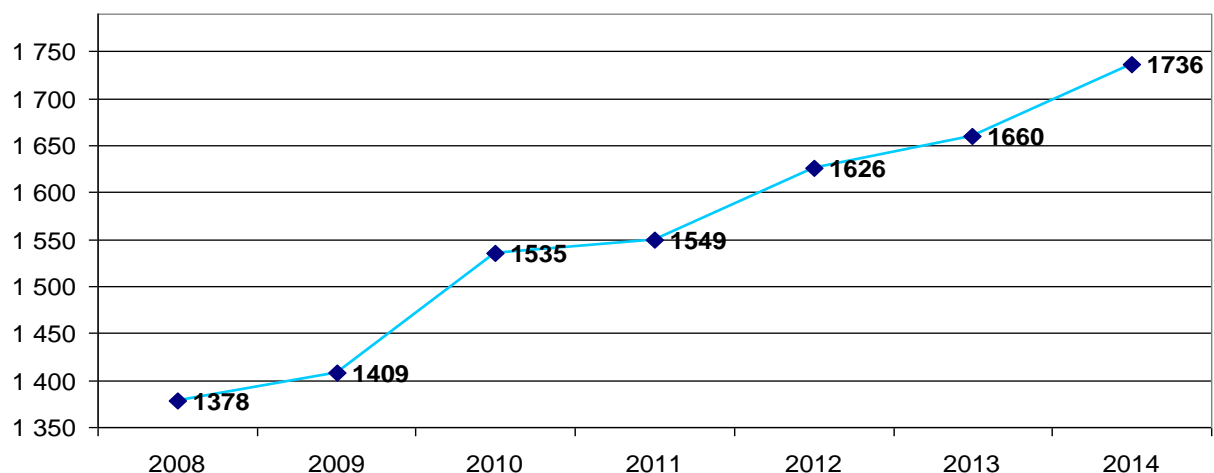
Tabela 16: Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Izabelin

	Jednostka miary	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON										
Podmioty wg sektorów własnościowych										
podmioty gospodarki narodowej ogółem	-	1263	1333	1417	1468	1563	1602	1698	1747	1831
sektor publiczny - ogółem	-	15	15	16	16	16	17	16	16	16
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	-	12	12	12	12	12	13	11	11	11
sektor publiczny - spółki handlowe	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	-	1248	1318	1401	1452	1547	1585	1682	1731	1814
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	-	977	1042	1124	1160	1237	1266	1321	1358	1415
sektor prywatny - spółki handlowe	-	112	112	110	118	131	134	148	153	166
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	-	23	23	25	26	27	26	31	32	31
sektor prywatny - fundacje	-	4	5	5	6	6	5	8	13	14
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	-	21	22	23	25	25	25	25	27	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 14: Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10000 mieszkańców Gminy Izabelin

Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności Gminy Izabelin

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

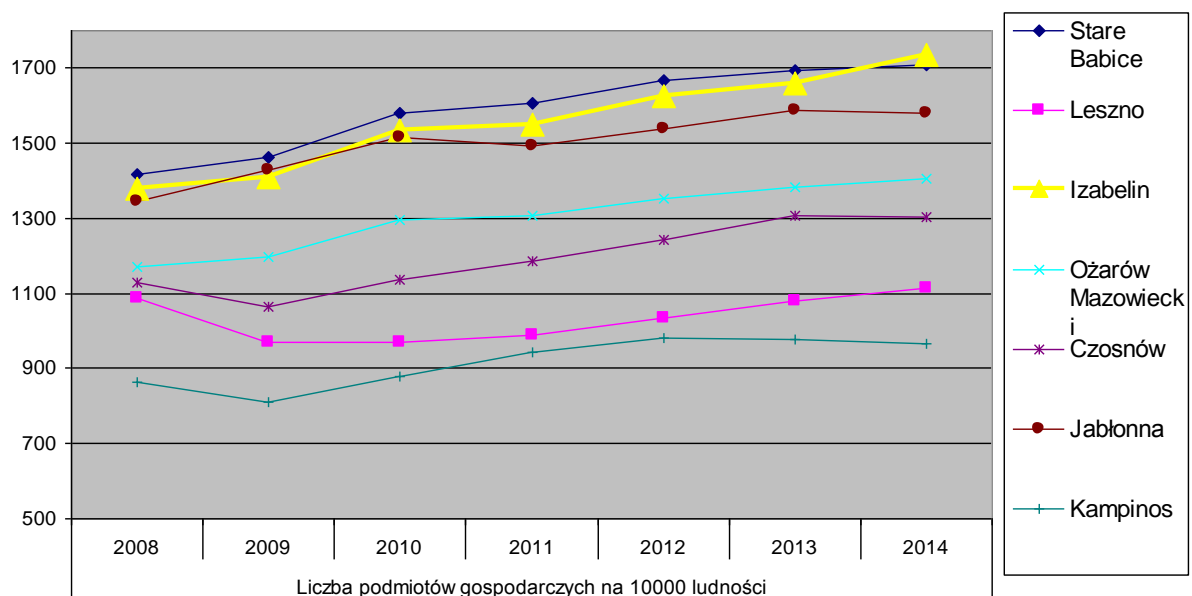
Jednym z podstawowych wskaźników ilustrujących stan lokalnej gospodarki jest poziom aktywizacji gospodarczej wyrażany liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców. Pokazuje on skłonność danej populacji do podejmowania działalności gospodarczej, jak również zaufanie do sytuacji na rynkach zbytu towarów i usług. Z porównania dynamiki zmian liczby ludności oraz liczby podmiotów gospodarczych niestety wynika, że osoby, które w ostatnich latach zameldowały się w Gminie Izabelin nie podejmują działalności gospodarczej, gdyż najczęściej pracują na terenie Warszawy. Na tle innych podwarszawskich Gmin Izabelin jest liderem pod względem "zagęszczenia" liczbą podmiotów gospodarczych przypadających na 10000 ludności. Przy dość niskim udziale dużych i średnich przedsiębiorstw w gminie świadczy to o wysokiej aktywności gospodarczej osób fizycznych.

Tabela 17: Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich

	Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Stare Babice	1 419	1 462	1 580	1 605	1 668	1 694	1 709
Leszno	1 087	971	971	990	1 034	1 081	1 112
Izabelin	1 378	1 409	1 535	1 549	1 626	1 660	1 736
Ożarów Mazowiecki	1 169	1 198	1 297	1 307	1 353	1 382	1 407
Czosnów	1 128	1 067	1 136	1 185	1 241	1 307	1 303
Jabłonna	1 346	1 429	1 515	1 494	1 540	1 589	1 579
Kampinos	863	810	878	944	980	979	968

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 15: Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.7. Turystyka i promocja gminy

Doskonałe warunki naturalne sprawiają, że oddalona o kilkanaście kilometrów od centrum Warszawy Gmina Izabelin jest pod względem wypoczynku i rekreacji jedną z atrakcyjniejszych gmin na Mazowszu. Na terenie gminy Izabelin znajduje się Kampinoski Park Narodowy (KPN), w którego obrębie jest niemal 75% ogólnej powierzchni gminy, zaś pozostała część wchodzi w skład jego otuliny. Położenie gminy na styku Warszawy i Kampinoskiego Parku Narodowego oraz ścisłe związki funkcjonalne ze stolicą kraju mają niewątpliwie istotny wpływ na wszystkie dziedziny życia gminy, a także determinują przyszłe kierunki jej rozwoju i pełnione funkcje na rzecz otoczenia. Powiązanie gminy z KPN decyduje o jej unikalnym charakterze. Ten jedyny w Europie park narodowy graniczący bezpośrednio ze stolicą państwa został utworzony w 1959 roku w celu ochrony unikatowych - w skali europejskiej - zespołów wydm śródlądowych, naturalnych zbiorowisk leśnych i bagiennych oraz fauny. Należy on do najstarszych i największych parków narodowych w Polsce i stanowi główny „węzeł ekologiczny” Mazowsza. Spośród 22 istniejących w Kampinoskim Parku Narodowym obszarów ochrony ścisłej cztery znajdują się na terenie gminy, w tym największy – jeden z najstarszych i najcenniejszych – „Sieraków” im. Prof. Romana Kobendzy. Ze względu na wartości przyrodnicze oraz znaczenie społeczne w 2000 roku Kampinoski Park Narodowy wraz ze strefą ochronną został uznany przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery pod nazwą „Puszcza Kampinoska”. Park stanowi ważną bazę rekreacyjno-wypoczynkową dla stolicy. Kampinoski Park Narodowy odwiedza rocznie około miliona osób, głównie mieszkańców Warszawy i okolic. Odwiedzający mają do dyspozycji 350 km szlaków turystycznych pieszych, 200-kilometrowy szlak rowerowy, trasy konne oraz 19 parkingów i 12 polan wypoczynkowych znajdujących się na obrzeżach parku. Działalność edukacyjną park prowadzi w trzech placówkach: Centrum Edukacji w Izabelinie, Ośrodku Dydaktyczno-Muzealnym im. Jadwigi i Romana Kobendzów w Granicy i Ośrodku Hodowli Żubrów im. prezydenta RP Ignacego Mościckiego w Smardzewicach. Dwa pierwsze ośrodki mają ekspozycje muzealne, oferują pokazy filmów i prezencje oraz różnorodne zajęcia edukacyjne, głównie dla dzieci oraz młodzieży szkolnej i akademickiej.

Gmina Izabelin postrzegana jest – przede wszystkim przez mieszkańców Warszawy - jako atrakcyjne miejsce do zamieszkania (wśród ciszy, spokoju i zieleni), a więc pełni funkcję mieszkaniową. Pełni także – choć w ograniczonym zakresie ze względu na niedorozwój odpowiedniej infrastruktury - funkcję obsługi ruchu turystyczno-rekreacyjnego (głównie sobotnio-niedzielnego) mieszkańców Warszawy. Na terenie gminy funkcjonują wypożyczalnie sezonowego sprzętu sportowego – rowerów, nart, sanek. Zorganizowane grupy mogą zimą liczyć na kulig a latem na przejażdżkę bryczką. Stadnina „Sawanka” z Truskawia oferuje też konie wierzchowe. Po

długim dniu na świeżym powietrzu można posilić się w jednej z kilku lokalnych restauracji, które specjalizują się w tradycyjnej kuchni polskiej i potrawach z dziczyzny.

W gminie dużą wagę przywiązuje się do promocji zdrowia i aktywnego trybu życia. Co roku odbywa się tu Gwiazdzisty Rajd Rowerowy organizowany przez Towarzystwo Przyjaciół Kampinoskiego Parku Narodowego. W czerwcu odbywają się też rodzinne pikniki sportowe. Od 2 lat organizowany jest Bieg „Truskawki”. W imprezach uczestniczą wybitni polscy sportowcy, jak Robert Korzeniowski czy Otylia Jędrzejczak.

W Izabelinie C znajduje się Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego oraz baza techniczna KPN. Na polanie przed budynkiem KPN znajduje się teren rekreacyjny wraz z miejscami na ogniska oraz zadaszane ławy ze stołami, co powoduje, że miejsce to jest bardzo licznie odwiedzane zarówno latem jak i zimą. W okresie zimowym na terenie przed budynkiem KPN organizowane są kuligi, których trasa prowadzi po terenie parku. Znajduje się tutaj także restauracja „Kampinówka”, która jest punktem przystankowym rowerzystów jak i miejscem weekendowych oraz okolicznościowych spotkań. W Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego, które jest na mapie województwa mazowieckiego ważnym punktem turystyki edukacyjnej i rekreacyjnej, w ciągu całego roku odbywają się konferencje, wystawy oraz imprezy kulturalne, głównie o zasięgu regionalnym, ogólnokrajowym, czy międzynarodowym. W Izabelinie C mają swój początek liczne szlaki turystyczne prowadzące przez teren KPN.

Ze względu na walory krajobrazowe i historyczne gmina Izabelin powinna wykorzystać swoje atuty w celu racjonalnego i odpowiadającego możliwościom KPN i oczekiwaniom mieszkańców rozwoju turystyki weekendowej przeznaczonej dla mieszkańców Warszawy i okolic. Władze gminy Izabelin winny podjąć kompleksowe i wszechstronne działania planistyczne, organizacyjne i inwestycyjne w celu stworzenia programu rozwoju turystyki. Rozwój gminy Izabelin w dużej mierze będzie uzależniony od zwiększenia atrakcyjności i jakości życia mieszkańców oraz rozwoju oferty turystycznej i rekreacyjnej. Bogactwo naturalne gminy, a także istniejąca już oferta rekreacyjna sprzyjają szczególnie rozwojowi turystyki i rekreacji weekendowej. Nie bez znaczenia pozostaje tu zasięg oddziaływania Warszawy oraz KPN, ponieważ główny napływ turystów odbywa się i nadal będzie się odbywał właśnie z tego kierunku.

Najważniejsze kierunki działań w zakresie rozwoju turystyki w gminie Izabelin:

- 1) Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego;
- 2) Ugruntowanie znaczenia gminy, jako turystycznego ośrodka w ramach aglomeracji;
- 3) Stworzenie podstaw obsługi turystyki weekendowej i wypoczynku w gminie;
- 4) Utworzenie spójnego systemu informacji turystycznej;

- 5) Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych: pieszych i rowerowych;
- 6) Właściwe oznakowanie miejsc atrakcyjnych turystycznie.

Wykaz ważniejszych źródeł informacji:

- 1) *Główny Urząd Statystyczny, Bank danych regionalnych.*
- 2) *Oficjalny serwis informacyjny Gminy Izabelin <http://www.gmina.izabelin.pl/>*
- 3) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin.*
- 4) *Strategia rozwoju turystyki i promocji regionu dla obszaru działania Lokalnej Grupy Działania "Między Wisłą a Kampinosem".*

4.8. Polityka społeczna i gospodarcza gminy

Działania podejmowane przez lokalny samorząd powinny wzmacniać uczestnictwo mieszkańców wspólnoty w poszczególnych sferach aktywności życia społecznego i wspierać aktywizację ekonomiczną. Na tym poziomie odnosić się należy do następujących rodzajów działań dostępnych dla samorządu:

1. komunikacja i partycypacja społeczna,
2. wspieranie oddolnych inicjatyw obywateli
3. współpraca z organizacjami pozarządowymi

Oceniając formę aktywności Urzędu Gminy pod kątem stymulowania rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Izabelin należy podkreślić, iż:

1. samorząd poddaje konsultacjom społecznym kwestie ważne dla życia wspólnoty samorządowej,
2. samorząd opracował trwały program współpracy oraz powołał organ realizujący zadania programu,
3. samorząd informuje o najważniejszych kwestiach dotyczących spraw wspólnoty,
4. samorząd realizuje wspólnie z organizacjami pozarządowymi założenia polityki społecznej w oparciu o szczegółowo opracowane programy,
5. samorząd wykorzystuje szerokie spektrum narzędzi informowania mieszkańców wspólnoty samorządowej:
 - a. tablice informacyjne,
 - b. gminny portal internetowy www.gmina.izabelin.pl, fanpage gminy na portalu Facebook,
 - c. biuletyn informacji publicznej,
 - d. współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi,
 - e. punkt informacyjny w urzędzie.

4.9. Podsumowanie najważniejszych problemów rozwojowych Gminy Izabelin na rok 2015

Poniżej zaprezentowano wyniki analizy badania ankietowego przeprowadzonego w marcu i kwietniu 2015 roku na grupie mieszkańców gminy. Badanie ankietowe przeprowadzone wyłącznie na podstawie analizy tzw. pytań otwartych, w których pytano mieszkańców, bez sugerowania im jakiegokolwiek odpowiedzi, o ich zdaniem najważniejsze problemy i wyzwania dla gminy - w wybranych sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzenno-środowiskowej. Wyniki tych badań stały się jednym z głównych przesłanek do sformułowania najważniejszych wyzwań i celów strategicznych gminy, a także niektórych z najistotniejszych działań/projektów planowanych do wykonania w perspektywie do 2030 roku.

1. Proszę wymienić (hasłowo) najważniejsze, Państwa zdaniem, problemy Gminy Izabelin w następujących sferach:

A) **SFERA SPOŁECZNA** (NP. DEMOGRAFIA, POMOC SPOŁECZNA, OCHRONA ZDROWIA, KULTURA, EDUKACJA)

1. KONIECZNOŚĆ POPRAWY FUNKCJONOWANIA SŁUŻBY ZDROWIA – wybrane wskazania ankietowe: brak przyzwoitej przychodni, stary ośrodek NFZ – brak dobrych lekarzy dla dzieci, problem z dostaniem do lekarza, braki w podstawowej opiece zdrowotnej – zakres usług, brak lekarzy specjalistów (np. ginekolog, endokrynolog), zbyt długie zapisy do lekarzy pierwszego kontaktu, niska jakość ochrony zdrowia, w ośrodku zdrowia na Tetmajera fatalni interniści, brak infrastruktury związanej z ochroną zdrowia, niski poziom i niska jakość oferty opieki medycznej.

⇒ **PROBLEMY W FUNKCJONOWANIU SŁUŻBY ZDROWIA WSKAZAŁO 92% RESPONDENTÓW**

2. PROBLEMY ZWIĄZANE Z „GÓRĄ ŚMIECI” W MOŚCISKACH

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z WYSYPISKIEM W MOŚCISKACH/RADIOWIE WSKAZAŁO 72% RESPONDENTÓW**

3. BRAK AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW DO DZIAŁAŃ na rzecz całej społeczności, BRAK

WYKORZYSTANIA WYSOKIEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO MIESZKAŃCÓW GMINY, – wybrane wskazania ankietowe: zbyt mało otwartości na nowych mieszkańców, niska świadomość bycia społecznością lokalną, słaba integracja nowych mieszkańców z lokalną społecznością, zbyt mała integracja społeczna, słaba więź i identyfikacja mieszkańców z gminą, niewystarczający stopień integracji perspektywnie ważnej grupy (młode, zamożne rodziny), słabe więzi sąsiedzkie, słaby udział mieszkańców w realizacji idei samorządności lokalnej, duże zróżnicowanie społeczności lokalnej (wiekowe, majątkowe, intelektualne), ostre podziały wewnątrz lokalnej społeczności, podział na Wy – Oni – Starzy Mieszkańcy i Nowi Mieszkańcy, słaba integracja społeczeństwa w tym mało imprez integracyjnych, festynów, słaba przestrzeń wspólna publiczna – brak placów, ławek, place zabaw często zamknięte na pół roku, Urząd Gminy nie korzysta z potencjału wielu wykształconych mieszkańców przy planowaniu rozwoju i rozmowach nt. priorytetów inwestycyjnych gminy.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z BRAKIEM AKTYWIZACJI I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW WSKAZAŁO 43% RESPONDENTÓW**

4. ZBYT SŁABO ROZWIĘTA INFRASTRUKTURA SPORTOWA - wybrane wskazania ankietowe: brak basenu - min. 25 m z Aquaparkiem, brak siłowni, brak boiska typu Orlik, dostęp do informacji o istniejącej infrastrukturze sportowej jest bardzo słaby (np. trudno zdobyć informacje na stronie internetowej na temat zajęć w Klubie Ryś, brak ogólnodostępnych obiektów sportowych, brak gminnych kortów tenisowych, brak gminnego Centrum Sportowego (basen, korty tenisowe), okolice boisk są obecnie słabo wykorzystane, brak imprez sportowych, brak skateparku.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ SPORTOWĄ WSKAZAŁO 37% RESPONDENTÓW**

5. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE – wybrane wskazania ankietowe: - brak Komendy Policji w Izabelinie, brak patroli policyjnych, przemoc w szkole (gimnazjum).

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM WSKAZAŁO 35% RESPONDENTÓW**

6. NIEWYDOLNY SYSTEM EDUKACYJNY: wybrane wskazania ankietowe: niedostosowana do potrzeb pracujących rodzin, brak rozwojowej i przemyślanej opieki świetlicowej, słaby poziom nauczania języków obcych, niski poziom nauczania w gimnazjum, brak opieki świetlicowej nad dziećmi i młodzieżą powyżej IV klasy sp, brak zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, brak oferty edukacyjnej dla gimnazjum, niski poziom nauczania szkolnego – w szczególności gimnazjum (duża ucieczka dzieci do innych szkół z wyższym poziomem nauczania – głównie języki i matematyka), brak wspierania najzdolniejszych uczniów, brak oferty w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, brak żłobka publicznego, dłuższe godziny otwarcia biblioteki gminnej + otwarcie w każdą sobotę.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z SYSTEMEM GMINNEJ EDUKACJI WSKAZAŁO 35% RESPONDENTÓW**

7. ZBYT MAŁA OFERTA SPOŁECZNA DLA MŁODZIEŻY: wybrane wskazania ankietowe: brak miejsc spotkań dla młodzieży (np. ścianka wspinaczkowa, tor dla rolkarzy), zbyt mała oferta dla młodych, brak miejsca spotkań dla lokalnych społeczności (np. miejsca ogniskowe, siłownia na świeżym powietrzu)

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z OFERTĄ SPOŁECZNĄ DLA MŁODZIEŻY WSKAZAŁO 27% RESPONDENTÓW**

8. OFERTA CKI NIEDOPASOWANA DO POTRZEB WSZYSTKICH MIESZKAŃCÓW – wybrane wskazania ankietowe: brak odpowiedniej oferty kulturalnej dla młodzieży (brak zajęć w CKI dla tej grupy wiekowej), zbyt mało osób korzysta z CKI, za mało działań zachęcających do udziału w kulturze, oferta CKI skierowana jest do wymagających odbiorców, oferta CKI nie dociera „na zewnątrz” tj. do poszczególnych sołectw.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z NIEODPOWIEDNIĄ OFERTĄ KULTURALNĄ GMINY WSKAZAŁO 26% RESPONDENTÓW**

9. NIEODPOWIEDNI ZAKRES USŁUG POMOCY SPOŁECZNEJ - wybrane wskazania ankietowe: pomoc społeczna ograniczona jest do niezbędnego minimum, nie aktywizuje się osób będących rzeczywiście w trudnej sytuacji (np. osoby chore, inwalidów, samotne matki, wielodzietne), brak programów wsparcia osób z problemami, brak dziennego domu opieki dla osób starszych, zbyt słaba opieka nad ludźmi w podeszłym wieku, nieodpowiednia pomoc społeczna dla bezrobotnych i „wykluczonych”.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z NIEODPOWIEDNIĄ POMOCĄ SPOŁECZNĄ W GMINIE WSKAZAŁO 19% RESPONDENTÓW**

10. ZBYT SŁABY DIALOG SAMORZĄDU Z MIESZKAŃCAMI - wybrane wskazania ankietowe: Wójt za mało rozmawia z mieszkańcami – jest zbyt mało konsultacji społecznych, brak odpowiedniej polityki informacyjnej gminy i jej władz samorządowych, słaba komunikacja władz gminy z mieszkańcami, konieczność zatrudnienia w UG menadżera z prawdziwego zdarzenia, który będzie słuchał ludzi i działał według określonej wizji, przerost administracji, brak organizacji wystarczającej liczby spotkań z mieszkańcami np. dyskusje o inwestycjach w gminie, brak odpowiedniego prognozowania strategicznego, **brak odpowiedniej i ciekawej gazetki/biuletynu gminnego**: pismo „Listy do sąsiada”, tendencyjne, pełne nudnych sprawozdań i reklam, listy do sąsiada to „jedna wielka propaganda sukcesu a problemów jest mnóstwo”.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z DIALOGIEM MIESZKAŃCY-SAMORZĄD WSKAZAŁO 19% RESPONDENTÓW**

11. ZBYT SŁABE BEZPIECZEŃSTWO DZIECI W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ – wybrane wskazania ankietowe: brak spowalniaczy lub świateł przy przejściach dla pieszych w okolicach przystanków i przy najbardziej uczęszczanej ulicy 3 Maja, rozmieszczenie oświetlenia ulic – w uczęszczanych miejscach.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM DZIECI WSKAZAŁO 12% RESPONDENTÓW**

12. BRAK ODPOWIEDNIEJ POLITYKI DEMOGRAFICZNEJ GMINY wybrane wskazania ankietowe: nie należy dążyć do wzrostu liczby ludności, gdyż już brakuje miejsca, po pierwsze niszczymy środowisko, a po drugie nie mamy możliwości dojazdu do pracy, trzeba zastanowić się nad kolejnymi pozwoleniami nad budowę, coraz więcej mieszkańców = coraz gorsze warunki dojazdu do pracy w Warszawie.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z DEMOGRAFIĄ W GMINIE WSKAZAŁO 3% RESPONDENTÓW**

B) SFERA GOSPODARCZA (np. sytuacja przedsiębiorców, promocja gospodarcza gminy itp.)

1. BRAK PROMOCJI GOSPODARCZEJ GMINY I ODPOWIEDNIEJ WSPÓŁPRACY UG Z

PRZESIEBIORCAMI - wybrane wskazania ankietowe: brak pomysłu władz gminy na jej rozwój gospodarczy, słaby lub całkowity brak oferty współpracy JST z lokalnym biznesem, brak zachęty i wykorzystania lokalnego biznesu do rozwoju gminy, brak określonej polityki gospodarczej (np. propagowanie prowadzenia działalności proekologicznej-turystycznej), brak wsparcia innowacji w istniejących przedsiębiorstwach, Brak wspólnej platformy internetowej gdzie mogą się ogłaszać firmy, gdzie następuje wymiana usług, brak informatora gminnego o firmach na naszym terenie, brak wsparcia przez władze gminy nieuciążliwej działalności gospodarczej, brak wsparcia przedsiębiorczości związanej z obsługą turystyki i rekreacji – np. zaferowanie potencjalnym inwestorom różnego rodzaju zachęt i ulg, zbyt słaba pomoc UG dla przedsiębiorstw w zakresie pozyskania środków UE, brak instrumentów wsparcia dla młodych przedsiębiorców, brak forum przedsiębiorców w gminie (lub cechu rzemiosł i przedsiębiorczości), brak jasnej informacji nt. ulg dla ewentualnych przedsiębiorców – na stronie gminy nie ma nawet zakładki: „Dla Przedsiębiorcy”; w zakładce dla mieszkańca można znaleźć nieliczne informacje dla osób mających prowadzić działalność gospodarczą, zakładka inwestycje dotyczy tylko inwestycji gminnych.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z WYSYPISKIEM W MOŚCISKACH/RADIOWIE WSKAZAŁO 56% RESPONDENTÓW**

2. OGRANICZONY ZASIĘG SIECI ŚWIATŁOWODU

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z BRAKIEM INFRASTRUKTURY ŚWIATŁOWODOWEJ WSKAZAŁO 54% RESPONDENTÓW**

3. ZŁY STAN INFRASTRUKTURY DROGOWEJ UTRUDNIAJĄCY DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ - coraz

gorszy dojazd do Warszawy.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ KOMUNIKACYJNĄ WSKAZAŁO 51% RESPONDENTÓW**

4. BRAK GMINNEGO CENTRUM USŁUGOWO-HANDLOWEGO - wybrane wskazania ankietowe: brak placu w centrum ze sklepami, brak skweru na spotkania, zbyt mało kawiarenek, zbyt mało punktów usługowych i gastronomicznych, brak wspierania sfery usług rekreacyjno-zdrowotnych, brak wspierania rodzimego biznesu przez władze gminy, **brak targu owocowo-warzywnego** np. dostępnego w sobotnie przedpołudnie, otwartego również dla kupców spoza gminy.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z OFERTĄ USŁUG HANDLOWO-GASTRONOMICZNYCH WSKAZAŁO 29% RESPONDENTÓW**

5. ZBYT SŁABE WYKORZYSTANIE OTOCZENIA KPN DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY ORAZ BRAK JAKIEJKOLWIEK INFRASTRUKTURY WSPIERAJĄCEJ TURYSTYKĘ – - wybrane wskazania ankietowe: brak

rozwiniętych usług okołoturystycznych, brak małych punktów handlowo-gastronomicznych, brak małych hoteli i agroturystyki itp., lokowanie firm uciążliwych dla otoczenia w sąsiedztwie KPN, brak firm, które potrafiłyby wykorzystać potencjał KPN

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE ZE SŁABYM WYKORZYSTANIEM OTOCZENIA KPN WSKAZAŁO 27% RESPONDENTÓW**

6. DUŻY ODSETEK FIRM W STREFIE PRZEMYSŁOWEJ W MOŚCISKACH NIE PŁACĄCYCH PODATKU CIT W GMINIE - wybrane wskazania ankietowe: większość dochodów w budżecie to podatki od osób fizycznych – prawie 50% oraz od

nieruchomości 14%, prawie brak podatków od osób prawnych CIT.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z FUNKCJONOWANIEM STREFY PRZEMYSŁOWEJ WSKAZAŁO 24% RESPONDENTÓW**

C) ŚRODOWISKO NATURALNE, INFRASTRUKTURA, ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

1. **NIEODPOWIEDNI STAN INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ** - wybrane wskazania ankietowe: brak odpowiedniego oświetlenia w wielu częściach gminy, **istotne braki w upowszechnieniu kanalizacji, brak chodników w większości dróg gminnych, ogólnie słaby stan infrastruktury drogowej** w tym dróg osiedlowych (nawierzchnia, ograniczenia prędkości, za wysokie krawężniki, niski standard większości dróg oraz niska przepustowość dróg wylotowych z gminy), **słaby stan infrastruktury telekomunikacyjnej** (np. Polska Szerokopasmowa), **brak odwodnienia w wielu obszarach gminy**, drogi wewnętrzne – przecięcie kilkoma połączeniami tzw. „zabudowy łańcuchowej”.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ TECHNICZNĄ GMINY WSKAZAŁO 71% RESPONDENTÓW**

2. **NIEWYDOLNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY, BRAK ZINTEGROWANEJ Z WARSZAWĄ SIECI TRANSPORTU PUBLICZNEGO, BRAK KOMPETENTNEJ POLITYKI TRANSPORTOWEJ, NISKI POZIOM BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO** w tym szczególnie pieszo-rowerowego – wybrane wskazania ankietowe: **rozładowanie ruchu na skrzyżowaniu w Mościskach** – co najmniej lewoskręt, rondo, bezwzględna konieczność budowy dróg alternatywnych do ul. 3 Maja, porozumienie z Warszawą w sprawie utworzenia I strefy w Gminie Izabelin, utworzenie miejsc na pozostawienie rowerów przy przystankach, konieczność ograniczenia prędkości pojazdów na lokalnych ulicach, brak organizacji ruchu na skrzyżowaniach np. Mościska, **brak polityki komunikacyjnej gminy, konieczność zapewnienia inteligentnej i wygodnej komunikacji z Warszawą, dopasowanej do potrzeb mieszkańców Gminy Izabelin** (brak autobusu z Izabelina do Młocin w miarę często jeżdżącego), brak autobusów nocnych w ciągu tygodnia lub chociażby autobusu ok godz. 24.00, konieczność usprawnienia komunikacji wewnątrz gminy.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ KOMUNIKACYJNĄ WSKAZAŁO 63% RESPONDENTÓW**

3. **NIEODPOWIEDNI STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO** - wybrane wskazania ankietowe: problem **Radiowa (smród)**, **nieoczyszczony las, problem śmieci w lesie i na działkach niezagospodarowanych**, degradacja środowiska na terenie Mokrych Łąk – częste wylewanie

nieczystości i wody na teren Kampinosu, zła jakość powietrza (nie tylko „góra śmieci”, ale również opalanie węglem, palenie śmieci, spaliny), konieczność wprowadzenia zakazu stosowania węgla w piecach do ogrzewania w gospodarstwach domowych, **brak regularnego sprzątania lasów i np. poboczy dróg**, zbyt słabe zapobieganie spalaniu odpadów i wyrzucaniu śmieci do lasu, konieczność likwidacji wszystkich użytkowanych szamb, ochrona środowiska naturalnego – powietrza – poprzez doprowadzenie gazu do wszystkich zamieszkałych gospodarstw, brak jakiegokolwiek wykorzystania dotacji dla rozwoju OZE i efektywności energetycznej w budynkach publicznych i prywatnych, brak porozumienia z Lotniskiem Warszawa-Babice w sprawie ograniczenia przelotów lub zmiany korytarza dla samolotów i śmigłowców (prywatnych) szczególnie w godzinach wieczornych.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE ZE STANEM ŚRODOWISKA NATURALNEGO GMINY WSKAZAŁO 59% RESPONDENTÓW**

4. NIEUPORZĄDKOWANA PRZESTRZEŃ PUBLICZNA - wybrane wskazania ankietowe: brudne drogi i pobocza, brak koszy przy publicznych ulicach, niezagospodarowana przestrzeń zielona, nieład architektoniczny i reklamowy, niezagospodarowane tereny przy drodze głównej (trawniki, chodniki, zieleń), brak czystości na chodnikach (szkło, śmieci), niska jakość przestrzeni publicznej, brak ładu przestrzennego w „centrum gminy” (ul. 3 Maja), chaos przestrzenny – reklamy, chaos w zabudowie wzdłuż głównej ulicy 3 Maja, brak koordynacji (z udziałem mieszkańców) działań służących planowaniu przestrzeni, brak ładu wizualnego gminy.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z CHAOSEM W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ WSKAZAŁO 57% RESPONDENTÓW**

5. BRAK ŚCIEŻEK ROWEROWYCH I OGÓLNE NIEWYSTARCZAJĄCA INFRASTRUKTURA

OKOŁOTURYSTYCZNA - wybrane wskazania ankietowe: brak zintegrowanego z Warszawą i innymi miejscowościami OMW systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej dopasowanej do potrzeb i wizji rozwoju ekologicznej gminy, **słaba infrastruktura turystyczna**, brak hotelu/motelu dla potrzeb rozwoju turystyki, **brak miejsc do odpoczynku przy szlakach turystycznych, więcej turystyki lokalnej** (np. ścieżki rowerowe jak ciepło a biegowe jak zimno), ochrona i symbioza z terenem Parku Narodowego, mamy wyjątkowe walory gminy (KPN) i nie ma żadnej wizji ochrony klimatu i środowiska, **nieumiejętność wykorzystania faktu bycia gminą turystyczną** (Kampinoski Park Narodowy z siedzibą Dyrekcji Parku), słaba promocja turystyki na terenie gminy i KPN, brak wspólnych inicjatyw np. turystycznych Gminy Izabelin i KPN. Zbyt silna presja urbanizacyjna na KPN i jego otulinę, zablokowanie wjazdu na tereny Puszczy Kampinoskiej dla wszelkich pojazdów (np. quady, motocykle crossowe).

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z INFRASTRUKTURĄ OKOŁOTURYSTYCZNĄ WSKAZAŁO 37% RESPONDENTÓW**

6. BRAK RYNKU LUB TYPOWEGO CENTRUM IZABELINA - wybrane wskazania ankietowe: **brak centrum handlowego, brak reprezentacyjnego miejsca (rynek), brak miejsc spotkań (np. place zabaw, siłownia na świeżym powietrzu, ławeczki, skwerek, miejsce na ognisko)**, Brak miejsc do spotkań z przyjaciółmi na łonie natury.

⇒ **PROBLEMY ZWIĄZANE Z BRAKIEM CENTRALNEGO PLACU GMINY (RYNKU) WSKAZAŁO 16% RESPONDENTÓW**

2. PROSZĘ WSKAZAĆ PANI/PANA ZDANIEM **NAJWAŻNIEJSZE ATUTY (SILNE STRONY)** GMINY IZABELIN

1. **Sąsiedztwo KPN, walory przyrodnicze – bliskość KPN, otulina Puszczy Kampinoskiej, duża liczba terenów zielonych, leśno-wiejski charakter gminy, Otoczenie – las – natura – para – powiew, lasy (dużo zieleni), krajobraz, cisza, czyste powietrze, środowisko naturalne** **(94% wskazań)**

2. **Położenie geograficzne – blisko Warszawy, bez zgiełku miasta, „Zielone płuca Warszawy”, bliskość Warszawy – praca, edukacja** **(91% wskazań)**

3. **Niewielka społeczność, którą można zintegrować dla lokalnych celów**, kompetencje mieszkańców, majątni mieszkańcy, dynamiczny wzrost potencjału intelektualno-majątkowego zasobu ludzkiego gminy (poprzez rozwój dotychczasowych mieszkańców i migrację nowych z aglomeracji warszawskiej), wysoki poziom dochodów części mieszkańców gminy, część mieszkańców aktywnie zaangażowana społecznie. **(42% wskazań)**

4. **Centrum Kultury – ładne, ciekawe wydarzenia, dobrze prosperujące, bogata oferta zajęć i imprez kulturalnych** **(41% wskazań)**
 5. **Wysoki potencjał turystyczny**, możliwość rozwoju turystyki zwłaszcza weekendowej, tzw. „brama do Puszczy dla mieszkańców Warszawy”. **(27% wskazań)**
 6. **Brak przemysłu i uciążliwych usług, brak ruchu i transportu tranzytowego.** **(27% wskazań)**
 7. **Oświata (szkoły podstawowe i przedszkola) - wysoki poziom edukacyjny**, dobre zaplecze techniczne, doskonała oświata, dobre zaplecze edukacyjne **(23% wskazań)**
 8. Wysoki poziom obecnego rozwoju gminy, duże zasoby finansowe gminy, duży budżet gminy. **(12% wskazań)**
 9. Dominująca zabudowa jednorodzinna. **(10% wskazań)**
 10. Dobra infrastruktura komunikacyjna. **(7% wskazań)**
3. **PROSZĘ WSKAZAĆ PANI/PANA ZDANIEM NAJWAŻNIEJSZE WYZWANIA STOJĄCE PRZED GMINĄ W PERSPEKTYWIE NAJBLIŻSZYCH LAT.**

1. **Zlikwidowanie kompostowni, LIKWIDACJA "GÓRY ŚMIECI"**, rozwiązanie problemu fetoru z kompostowni. **(92% wskazań)**
2. **PODNIESIENIE STANDARDU ŻYCIA POPRZECZ POPRAWĄ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ**, wybrane wskazania ankietowe: **odwodnienie**, budowa oświetlenia ulic, kolejne modernizacje oświetlenia na energooszczędne, **budowa światłowodów**, realizacja projektowanej sieci odwodnienia, budowa dróg, budowa 100% sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i oświetleniowej, **poprawa jakości dróg gminnych i chodników** (remonty nawierzchni w obrębie kluczowych skrzyżowań, inwestycje drogowe poprawiające warunki

ruchu komunikacji zbiorowej, pieszej i rowerowej, „skokowa” poprawa stanu sieci dróg gminnych, remont ul. 3 Maja na pozostałym odcinku), **pełne uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej**, modernizacja i poprawa standardu dróg gminnych, **doprowadzenie wody i kanalizacji do wszystkich mieszkańców**, **rozwiązanie problemu podtopień**, rozwój infrastruktury w tym Internet szerokopasmowy, skoordynowanie rozwoju infrastruktury, przemyślana wizja rozwoju infrastruktury, bazująca na badaniach i skoordynowana z OMW, realizacja wszelkich inwestycji gminnych przede wszystkim powinna być zaplanowana w oparciu o obiektywne i przejrzyste kryteria np. poprawa infrastruktury czy wod.-kan. czy drogowej powinna opierać się na założonych priorytetach, które bazują na przejrzystych przesłankach, **budowa ścieżek rowerowych**, przejęcie dróg prywatnych tak by stały się publicznymi gminnymi. przeniesienie trakcji elektrycznej w ziemię, modernizacja sieci energetycznej. **(88% wskazań)**

3. MODERNIZACJA SYSTEMU OCHRONY ZDROWIA wybrane wskazania ankietowe: modernizacja i rozbudowa ośrodka zdrowia, większa liczba lekarzy, w tym specjalistów, ogólne polepszenie infrastruktury związanej z ochroną zdrowia. **(87% wskazań)**

4. PODNIESIENIE STANDARDU ŻYCIA POPRZEZ POPRAWĘ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ: wybrane wskazania ankietowe: budowa infrastruktury sportowej (m.in. basen z Aquaparkiem, siłownia, boiska typu Orlik), zorganizowanie biegu wokół Izabelina, modernizacja infrastruktury oświatowej, **budowa żłobka**, poprawa warunków technicznych przedszkoli, wsparcie dla powstawania oferty społecznej (kulturalnej) dla ludzi w wieku średnim, budowa boiska z bieżnią do biegania, otwarta siłownia dla dorosłych / ścieżka zdrowia), powstanie ośrodka sportowego, budowa basenu (pływalnia dla dzieci), budowa ścianki wspinaczkowej i toru dla rolkarzy/deskorolkarzy, budowa boisk przy obu szkołach oraz przy Zakładzie w Laskach. **(83% wskazań)**

5. ROZBUDOWA, POLEPSZENIE DOJAZDU DO I Z WARSZAWY- wybrane wskazania ankietowe: budowa alternatywnej drogi, udrożnienie wyjazdu z gminy, utrzymanie komunikacji z Warszawą, rozwiązanie problemu dojazdu do Warszawy (samochody, ścieżki rowerowe, autobusy), dojazd do Warszawy, wprowadzenie zrównoważonej polityki transportowej i przestrzennej spójnej dla gminy i aglomeracji , budowa alternatywnej drogi wyjazdowej (alternatywa do 3 Maja, do Arkuszowej), przebudowa skrzyżowań 3 Maja z Estrady (lewoskręty itd.), alternatywny (publiczny) dojazd do Warszawy, rozwiązanie problemu dojazdu do Warszawy (samochody, ścieżki rowerowe, autobusy), udrożnienie skrzyżowania w Mościskach (korki), budowa tramwaju do Lasek **(81% wskazań)**

- 6. UPORZĄDKOWANIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ** - wybrane wskazania ankietowe: estetyka miejsc, brak reklam, brak przestrzeni publicznej w gminie (np. małego rynku, placu), konieczność poprawy estetyki w gminie (przepisy dot. kolorystyki dachów, domów, nadzór nad szpecącymi reklamami, wymiana latarni), zagospodarowanie nieruchomości gminnych a niekoniecznie ich sprzedaż, podniesienie poziomu ładów wizualnego (przestrzeń publiczna), uporządkowanie centrum gminy, rozwój zintegrowanej przestrzeni wspólnej atrakcyjnej turystycznie i dla mieszkańców, śmietniki w lesie, ławki i kosze wzdłuż ulic, budowa ścieżek dla pieszych. **(75% wskazań)**
- 7. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO** - wybrane wskazania ankietowe: dbanie o czystość gminy, polityka czystej gminy, ograniczenie zanieczyszczeń związanych z tzw. niską emisją oraz paleniem śmieci, ochrona środowiska i klimatu, brakuje polityki utrzymania czystości w gminie (drogi są rzadko oczyszczane, na skutek czego przerastają, lasy są zaśmiecone mimo podatku śmieciowego), ochrona puszczy kampsoskiej. **(74% wskazań)**
- 8. POPRAWA JAKOŚCI OFERTY EDUKACYJNEJ** wybrane wskazania ankietowe: większa otwartość na działania, dodatkowe zajęcia, różnorodność zajęć, szkolenia dla personelu z nowoczesnych mediów oraz zapewnienie dostępu do nich, **zwiększenie poziomu nauczania w gimnazjum**. **(34% wskazań)**
- 9. ZWIĘKSZENIE ATRAKCYJNOŚCI PRZESTRZENI DLA MŁODZIEŻY** wybrane wskazania ankietowe: Budowa miejsc, w których młodzież mogłaby spędzać czas rozwój infrastruktury przyjaznej mieszkańcom i otoczeniu, świetlice, boiska, skateparki. **(27% wskazań)**
- 10. UPORZĄDKOWANIE SPRAWY REZERWATU PRZYRODY W SIERAKOWIE**, wykup gruntów od garstki pozostałych właścicieli za godziwe pieniądze i stworzenie prawdziwego rezerwatu chronionego ustawą, usunięcie byłych pracowników KPN, którzy zajmują domy wysiedlonych właścicieli, zaprzestanie prób stworzenia osiedla luksusowych domów w gęstej zabudowie na terenach po wysiedlonych mieszkańcach Sierakowa. **(21% wskazań)**

11. UMIEJĘTNE POZYSKANIE ŚRODKÓW UE 2014-2020 (21% wskazań)

12. Zapewnienie nowych i stabilnych źródeł przychodu dla gminy (turystyka, inwestycje zewnętrzne itd.) ale także restrukturyzacja stosowanych instrumentów finansowych (limit zadłużenia). (7% wskazań)

13. WYKORZYSTANIE WYSOKIEGO KAPITAŁU LUDZKIEGO MIESZKAŃCÓW. INTEGRACJA

SPOŁECZNA wybrane wskazania ankietowe: skorzystanie z wiedzy i umiejętności mieszkańców w wypracowaniu idei na rozwój gminy, budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprawa komunikacji z mieszkańcami i poprawne zarządzanie relacjami z mieszkańcami gminy, zwiększenie kultury obsługi mieszkańców, kontakt z mieszkańcami (sprawny), komunikacja wewnątrz gminy – częste i chętnie zorganizowane spotkania z mieszkańcami omawiające problemy gminy. (6% wskazań)

14. KONIECZNOŚĆ ZWIĘKSZENIA RUCHU TURYSTYCZNEGO, ROZWÓJ TURYSTYKI, PRZYCIĄGANIE TURYSTÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW. (6% wskazań)

15. Określenie strategii rozwoju gminy, jej konsekwentna realizacja i aktualizacja w miarę potrzeb (skoordynowanie działań gminy z działaniami powiatu oraz województwa ale także m.st. Warszawy). (2% wskazań)

5. Analiza SWOT Gminy Izabelin

Analiza SWOT dla Gminy Izabelin jest efektem przeprowadzonych prac diagnostycznych, analizy wyników badań ankietowych mieszkańców oraz prac merytorycznych zespołu zadaniowego ds. strategii. Efekty prac zespołu w zakresie określenia silnych i słabych stron gminy znajdują się poniżej, w następnej kolejności w tabeli przedstawiono wyniki analizy SWOT.

Uczestnicy warsztatów przeprowadzili analizę najważniejszych problemów gminy według stanu na rok 2015.

Silne strony GMINY IZABELIN

(czynniki stymulujące i wspierające jej dalszy rozwój jako całości i poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego)

- POŁOŻENIE W AGLOMERACJI WARSZAWSKIEJ
- POŁOŻENIE W SĄSIEDZTWIE KAMPINOSKIEGO PARKU NARODOWEGO (KPN)
- POTENCJAŁ LUDZKI – WYKSZTAŁCENI I PRZEDSIĘBIORCZY MIESZKAŃCY
- DOBRY GOSPODARZ GMINY
- WZGLĘDNIE DOBRA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA (KULTURALNA I OŚWIATOWA), DOBRA OFERTA SPORTOWO-REKREACYJNA
- WYSOKA AKTYWNOŚĆ SPORTOWO-REKREACYJNA MIESZKAŃCÓW
- WYSOKI POTENCJAŁ TURYSTYCZNY GMINY (KPN)
- CISZA I SPOKÓJ, SYPIALNIA, ENKLAWA SPOKOJU BLISKO STOLICY
- NISKA I UPORZĄDKOWANA ZABUDOWA – BRAK MOŻLIWOŚCI REALIZACJI INWESTYCJI WIELKOPRZESTRZENNYCH
- ROZWINIĘTY RYNEK PRACY – DOMINACJA DROBNYCH USŁUG I HANDLU
- OBECNOŚĆ ZAKŁADU OCIEMNIAŁYCH W ŁASKACH (FORMA PROMOCJI GMINY, ZNAK ROZPOZNAWCZY)
- ZAKŁAD DLA NIEWIDOMYCH W ŁASKACH, STUDIO IZABELIN, KLUB RYŚ,
- FUNKCJONOWANIE STREFY PRZEMYSŁOWEJ (FIRMY: ORLEN, KOLPORTER, „JOANNA”, TYNKBUD – POZA ZASIĘGIEM ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY MIESZKALNE)
- DUŻY POTENCJAŁ DO ROZWOJU TURYSTYKI, W TYM TURYSTYKI WEEKENDOWEJ
- PRĘŻNIE DZIAŁAJĄCE KLUBY SENIORA I UNIWERSYTET III WIEKU

Słabe strony GMINY IZABELIN

(czynniki ograniczające i hamujące dalszy rozwój jako całości i poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego)

- ZŁY STAN DRÓG LOKALNYCH
- BRAK ODPOWIEDNIEJ JAKOŚCI RÓWNOLEGLYCH POŁĄCZEŃ DO DROGI ZBIORCZEJ
- ZŁY STAN GŁÓWNEJ DROGI POWIATOWEJ
- NIEWYDOLNY UKŁAD KOMUNIKACYJNY GMINY
- BRAK ŚCIEŻEK ROWEROWYCH
- JEDNA DROGA WYJAZDOWA W KIERUNKU WARSZAWY - BRAK ALTERNATYWNEJ TRASY WYJAZDOWEJ W KIERUNKU WARSZAWY (PLANOWANA PRZEZ MOŚCISKA, UL. NOWOJANICKIEGO, PRZEJAZD OD UL. 3 MAJA DO STARYCH BABIC)
- NIEKOMPLEMENTARNE PRIORYTETY KOMUNIKACYJNE GM. STARE BABICE I GMINY IZABELIN (NP. NIEMOŻNOŚĆ WYKUPU GRUNTÓW – PLANOWANA DROGA DO KLAUDYNA PRZEZ IZABELIN B)
- OGRANICZENIA PLANISTYCZYNE I INWESTYCYJNE ZWIĄZANE Z BLISKOŚCIĄ KPN
- DUŻE KONTRASTY SPOŁECZNE (ENKLAWY ZAMOŻNYCH MIESZKAŃCÓW WS. STREFY UBÓSTWA, WYSTĘPOWANIE STREF Z NASILENIEM PATOLOGII SPOŁECZNYCH – NP. SIERAKÓW, TRUSKAW)
- DUŻE ZRÓŻNICOWANIE POTRZEB SPOŁECZNYCH W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH I OSIEDLACH
- BRAK MIESZKAŃ SOCJALNYCH
- DUŻA LICZBA OSÓB WYNAJMUJĄCYCH NIERUCHOMOŚCI - OSÓB PRACUJĄCYCH „NA CZARNO”, DUŻA ROSZCZENIOWOŚĆ TEJ GRUPY

- BRAK DOMU DZIENNEGO POBYTU DLA SENIORÓW
- BRAK **INTEGRACJI SPOŁECZNEJ**, DUŻA ANONIMOWOŚĆ MIESZKAŃCÓW, BRAK WIĘZI SPOŁECZNYCH, BRAK INICJATYW ODDOLNYCH (SĄSIEDZKICH), BRAK ZAINTERESOWANIA MIESZKAŃCÓW INTEGRACJĄ SPOŁECZNĄ
- BRAK MOŻLIWOŚCI KONKUROWANIA Z OFERTĄ SPOŁECZNĄ (KULTURALNĄ, SPORTOWĄ, REKREACYJNĄ) WARSZAWY – **MŁODZI LUDZIE WOLA SPĘDZAĆ WOLNY CZAS W WARSZAWIE**
- ZBYT MAŁE ZAANGAŻOWANIE SOŁTYSÓW W KREOWANIU INICJATYW LOKALNYCH
- DUŻA LICZBA **NOWYCH MIESZKAŃCÓW** NIE ZWIĄZANYCH EMOCJONALNIE Z PROBLEMAMI GMINY (NP. IZABELIN C)
- **BRAK WYSTARCZAJĄCEJ LICZBY MIEJSC DO INTEGRACJI SPOŁECZNEJ** (POZA CENTRUM KULTURY) – NP. MAŁYCH PLACÓW, ŚWIETLIC ITP
- **ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA** W ZWIĄZKU Z BRAKIEM KOMISARIATU
- BRAK STRAŻY GMINNEJ
- BRAK MONITORINGU
- UCIAŻLIWOŚCI ZWIĄZANE Z **KOMPOSTOWNIA NA RADIOWIE** (ODCZUWALNE W MOŚCISKACH, LASKACH I OKRESOWO W IZABELINIE)
- **BRAK ŁADU PRZESTRZENNEGO** GMINY – ARCHITEKTURA NOWOCZESNA MIESZA SIĘ ZE STARĄ ZABUDOWĄ, BRAK ZACHOWANIA JEDNOLITEGO STYLU ZABUDOWY)
- BRAK GMINNEJ **KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ** (KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA)
- **PROBLEM PODTOPIEŃ** – BRAK EFEKTYWNEGO SYSTEMU MELIORACJI, BRAK ZBIORNIKÓW RETENCYJNYCH, CZĘSTA ZABUDOWA NA TERENACH PODMOKŁYCH)
- BRAK ODPOWIEDNIEJ OCHRONY (W TYM PRAWNEJ) **NATURALNYCH ZBIORNIKÓW**

- WCIĄŻ ISTOTNY PROBLEM **OPALANIA ŚMIECIAMI I WĘGLEM**
- NIEROZWIAZANY OD PONAD 20 LAT **TZW. PROBLEM SIERAKOWA**
- PROBLEM BYŁYCH ROBOTNIKÓW LEŚNYCH KPN
- NIEWYSTARCZAJĄCA **KOMUNIKACJA NA LINII URZĄD GMINY – MIESZKANIEC**, CZĘSTY BRAK INFORMACJI ZWROTNEJ NT. ROZPATRYWANYCH PISM/PROBLEMÓW
- NIEODPOWIADAJĄCA POTRZEBOM MIESZKAŃCÓW **JAKOŚĆ USŁUG ZDROWOTNYCH**, BRAK USŁUG SPECJALISTYCZNYCH, WYSTĘPUJĄCE BARIERY W KONTRAKCIE NFZ DLA SPECJALISTÓW
- ISTOTNE **ZAGROŻENIE** ZE STRONY **ZWIERZĄT (PSÓW)** WYPUSZCZANYCH PRZEZ MIESZKAŃCÓW, BEZDOMNE PSY, BRAK KULTURY SPRZĄTANIA PRZEZ WŁAŚCICIELI
- BRAK MOŻLIWOŚCI LOKALIZACJI **BUDOWNICTWA KOMUNALNEGO** W GMINIE
- BRAK **REGIONALNEJ STACJI ZASILANIA** – CZĘSTE PRZERWY W DOSTAWACH PRĄDU
- PROBLEM **DZIKICH ZWIERZĄT** (ŁOSIE, DZIKI)

Tabela 18: SZCZEGÓŁOWA ANALIZA SWOT GMINY IZABELIN

1. Położenie geograficzne, środowisko naturalne, układ przestrzenny

Potencjał położenia geograficznego			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe

<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do ok. 2,5 mln rynku zbytu Warszawy i aglomeracji; • Bliskość warszawskiego i aglomeracyjnego rynku pracy; • Dostęp do warszawskiego i aglomeracyjnego rynku towarów i usług rynkowych i nierynkowych; • Dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej Warszawy; • Bliskość ew. powiązań kooperacyjnych dla lokalnych przedsiębiorców; • Atrakcyjne, bo graniczące z Warszawą, położenie dla potencjalnych inwestorów gospodarczych oraz mieszkaniowych; • Bezpośrednie sąsiedztwo KPN 	Bezpośrednia granica z Warszawą, położenie w centrum stołecznego obszaru metropolitalnego, położenie w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF) Możliwość korzystania z udogodnień obszaru metropolitalnego (w tym instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ZIT, instrumentów wspólnej polityki gminnej w okresie 2014-2020).	Położenie w Obszarze Metropolitalnym Warszawy i w ramach obszaru metropolitalnego (Warszawski Obszar Funkcjonalny) – związane z tym zagrożenia z nadmierną presją antropogeniczną, zanieczyszczeniem środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Konkurencja dla lokalnych firm ze strony warszawskiego i aglomeracyjnego rynku pracy, handlu i usług; • Bliskość Warszawy generuje zbyt duży ruch turystyczny (turystyka weekendowa do KPN), który nie odpowiada możliwościom zagospodarowania technicznego i okolicy turystycznego gminy. • Zagrożenie tożsamości społeczności lokalnej i lokalnych powiązań społecznych wobec napływu nowych mieszkańców początkowo związanych z gminą tylko miejscem zamieszkania. • Możliwość niekontrolowanego, szybkiego napływu i rozprzestrzeniania się różnego rodzaju zagrożeń (patologie społeczne, uzależnienia, przestępczość itp.).
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość lokalizacji alternatywnych wyjazdów drogowych w kierunku Warszawy (zabezpieczona rezerwa terenowa) • Możliwość budowy systemu dróg rowerowych łączących się z systemem warszawskim Veturilo – w kierunku węzła Młociny oraz planowanych stacji metra na Bemowie (Chrzanów, Lazurowa). 	Potencjalnie b.d. zewnętrzna dostępność komunikacyjna drogowa.	Gmina posiada tylko jeden bezpośredni wyjazd w kierunku Warszawy (ul. 3 Maja). Bardzo duże utrudnienia komunikacyjne w zewnętrznym ruchu drogowym. Słabo rozwinięta sieć dróg dojazdowych do głównej ulicy 3 Maja.	<ul style="list-style-type: none"> • Sieć drogowa rangi powiatowej niedostosowana jakościowo i ilościowo do współczesnego natężenia ruchu. • Brak bezkolizyjnego skrzyżowania ul. 3 Maja z ul. Arkuszową. • Połączenia transportowe o niedostatecznej częstotliwości, bezpieczeństwie i komforcie. • Wciąż zbyt mało efektywne i zróżnicowane formy powiązań komunikacyjnych z Warszawą. • Brak ścieżek rowerowych o charakterze komunikacyjnym. • Brak dróg rowerowych o charakterze turystycznym wokół KPN.
<ul style="list-style-type: none"> • Kampinoski Park Narodowy - miejsce rekreacji dla mieszkańców całej aglomeracji • Korzystne dla rozwoju turystyki weekendowej, pobytów agroturystycznych, rekreacji ruchowej (biegi, piesze wycieczki, jazda na rowerze, jazda konna) walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego. 	Korzystne przestrzenne otoczenie zewnętrzne gminy.	Bardzo duże, obciążenie niektórych obszarów gminy ruchem dojazdowym „do” i „z” Warszawy, który koncentruje się wokół jednej ulicy w gminie (ul. 3 Maja) co generuje również poważne problemy na drogach prostopadłych i równoległych do niej.	<ul style="list-style-type: none"> • Zasadnicze utrudnienia w ruchu wewnątrzgminnym. • Rozbijanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. • Negatywny wpływ na warunki życia (hałas, spaliny, zagrożenie wypadkami drogowymi itp.).
Środowisko naturalne			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość i dostępność mało przekształconych przestrzeni otwartych ze 	Blisko 86% powierzchni Gminy Izabelin została włączona w system	Niezadowalające wykorzystanie walorów przyrodniczych środowiska.	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuporządkowane przestrzenie publiczne oraz niska estetyka niektórych stref zabudowy gminy.

<p>względu na położenie oraz skalę wielkości gminy.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ok. 78% powierzchni gminy stanowią lasy i tereny zakrzewione (dla porównania: średnia lesistość w województwie mazowieckim wynosi 22%, a w kraju - 28%).• Stosunkowo duża atrakcyjność gminy pod kątem wykorzystania walorów otoczenia KPN.• Na terenie wsi Izabelin C przy ul. Tetmajera znajduje się Centrum Edukacji Kampinoskiego Parku Narodowego, będące jednocześnie siedzibą Dyrekcji Parku. Realizowana w Centrum działalność edukacyjna ma na celu m.in.: kreowanie wartości dziedzictwa przyrodniczego, konieczności jego ochrony oraz właściwych form jego wykorzystywania.• Na terenie Gminy Izabelin, w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego, znajdują się obszary ochrony ścisłej tj. obszary w których nastąpiło całkowite i trwałe zaniechanie bezpośredniej ingerencji człowieka w stan ekosystemów, tworów i składników przyrody oraz w przebieg procesów przyrodniczych, a w przypadku gatunków – obszary całorocznej ochrony należących do nich osobników i stadiów ich rozwoju.:• <i>Obszar Ochrony Ścisłej Sieraków</i>• <i>Obszar Ochrony Ścisłej Cyganka</i>• <i>Obszar Ochrony Ścisłej Zaborów Leśny</i>• <i>Obszar Ochrony Ścisłej Kalisko</i>	<p>obszarów Natura 2000. Granice tego systemu pokrywają się z granicami Kampinoskiego Parku Narodowego. Urozmaicony krajobraz, zróżnicowanie przyrodnicze i przestrzenne.</p> <p>Rozległe tereny leśne są podstawowym, zewnętrznym obszarem regeneracji powietrza aglomeracji warszawskiej. Stanowią część osłony ekologicznej Warszawy biegnącej od rozległych kompleksów leśno - łąkowych Kampinoskiego Parku Narodowego, przez lasy i łąki Gminy Izabelin, ku lasom Mazowieckiego i Chojnowskiego Parku Krajobrazowego.</p> <p>Gmina Izabelin położona jest w bliskiej odległości od miasta Stołecznego Warszawy, jednak z dala od obszarów silnie zurbanizowanych. Charakterystyczną cechą Gminy jest fakt występowania w przeważającej części roślinności naturalnej i kultywowanej. Obszar Gminy Izabelin odznacza się znacznym zróżnicowaniem roślinności zarówno w obrębie samego Kampinoskiego Parku Narodowego, jak również w poszczególnych jednostkach strukturalnych (wsiach).</p>	<p>Problemy wynikające z nieuregulowanych stosunków wodnych w gminie. Brak pełnej inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Gminy Izabelin.</p> <p>Niezadawalający stan jakości wód powierzchniowych na terenie Gminy - najczęściej w wodzie występują ponadnormatywne ilości związków azotu i fosforu, których głównym źródłem są ścieki komunalne. Występuje zjawisko nielegalnego odprowadzania ścieków bytowych do wód gruntowych, cieków wodnych i rowów.</p> <p>Zagrożenie degradacją przyrodniczą naturalnych zbiorników wodnych na terenie KPN i jego otoczenia.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Istotne braki w zakresie infrastruktury uniemożliwiającej wykorzystanie walorów lokalnego środowiska przyrodniczego (ścieżki rowerowe, trasy spacerowo-rekreacyjne itp).• Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego ze strony niskich emitorów - kotłowni, palenisk domowych pojazdów samochodowych.• Zbyt słabe wykorzystanie potencjału otoczenia KPN.• nierozwiązany problem włączenia w system rekreacji i wypoczynku znaczących obszarów leśnych gminy (ochrona, zagospodarowanie).• Niezadawalający poziom retencji oraz stan urządzeń przeciwpowodziowych.• Zbyt słaba współpraca władz gminy z dyrekcją KPN w zakresie kształtowania wspólnej polityki ochrony środowiska naturalnego.
<ul style="list-style-type: none">• Bliskość lasów i przestrzeni otwartych wynikających z położenia oraz brak dużych uciążliwych zakładów przemysłowych na terenach atrakcyjnych przyrodniczo - wszystkie największe zakłady znajdują się w	<p>Względnie niski poziom przemysłowych i (okresowo) energetycznych zanieczyszczeń powietrza (koncentracja we wsi Mościska poza obszarem KPN)</p>	<p>Okresowo wzrastające zagrożenie „niską emisją spalin” w sezonach grzewczych; strefowo intensywne komunikacyjne zanieczyszczenia powietrza.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Brak wykorzystania potencjału transportu niskoemisyjnego (drogi rowerowe, parkingi park and ride).• Przeciążenie ruchem drogowym niektórych ciągów ulicznych, zwłaszcza w ciągach dojazdowych do w kierunku Warszawy, co generuje znaczną emisję spalin i

m. Mościska i nie kolidują ze strefą bezpośredniego oddziaływania KPN.		Wciąż nie rozwiązany problem wysypiska śmieci w Radiowie.	CO2 na stosunkowo niewielkim obszarze (wokół ul. 3 Maja).
<ul style="list-style-type: none">Działania w ramach programów określonych w dokumentach:<ol style="list-style-type: none">Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Izabelin;Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy;Plan gospodarki odpadami dla Gminy Izabelin;Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Izabelin (2015 r. w opracowaniu).	Systemowa działalność władz samorządowych w zakresie ochrony środowiska. Wykorzystanie dofinansowania zewnętrznego na wsparcie programów ochrony środowiska w gminie.	Niedobór środków własnych oraz ze źródeł zewnętrznych na pełną realizację zamierzeń w zakresie ochrony środowiska.	Wciąż zbyt wysoki udział węglowych źródeł ogrzewania. Niechęć wielu mieszkańców do finansowania i instalacji urządzeń służących wykorzystaniu OZE. Dość niska świadomość ekologiczna mieszkańców.
Charakterystyka przestrzeni układu architektoniczno-urbanistycznego, komunikacja, transport			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none">Dobrze rozwinięta (ilościowo) sieć dróg gminnych.Drogi gminne w zdecydowanej większości znajdują się w dobrym stanie technicznym, wyjątkiem są odcinki dróg powiatowych oraz niektóre odcinki ul. 3 Maja (brak chodników i urządzeń bezpieczeństwa ruchu, zły stan nawierzchni).Pomimo realizacji wielu inwestycji wiele dróg w dalszym ciągu ma niedostateczną szerokość jezdni. Stan ten dotyczy zarówno dróg asfaltowych, jak i gruntowych. Zdarza się, iż występuje przekrój drogowy jednojezdniowy jednopasmowy, który nie spełnia minimalnych wymagań dotyczących płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego.Względnie krótki czas dojazdu do centrum Warszawy w okresie "pozasczytowym".Jakość dróg podstawowego układu gminy jest wystarczająca w stosunku do potrzeb wywołanych dokonującą się aktualnie masową motoryzacją gmin podwarszawskich. Układ podstawowy ma	Potencjalnie bardzo dobra wewnętrzna dostępność komunikacyjna i drogowa. Dogodny transport autobusowy w kierunku Warszawy: Gmina Izabelin w zakresie transportu publicznego obsługiwana jest za pomocą następujących linii autobusowych warszawskiej komunikacji publicznej: <ul style="list-style-type: none">Nr 110 i 712 (linie zwykłe) - Warszawa (Metro Młociny) – Laski – Łomianki,;Nr 708 (linia zwykła) – Warszawa (Metro Młociny) – Mościska – Laski – Izabelin – Truskaw,;Nr N58 (linia nocna) – Warszawa (Metro Młociny) – Mościska – Laski – Izabelin – Truskaw,;L-7 (linia strefowa uzupełniająca) - Łomianki – Warszawa – Mościska – Laski - Izabelin – Hornówek - Stare Babice – Ożarów Mazowiecki,;L-18 (linia strefowa uzupełniająca	<ul style="list-style-type: none">Utrudnienia w komunikacji wewnętrznej gminy (braki w wyposażeniu w ciągi pieszo-rowerowe).Zły stan techniczny dróg powiatowych - słaby stan techniczny niektórych odcinków ul. 3 Maja.Brak komunikacji szynowej z aglomeracją warszawską.	<ul style="list-style-type: none">Zły stan nawierzchni większości dróg powiatowych na terenie gminy.Zły stan lub wyraźne braki w ciągach ruchu pieszego.Brak dróg rowerowych, w tym tych o charakterze turystycznym wokół i na terenie KPN i komunikacyjnym (w dojeździe do węzłów w kierunku Łomianek i Warszawy).Zbyt mało jest dróg o wyższych parametrach technicznych; praktycznie nie istnieje sieć dróg krajowych oraz wojewódzkich, a istniejące drogi asfaltowe w większości (poza ulicą 3 Maja) zostały sklasyfikowane jako drogi klasy D lub L,Poza ulicą 3 Maja będącą w praktyce osią komunikacyjną Gminy, brak jest prostych i czytelnych przebiegów ulic; nader często występują załamania tras drogowych,Układ drogowy Gminy nie ma charakteru układu sieciowego głównie ze względu na barierowe działanie Kampinoskiego Parku Narodowego zwłaszcza w kierunku północnym oraz zachodnim, jak również jest wynikiem istniejącego, często samowolnego zainwestowania terenu,Zbyt małe szerokości jezdni oraz pasów drogowych (z wyjątkiem wsi Izabelin „C” oraz Izabelin „B”),Znaczna część dróg nie posiada nawierzchni o odpowiedniej nośności,

<p>odpowiednią jakość w stosunku do potrzeb, ale jest okresowo przeciążony ruchem.</p>	<p>ca) – Truskaw – Izabelin – Hornówek - Stare Babice.</p>		<ul style="list-style-type: none">• Występuje koncentracja zabudowy przy drogach, która uniemożliwia ich poszerzenie,• Brak jest systemowych rozwiązań w zakresie uspokajania (ograniczania ruchu) w obrębie poszczególnych osiedli,• Brak jest systemowych rozwiązań w zakresie odwodnienia pasów ulicznych,• Brak wystarczającej liczby istniejących połączeń pomiędzy poszczególnymi sołectwami,• Braki w zakresie urządzeń organizacji i zabezpieczenia ruchu drogowego (sygnalizacja świetlna, bezpieczne przejścia dla pieszych, bariery i ekrany ochronne itp.),• Nieekologiczne oświetlenie gminne - ponad 95% punktów świetlnych to lampy sodowe, reszta to rtęciowe. Brak oświetlenia typu LED.
<ul style="list-style-type: none">• Porządkujące ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.		<p>Brak czytelnej, historycznie ukształtowanej, struktury funkcjonalno-przestrzennej głównej miejscowości gminy - Izabelina (konieczność stworzenia swoistego centrum gminy na terenie wokół Urzędu Gminy - planowana w latach 2017-2020).</p> <p>Brak wyraźnego centrum handlowo-usługowego oraz administracyjno-kulturalnego gminy.</p> <p>Konieczność aktualizacji MPZP gminy - w związku z intensywną zabudową nowych terenów.</p> <p>Konieczność zapewnienia odpowiedniej infrastruktury w rejonach intensywnych podziałów nieruchomości (w związku z zabudową mieszkalną) - np. budowa dróg poprzecznych między działkami i sieci wod-kan.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Dominująca ilościowo rozproszona niska zabudowa: budynki 1-2 mieszkaniowe to 95% ogółu• Zagrożenie defragmentacją przestrzeni gminnej zamkniętymi osiedlami deweloperskimi.• Zagrożenie brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania.• Ograniczenie popytu na towary i usługi realizowanego lokalnie.
<ul style="list-style-type: none">• Układ urbanistyczny tworzący tożsamość kulturową gminy wokół KPN – potencjalnie atrakcyjny dla mieszkańców oraz turystów.		<p>Problem wsi Sieraków.</p> <p>Brak jednolitej i w pełni zagospodarowanej przestrzeni wypoczynkowo-rekreacyjnej wokół</p>	<ul style="list-style-type: none">• Obszar objęty ograniczeniami użytkowania i przekształceń – ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;• Dekapitalizacja części starej zabudowy.

		KPN - chaos przestrzenny, brak infrastruktury okołoturystycznej.	
<ul style="list-style-type: none"> Małe różnice poziomów, stabilne podłoże. Potencjalna dostępność terenów uzbrojonych. 	Ogólnie korzystne postrzeganie gminy na zewnątrz, korzystny wizerunek gminy - gmina jest atrakcyjnym miejscem migracji osób poszukujących ciszy i spokoju w otoczeniu lasu.	Ograniczone warunki fizjograficzne dla wszelkiego rodzaju działalności budowlanej, coraz mniejsza dostępność wolnych terenów pod inwestycje mieszkaniowe i usługowe. Wysokie ceny gruntów ograniczające rozwój zabudowy gminy.	<ul style="list-style-type: none"> Przemieszanie funkcjonalne różnych typów zabudowy. Nieuporządkowane, niedostatecznie rozwinięte i zagospodarowane przestrzenie publiczne gminy. Niedostatecznie uregulowane zasady utrzymania ładu i porządku na terenie posesji prywatnych, zwłaszcza we fragmentach przylegających do przestrzeni publicznych.

2. Sfera społeczna

Potencjał demograficzny:			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> Względnie wysokie dodatnie saldo migracji). Stabilna sytuacja demograficzna gminy, pomimo szybkiego przyrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Korzystne zmiany w strukturze wykształcenia i zawodowej, zwiększona podaż zasobów pracy o wysokich i zróżnicowanych kwalifikacjach. 	<p>Szybki i stały przyrost liczby ludności w latach 2000-2014, jednak znacznie niższy od prognoz i założeń strategii z 2000 roku.</p> <p>Duży napływ migracyjny ludzi o korzystnym statusie ekonomicznym – potencjalnych podatników i klientów lokalnych firm (względnie wysokie dodatnie saldo migracji).</p>	<p>Rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>Wysoka atrakcyjność Gminy dla lokalizacji budownictwa mieszkaniowego jest główną przyczyną obecnej i przyszłej migracji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Słabość więzi społecznych. Niski poziom identyfikacji z tradycjami i specyfiką gminy. Elementy izolacji społecznej w nowych osiedlach mieszkaniowych. Realizacja popytu konsumpcyjnego poza miejscem zamieszkania w przypadku dominacji funkcji mieszkaniowych, zwłaszcza w nowych osiedlach. Stosunkowo wysoki odsetek ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym - względnie niski poziom wskaźnika perspektywiczności populacji gminy.
		<p>Dość istotna skala zjawiska niesformalizowanego stałego zamieszkiwania na terenie gminy.</p> <p>Duży wzrost liczby mieszkańców w stosunkowo słabiej rozwiniętych częściach gminy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność objęcia usługami z zakresu infrastruktury społecznej oraz technicznej większej liczby odbiorców niż wynika to z oficjalnej liczby mieszkańców. Istotny „ubytek” dochodów budżetu gminy z tytułu udziału w podatkach od osób fizycznych przy istotnym wzroście kosztów obsługi infrastrukturalnej w zakresie usług społecznych (publicznych).
Problemy społeczne			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe

Systemowe działania w oparciu o przyjęte dokumenty programowe gminy.	Aktywność władz samorządowych i innych instytucji w rozwiązywaniu problemów społecznych Aktywna rola Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Izabelinie, aktywne formy pomocy społecznej: <ul style="list-style-type: none">▪ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,▪ Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,▪ Pomoc dla ucznia,▪ Karta RODZINA +,▪ Świadczenia rodzinne,▪ Fundusz alimentacyjny.	Niedobór środków finansowych na szybką i kompleksową realizację programów społecznych.	<ul style="list-style-type: none">• Niedobór środków budżetowych gminy i niestabilność finansowania programów centralnych.• Ogólnie względnie niska aktywność organizacji pozarządowych.
<ul style="list-style-type: none">• Malejąca i niska stopa bezrobocia.• Poprawa poziomu wykształcenia i dostosowania do rynku pracy.• Wyspecjalizowana kadra pracowników w zakresie pomocy i świadczeń dla bezrobotnych.	Stale zmniejszanie się skali bezrobocia; Pozytywne oddziaływanie potencjału aglomeracji warszawskiej na gminny rynek pracy.	Zmienność skali i zasięgu problemu bezrobocia w poszczególnych miejscowościach. Zbyt mało miejsc pracy na terenie gminy (duże firmy zlokalizowane tylko w strefie przemysłowej w Mościskach).	<ul style="list-style-type: none">• Względnie niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych – niedostosowany do rynku pracy, zmienność sytuacji na rynku pracy (zawody techniczne vs. wykształcenie ogólne).• Słabość organizacji pozarządowych działających w sferze pomocy w wyjściu z bezrobocia.
<ul style="list-style-type: none">• Koordynacja i współpraca międzyinstytucjonalna (samorząd, administracja rządowa, organizacje kościelne, pozarządowe itp.).• Wsparcie samorządu dla wolontariatu i organizacji zajmujących się dziećmi, młodzieżą i rodzinami.• Poszukiwanie pozabudżetowych źródeł środków finansowych.	Ograniczona skala problemów w zakresie opieki nad dziećmi, młodzieżą i rodzinami.	Problem opieki nad dziećmi, młodzieżą i rodzinami zmarginalizowanymi i zagrożonymi marginalizacją. Brak żłobków. Brak domu dziennej opieki w gminie - dla seniorów. Brak mieszkań socjalnych.	<ul style="list-style-type: none">• Niedostatek funduszy na wsparcie grup zagrożonych marginalizacją.• Wciąż odczuwalny niedobory kadrowe w systemie pomocy społecznej.• Niedostatek zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi.• Deficyt miejsc w placówkach opieki, wsparcia i resocjalizacji.• Niedostatek alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w szczególności inicjatyw środowisk lokalnych.
<ul style="list-style-type: none">• Dostępność bazy lokalowej i kadrowej.• Stabilność źródeł finansowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywaniu problemów uzależnień.• Działalność instytucji pozarządowych oraz kościelnych.	Aktywność w przeciwdziałaniu uzależnieniom - ograniczona skala problemu.	Zagrożenie patologiami społecznymi. Zagrożenia z tytułu uzależnień w środowisku młodzieżowym. W sezonie letnim duży ruch turystyczny (weekendowy)	<ul style="list-style-type: none">• Bezpośrednia dostępność negatywnych wzorców zachowań.• Niedostatki w dostępności placówek leczniczych.• Dziedziczenie uzależnień w tym wyuczonej bezradności.• Brak systemowego wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

<ul style="list-style-type: none"> • Międzyinstytucjonalna koordynacja działalności i wymiana doświadczeń. 		generujący wzrost zagrożeń dla lokalnej społeczności.	
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność organizacji pozarządowych. • Aktywność służb samorządowych oraz administracji i służb rządowych. • Dostosowanie oferty wsparcia do potrzeb osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. 	Ograniczona skala bezdomności.	Zagrożenia substandardowymi warunkami życia i bezdomnością.	<ul style="list-style-type: none"> • Duża mobilność osób z grupy zmarginalizowanej społecznie i ekonomicznie – trudności w określeniu skali i lokalizacji zjawiska. • Brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności, profilaktyki oraz standaryzacji usług i odpowiedniej infrastruktury. • Polaryzacja warunków bytowych ludności.
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność jednostek pomocy społecznej. • Stabilizacja liczebności świadczeniobiorców. • Dostępność miejsc w domach pomocy społecznej. 	Stabilizacja liczebności osób wymagających wsparcia. Właściwa identyfikacja obszarów problemowych gminy przez GOPS w Izabelinie.	Problemy wynikające z procesów starzenia się ludności. Brak dziennego ośrodka wsparcia dla dzieci, świetlica socjoterapeutyczna. Brak psychologów i terapeutów dla rodzin z problemami.	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie się bezwzględnej liczby osób w wieku poprodukcyjnym wymagających wsparcia przy względnie niekorzystnej sytuacji materialnej i osłabieniu więzi rodzinnych osób starszych. • Brak określonych form i standardów usług wspierających tę grupę mieszkańców. • Brak wyspecjalizowanej kadry oraz wolontariatu. • Brak wzorów form zachowania aktywności zawodowej lub społecznej – w tym samopomocowej. • Niedostatek środków technicznych poprawiających standard/komfort życia osób starszych.
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjna oferta spędzania czasu dla osób starszych. 	Sprawnie funkcjonujący Klub Sportowy Ryś (pomimo braków lokalowych i technicznych).	Zbyt mała liczba atrakcyjnych boisk sportowych oraz lokalnych stref rekreacji - nieodpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży. Niedostateczny poziom aktywizacji „zasobów społecznych” gminy. Niedostateczny zakres usług Centrum Kultury w Izabelinie - obecne działania, pomimo dużej aktywności, są niedostosowane do potrzeb wszystkich mieszkańców gminy (co powoduje, że jakość i dostępność oferty kulturalnej jest ograniczona).	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczne wsparcie materialne i organizacyjne inicjatyw mieszkańców w zakresie wypoczynku, rekreacji, inicjatyw kulturalnych, oświatowych, samopomocowych, sąsiedzkich, utrzymania ładu i bezpieczeństwa publicznego. • Niedostateczna oferta sportowa i kulturalna dla mieszkańców obszarów słabiej zurbanizowanych, położonych na peryferiach gminy. • Brak odpowiedniej różnorodności oferty sportowej i kulturalnej, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. • Zbyt słaba infrastruktura sportowa wokół szkół gminnych (brak boisk, bieżni).

3. Infrastruktura techniczna

SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe

Zaopatrzenie w wodę			
<ul style="list-style-type: none">• Powszechność instalacji wodociągowej w mieszkaniach.• Dobry stan techniczny większości sieci wodociągowej (ok. 85% długości sieci wybudowano w latach 1995-2014: BDRGUS).	Wysoki stopień upowszechnienia instalacji wodociągowej w mieszkaniach . Względnie wysoki poziom rozwoju sieci wodociągowej.	Sieć wodociągowa nie jest rozwinięta w sposób zapewniający efektywny obieg wody (brak tzw. spinek łączących pojedyncze odcinki sieci w różnych miejscowościach).	<ul style="list-style-type: none">• Trudności z zasilaniem gminnej sieci wodociągowej – brak efektywnego połączenia z siecią wodociagową Warszawy, w części gminy - Łomianek.• Okresowe niskie ciśnienie wody prowadzące do przerw w dostawach w okresie upałów - odczuwane przez mieszkańców.
Kanalizacja			
<ul style="list-style-type: none">• Pomimo pozytywnych zmian w latach 2007-2014 wciąż zbyt niski poziom skanalizowania i zwodociagowania gminy Potencjalnie dobry dostęp do sieci kanalizacyjnej dużych dostawców ścieków.• Wyprzedzający względem sieci wodociągowej rozwój sieci kanalizacyjnej.	Bardzo duży przyrost wyposażenia w sieć kanalizacyjną od 2004 roku - długość sieci wzrosła od tego czasu z 2,5 km do ponad 70 w roku 2014.	Lokalne braki w dostępie do sieci kanalizacyjnej. Duży problem wynikający z braku przyłączy kanalizacyjnych - w skali gminy wiele budynków zlokalizowanych wzdłuż kolektorów nie zostało podłączone do sieci (obniża to efektywność funkcjonowania systemu wod-kan). Dość duże rozdrobnienie sieci osadniczej wokół terenów leśnych powodujące, że koszty skanalizowania wszystkich sołectw i osiedli mieszkaniowych są bardzo wysokie.	<ul style="list-style-type: none">• Opóźnienia rozwoju sieci kanalizacyjnej względem instalacji wodociagowych.• Ogólnie liczna grupa mieszkań i ludności bez dostępu do sieci kanalizacyjnej– zagrożenia dla środowiska.• Zagrożenia zanieczyszczeniem gruntu i wód gruntowych, dyskomfort aerosanitarny, obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej terenu dla celów mieszkaniowych i produkcyjno-usługowych.
Oczyszczanie ścieków			
<ul style="list-style-type: none">• Względnie wysoki poziom obsługi ludności przez oczyszczalnie ścieków (87% ludności: 2014r.-BDRGUS).• W Gminie Izabelin systematycznie poprawia się sytuacja w zakresie liczby osób korzystających z oczyszczalni. Pomiędzy rokiem 2006 a 2013, liczba ta zwiększyła się ponad 3-rotnie, z 2672 osób do 8343. Oznacza to trzykrotny wzrost.	Dostępność oczyszczalni ścieków. Istniejąca oczyszczalnia ścieków „Mokre Łąki” zlokalizowana we wsi Truskaw o docelowej przepustowości 2200 m3/d ma za zadanie oczyścić ścieki do II klasy czystości wód powierzchniowych.		
Zaopatrzenie w gaz			
<ul style="list-style-type: none">• Niewielki poziom „niskiej emisji” gazów i pyłów z instalacji grzewczych poza sezonem grzewczym (większość ludności w mieszkaniach z instalacją gazową, w tym z dostępem do gazu sieciowego).	Bardzo wysoki stopień dostępności instalacji gazowych w mieszkaniach, w tym bardzo dobrze rozwinięta sieć gazowa.		
Stałe odpady komunalne			

<ul style="list-style-type: none"> Odpady stałe zbierane w systemie gminnym, monitorowanym wywożone na składowisko (na terenie gminy funkcjonuje PSZOK). Korzystne perspektywy utylizacji odpadów stałych w związku z podjętymi inwestycjami w tym zakresie w ościennych gminach. 	Rozwiązany problem zbiórki odpadów stałych. Brak wysypiska odpadów w gminie.	Negatywne oddziaływanie istniejącego przy granicy gminy wysypiska (kompostowni) w Radiowie.	<ul style="list-style-type: none"> Trudności upowszechnienia selektywnej zbiórki odpadów. Problem wysypywania śmieci w lesie i jego otoczeniu wciąż nie został rozwiązany (pomimo nowej ustawy "śmieciowej").
Elektroenergetyka			
		Konieczność modernizacji części urządzeń i sieci przesyłowej. Liczne przerwy w dostawach energii elektrycznej. Linie energetyczne o napięciu 15 kV są praktycznie w całości liniami napowietrznymi przez co narażone są na dużą awaryjność. Ponadto, duża ilość przyłączy przyczynia się także do zwiększonej awaryjności sieci. Pogarsza się standard dostarczanej mocy (wzrost spadków napięć i awarii).	<ul style="list-style-type: none"> Niedostosowanie urządzeń i sieci elektroenergetycznej do intensyfikacji wykorzystania przestrzeni gminy – w tym konieczność likwidacji napowietrznych linii elektroenergetycznych. Linie są maksymalnie wykorzystane, stąd też konieczność budowy nowej RPZ do 2025 roku.
Telekomunikacja			
Wysokie pokrycie obszaru gminy siecią telefonii przewodowej i bezprzewodowej – obszar aglomeracji warszawskiej.	Stosunkowo dobrze zaspokojone potrzeby w zakresie telefonii przewodowej, oraz bezprzewodowej starej i nowej generacji. Gmina bierze udział w projekcie "Internet dla Mazowsza" pod patronatem Marszałka Województwa.	Słaba infrastruktura teleinformatyczna (brak równomiernego dostępu do usług, problem z odbiorem radiowym, problem z siecią telefonii komórkowej. Brak sieci światłowodowej w gminie.	

4. Infrastruktura społeczna i sytuacja mieszkaniowa

SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
Oświata i wychowanie			
<ul style="list-style-type: none"> Oddane do użytku nowe obiekty oświaty i wychowania – kontekst współczesnych standardów i oczekiwań. 	Rozbudowana, zmodernizowana, nowoczesna baza materialna systemu oświaty i wychowania Funkcjonowanie rozpoznawalnego w całej Polsce Zakładu dla Niewidomych w Laskach.		<ul style="list-style-type: none"> Niedoskonałości systemu oświatowego: wysokie dopłaty z budżetu gminy, zbyt mało zajęć dodatkowych dla dzieci uzdolnionych, zbyt mało boisk, nierównomierna liczba dzieci w miejscowościach.
<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie poziomu kwalifikacji kadr oświaty i wychowania w kontekście 	Wysokokwalifikowana kadra systemu oświaty i wychowania.	Konieczna ciągłego doposażania istniejącej bazy materialnej oświaty i	<ul style="list-style-type: none"> Brak rozwojowej i przemyślanej opieki świetlicowej, słaby poziom nauczania języków obcych, brak opieki

dostępności wiodących ośrodków naukowych Stolicy.		wychowania w kontekście rosnących oczekiwań dzieci, rodziców i wymogów programów nauczania. Nierównomierny poziom nauczania w poszczególnych szkołach gminnych.	świeclicowej nad dziećmi i młodzieżą powyżej IV klasy SP, zbyt mała liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. <ul style="list-style-type: none">• Brak wspierania najzdolniejszych uczniów, brak oferty w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3.• Konieczność budowy żłobka.• Konieczność budowy infrastruktury sportowej (bieżni) wokół szkół.• Konieczność instalacji urządzeń do pozyskania OZE w placówkach oświatowych.
Ochrona zdrowia, pomoc społeczna			
<ul style="list-style-type: none">• Bezpośrednie sąsiedztwo (Warszawa) wyspecjalizowanych placówek służby zdrowia świadczących usługi w pełnym zakresie.• Dostępność lokalnych podstawowych refundowanych usług medycznych oraz bogata oferta podstawowych usług o charakterze komercyjnym.	Dostępność usług medycznych w ramach istniejącej lokalnej podstawowej bazy materialnej i kadrowej oraz usług specjalistycznych w Stolicy. Dobra współpraca GOPS z Ośrodkami Zdrowia, Kościołami, Policją i szkołami.	Brak specjalistycznych usług zdrowotnych. Brak windy na terenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Konieczność rozbudowy i doposażenia gminnego ośrodka zdrowia.	<ul style="list-style-type: none">• Brak stabilności i względnie niski standard refundowanych usług medycznych.• Pomoc społeczna ograniczona jest do niezbędnego minimum, nie aktywizuje się osób będących rzeczywiście w trudnej sytuacji (np. osoby chore, inwalidów, samotne matki, wielodzietne), brak programów wsparcia osób z problemami, brak dziennego domu opieki dla osób starszych, zbyt słaba opieka nad ludźmi w podeszłym wieku, nieodpowiednia pomoc społeczna dla bezrobotnych i „wykluczonych”.
Kultura, sport, wypoczynek			
<ul style="list-style-type: none">• Aktywna działalność Gminnej Biblioteki Publicznej w Izabelinie.	Istniejące podstawy bazy materialnej oraz kadry. Sprawnie funkcjonujący ośrodek kultury w Izabelinie (CKI), który jest rozpoznawalny również poza terenem gminy i przyciąga na występy wielu artystów ogólnopolskich.	Niedostatki bazy materialnej w kontekście rozwoju działalności kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej poza główną miejscowością gminy - Izabelinem; Brak gminnego centrum sportu - obecne działania, pomimo dużej aktywności, są rozproszone i nieskoordynowane (co powoduje, że jakość i dostępność oferty sportowej jest ograniczona).	<ul style="list-style-type: none">• Niedostateczna baza dla rozwoju kultury oraz działalności sportowo-rekreacyjnej o nowej skali dostępności i oddziaływania.• Zasadnicze braki w zakresie małych obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji zwłaszcza dzieci i młodzieży (mini-boiska, place zabaw, ścieżki rowerowe itp).• Zbyt mała liczba atrakcyjnych boisk sportowych oraz lokalnych stref rekreacji - odpowiednie zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.• Zbyt mała różnorodność oferty sportowej i kulturalnej, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.• brak odpowiedniej oferty kulturalnej dla młodzieży (brak zajęć w CKI dla tej grupy wiekowej), zbyt mało osób korzysta z CKI, za mało działań zachęcających do udziału w kulturze, oferta CKI skierowana jest do wymagających odbiorców, oferta CKI nie dociera „na zewnątrz” tj. do poszczególnych sołectw.

Turystyka			
<ul style="list-style-type: none">• Korzystne dla rozwoju turystyki weekendowej, pobytów agroturystycznych, rekreacji ruchowej (biegi, piesze wycieczki, jazda na rowerze, jazda konna) walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.	Unikalne walory turystyczne związane z KPN i jego otoczeniem Bardzo wysoka lesistość gminy (78%).	<ul style="list-style-type: none">• Brak odpowiedniej bazy hotelowo-motelowej i agroturystycznej.• Brak systemu ścieżek rowerowych o charakterze turystycznym.• Brak strategii organizacji usług turystycznych w gminie (odpowiedź na pytanie o intensywność, skalę i jakość oferty wokół walorów KPN).	<ul style="list-style-type: none">• Brak infrastruktury turystycznej niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania turystyki pieszej i rowerowej - miejsca do odpoczynku, wiaty, sanitariaty, miejsca do bezpiecznego rozpalenia ogniska, kosze na śmieci).• Brak zintegrowanego z Warszawą i innymi miejscowościami OMW systemu ścieżek rowerowych i infrastruktury rowerowej dopasowanej do potrzeb i wizji rozwoju ekologicznej gminy, słaba infrastruktura turystyczna, brak hotelu/motelu dla potrzeb rozwoju turystyki, brak miejsc do odpoczynku przy szlakach turystycznych, więcej turystyki lokalnej (np. ścieżki rowerowe jak ciepło a biegowe jak zimno), ochrona i symbioza z terenem Parku Narodowego, mamy wyjątkowe walory gminy (KPN) i nie ma żadnej wizji ochrony klimatu i środowiska, nieumiejętność wykorzystania faktu bycia gminą turystyczną (Kampinoski Park Narodowy z siedzibą Dyrekcji Parku), słaba promocja turystyki na terenie gminy i KPN, brak wspólnych inicjatyw np. turystycznych Gminy Izabelin i KPN. Zbyt silna presja urbanizacyjna na KPN i jego otulinę, zablokowanie wjazdu na tereny Puszczy Kampinoskiej dla wszelkich pojazdów (np. quady, motocykle crossowe).

5. Potencjał gospodarczy rynek pracy

Potencjał gospodarczy			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
Wysoki udział przedsiębiorstw wykorzystujących innowacje oraz prowadzących działalność w branżach proeksploatacyjnych i w ramach tzw. inteligentnych specjalizacji Mazowsza (strefa przemysłowa w Mościskach).	W odniesieniu do liczby mieszkańców wyższy poziom nasycenia podmiotami gospodarczymi niż w innych tego typu ośrodkach z obszaru aglomeracji; Wyodrębniona strefa „przemysłowa” gminy w Mościskach – jest tu kilka dużych zakładów przemysłowych, w tym baza paliwowa Orlen.	Niewielka liczba atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Brak odpowiedniego wykorzystania potencjału badawczo-rozwojowego firm produkcyjno-usługowych zlokalizowanych na terenie gminy Brak systemu wsparcia działalności innowacyjnej w gminie.	<ul style="list-style-type: none">• Duży udział ludności nowo przybyłej pracującej poza gminą.• Ogólnie duży udział osób dojeżdżających do pracy poza teren gminy.

<ul style="list-style-type: none"> • Dominacja niewielkich podmiotów działających w sferze usług rynkowych, w tym w handlu i naprawach, przy istotnym udziale firm ze sfery otoczenia biznesu a także działalności przemysłowej i budowlanej. • Wschodnia część gminy (Mościska) jest usługowym zapleczem zachodnich dzielnic Warszawy (Bielany, Bemowo) (warsztaty samochodowe, usługi budowlane, usługi specjalistyczne). 	<p>Strefa lokalizacji firm produkcyjno-usługowych nie wpływa niekorzystnie na potencjał środowiskowy i turystyczny gminy (teren Mościsk poza niewielkimi fragmentami leży w całości poza granicami KPN).</p>	<p>Brak rozbudowanego sektora firm w branży turystycznej, hotelarskiej i gastronomicznej. Wciąż zbyt słaba baza konferencyjno-hotelowa oraz rekreacyjno-wypoczynkowa do obsługi popytu na tego typu usługi generowanego zwłaszcza w Warszawie (predyspozycje kosztów, odległości, dostępności komunikacyjnej, środowiskowe-lasy, unikalne otoczenie KPN).</p>	
		<p>Niepełne wykorzystanie walorów położenia geograficznego, w tym sąsiedztwa Warszawy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt słaba baza konferencyjno-hotelowa oraz rekreacyjno-wypoczynkowa do obsługi popytu na tego typu usługi generowanego zwłaszcza w Warszawie (predyspozycje kosztów, odległości, dostępności komunikacyjnej, środowiskowe-lasy).
Rynek pracy			
SILNE STRONY		SŁABE STRONY	
Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none"> • Gwałtowny spadek liczby bezrobotnych w okresie 2000-2014. • Wzrost popytu na pracę. • Podaż miejsc pracy dla osób z wykształceniem zawodowym i technicznym. 	<p>Nieistotny problem bezrobocia. Potencjalnie znacząca możliwość tworzenia nowych miejsc pracy w branży hotelarsko-gastronomicznej.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność modernizacji i restrukturyzacji (innowacyjność i konkurencyjność) lokalnej bazy gospodarczej dla zachowania trwałego rozwoju. • Konieczność stałej modernizacji systemu oświaty i wychowania oraz szkoleń zawodowych w celu rozwoju zasobów ludzkich (restrukturyzacja i podnoszenie poziomu kwalifikacji).
		<p>Enklawy bezrobocia utrwalonego z elementami dziedziczenia ról społecznych (dotyczy w dużej mierze takich sołectw jak Truskaw, Sieraków).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność adresowanych działań w celu likwidacji skutków długotrwałego bezrobocia.

6. Zarządzanie i finanse

Zarządzanie i finanse	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY

Zagadnienia szczegółowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia podstawowe	Zagadnienia szczegółowe
<ul style="list-style-type: none">• Szybko rosnący potencjał finansowy gminy (wzrost względnych i bezwzględnych rozmiarów dochodów i wydatków budżetowych).• Wzrost udziału dochodów ze źródeł pozabudżetowych, w tym środków polityki strukturalnej UE.	Względnie korzystna sytuacja finansowa budżetu gminy. Porównawczo wyższy poziom dochodów i wydatków per capita niż w innych gminach metropolii warszawskiej.	Sytuacja finansowa budżetu gminy nieadekwatna do potencjalnych możliwości rozwoju.	
<ul style="list-style-type: none">• Dynamiczny, bezwzględnie i względnie, przyrost wydatków inwestycyjnych.• Aktywna polityka kredytowa gminy – wzrost udziału inwestycji finansowanych kredytami długoterminowymi.	Aktywność inwestycyjna gminy.	Utrata potencjalnie należnych dochodów budżetowych wynikająca ze specyfiki gminy. Brak przepisów wprowadzających tzw. subwencję ekologiczną dla gmin, których większość terenu stanowi park narodowy lub obszar Natura 2000.	<ul style="list-style-type: none">• Duży udział wśród faktycznych mieszkańców gminy osób niezameldowanych.• Wiele firm strefy przemysłowej w Mościskach nie odprowadza podatku CIT do budżetu gminy.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG oraz BDL GUS.

6. Ocena stopnia realizacji celów Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Izabelin do 2015

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Izabelin do 2015 roku określała prawdopodobny scenariusz demograficznego rozwoju gminy do poziomu 12 tys. liczby ludności w 2015 roku i 14.500 w roku 2020. Oznacza to, że w znacznym stopniu przeszacowano możliwości urbanizacyjne gminy. W stosunku do innych podwarszawskich gmin w latach 2000-2015 nie odnotowano w gminie bardzo dużego wzrostu liczby ludności, co spowodowane jest zróżnicowanymi czynnikami. Wśród najważniejszych wymienić należy: ograniczenia w zabudowie wynikające z bliskości KPN, względnie wysoką cenę działek budowlanych, niepełne wyposażenie infrastrukturalne (głównie dot. sieci kanalizacji), wysoką lesistość gminy. Również prognozy dotyczące wzrostu liczby osób pracujących w gminie okazały się być znacznie przeszacowane – w 2000 roku zakładano, że liczba pracujących w gminie wyniesie 4120 w roku 2015. Tymczasem liczba ta na koniec 2013 roku wynosiła niewiele ponad 2100 osób i nie ma obecnie żadnych przesłanek, że na koniec 2015 wzrośnie w sposób skokowy. Oznacza to, że rozwój gminy w okresie 2000-2015 nie kształtował się w wyniku dynamicznych zmian liczby ludności i przyrostu liczby miejsc pracy, lecz był skorelowany ze znaczącym zwiększeniem jakości życia mieszkańców (w obszarze infrastruktury technicznej, społecznej i przestrzeni). Konkurencyjność gminy nie była zatem kształtowana poprzez wzrost jej atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej na tle innych podwarszawskich gmin czy też gwałtowny napływ nowych mieszkańców, lecz głównie w wyniku zwiększenia szeroko rozumianej atrakcyjności zamieszkania. Ten trend wskazuje, że rozwojowym celem głównym na kolejne 15 lat nie powinno być dążenie do szybkiego zwiększenia bazy ekonomicznej gminy (rozwój terenów inwestycyjnych, rozwój budownictwa mieszkaniowego itp.), lecz przede wszystkim dalsza poprawa komunalno-bytowych warunków zamieszkania, w tym likwidacja luki infrastrukturalnej w zakresie kanalizacji, odwodnienia i komunikacji oraz inwestycje infrastruktury społecznej i ewentualnie turystycznej.

Od początku istnienia gminy, tj. od ponad 20 lat, lokalna społeczność za pośrednictwem urzędu gminy i jego jednostek zrealizowała bardzo wiele zadań inwestycyjnych zmierzających do likwidacji ogromnej luki infrastrukturalnej, którą „odziedziczyła” w połowie lat 90-tych. Luka ta wyrażała się nie tylko w braku podstawowej infrastruktury sanitarnej na całym obszarze gminy, lecz również w słabym stanie dróg lokalnych, słabym wyposażeniu obiektów infrastruktury społecznej. Obecny poziom rozwoju infrastruktury gminy, mimo wciąż istniejących braków w wielu obszarach, pozwala na stwierdzenie że zdecydowana większość mieszkańców w roku 2015 ma zapewniony dostęp do podstawowych usług publicznych w zakresie doprowadzenia wody, odprowadzenia i oczyszczenia ścieków, komunikacji, edukacji. Można uznać, że okresie ostatniego 20-lecia gmina wykonała „skok cywilizacyjny” w zakresie wyposażenia w podstawową

infrastrukturę techniczną. Wysiłek ten był jednak ponoszony w dużej mierze kosztem zapewnienia należytego ilościowego i częstokroć również jakościowego dostępu do pozostałych kategorii usług publicznych – głównie społecznych. Pomimo sprawnego funkcjonowania Centrum Kultury Izabelin wciąż wielu mieszkańców odczuwa istotny problem w dostępie do usług kulturalnych w swoim miejscu zamieszkania. Wyniki ankiet mieszkańców wskazują, że bardzo wiele pracy wymaga również sfera podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej. Niezbędna jest modernizacja i rozbudowa istniejącego Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Izabelinie. Odczuwalny jest również niewystarczający stopień rozwoju infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (pomimo wielu inwestycji w ostatnich latach). Wielu mieszkańców zgłasza konieczność budowy żłobka i ogólnie poprawy warunków techniczno-lokalowych funkcjonowania gminnych przedszkoli i szkół.

Cele nakreślone w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy do 2015 roku dotyczyły głównie konieczności likwidacji historycznych ogromnych zapóźnień cywilizacyjnych w obszarze wyposażenia w podstawową infrastrukturę techniczną. Wśród katalogu przyszłych potrzeb określonych w omawianej strategii na stronie 48 wskazać należy na tylko jeden który powinien zostać przeformułowany w perspektywie kolejnych 15 lat – mianowicie „podnoszenie atrakcyjności gminy w celu zwiększenia migracji ludności, aktywności gospodarczej”. Wyniki analiz i badań ankietowych wskazują, że cel ten nie powinien być traktowany w sposób szczególnie priorytetowy. Siłą gminy w 2030 roku nie będzie ilościowy wzrost bazy ekonomicznej i migracyjny napływ dużej liczby mieszkańców, lecz wytworzenie bardzo korzystnych warunków zamieszkania w unikalnym otoczeniu KPN. Ponadto wskazać należy, że w okresie ostatnich 15 lat nie udało się w pełni zrealizować wskazanej potrzeby tj. „znaczącej poprawy sprawności funkcjonowania wewnętrznego systemu transportowego oraz dostępności komunikacyjnej w relacji gmina – Warszawa”. O ile w zakresie komunikacji wewnętrznej nastąpiła znacząca poprawa (w wyniku budowy i przebudowy wielu dróg lokalnych), o tyle poziom skomunikowania gminy z Warszawą jest taki sam jak w 2000 roku.

Poniżej dokonano syntetycznej oceny realizacji poszczególnych celów operacyjnych nakreślonych w strategii z 2000 roku:

- Cel operacyjny: „Utrzymanie korzystnych środowiskowych warunków życia w powiązaniu z ochroną szczególnych walorów przyrodniczych”, cel „Objęcie zabudowy proekologicznymi nośnikami energii” oraz cel „Likwidacja lokalnych konfliktów środowiskowych”. Należy ocenić, że w zakresie utrzymania korzystnego stanu środowiska zrealizowano bardzo wiele istotnych zadań inwestycyjnych, w tym głównie w zakresie rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej. Ponadto pozytywnie należy ocenić działania gminy zmierzające do separacji stref działalności wytwórczej od stref

zamieszkania w otoczeniu KPN. W najbliższym czasie należy zrealizować jednak wiele działań ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko w tym: upowszechnienie urzędów do pozyskiwania OZE, wprowadzenie dalszych ograniczeń w zabudowie działek w sąsiedztwie KPN, dalsze usprawnienie systemu komunikacji indywidualnej.

- Cel operacyjny: „Rozwój budownictwa mieszkaniowego, w tym komunalnego”. Niestety nie udało się w pełni utrzymać zalecenia dotyczące natężenia i wielkości zabudowy (wielkość działki min. 1000m², 70-80% powierzchni biologicznie czynnej), konieczna jest w tym zakresie ścisła realizacja założeń studium uwarunkowań z 2013 roku oraz odpowiednie zmiany w MPZP. Ponadto wciąż istotnym problemem jest brak mieszkań komunalnych. W najbliższym okresie należy rozważyć przy budowie budynków komunalnych ewentualny udział inwestorów prywatnych, w tym w formule PPP.
- Cel operacyjny: „Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz przeciwdziałanie zjawiskom patologii społecznych”. Pomimo dość wysokiego odczuwalnego poziomu bezpieczeństwa publicznego istotnym problemem jest brak komisariatu na terenie gminy. Ponadto dużym problemem jest brak odpowiedniego bezpieczeństwa na drogach publicznych, co głównie odnosi się do bezpieczeństwa pieszych. Na terenie gminy nie występuje szczególnie odczuwalny problem patologii społecznych. Osoby z problemami są na ogół objęte odpowiednią pomocą ze strony GOPS.
- Cel operacyjny: „Podnoszenie poziomu i warunków nauczania dzieci i młodzieży” oraz cel „Zapewnienie możliwości przestrzennych dla rozwoju podstawowej infrastruktury społecznej umożliwiające osiągnięcie pełnego zaspokojenia potrzeb w tym zakresie na obszarze gminy”. W tym obszarze pomimo wielu pozytywnych zmian wciąż zauważalne są istotne braki. Przede wszystkim w gminie nie powstało zakładane już w 2000 r. liceum ogólnokształcące. Ponadto wyniki badań ankietowych wskazują, że dużym problemem w gminie jest nierównomierny poziom nauczania oraz braki techniczne wybranych placówek. Brak również postulowanego od lat żłobka gminnego.
- Cel operacyjny: „Tworzenie jak najlepszych warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu” oraz cel „Proinwestycyjna polityka władz gminy”. Jak wskazano wcześniej konkurencyjność gminy nie była kształtowana w latach 2000-2015 poprzez wzrost jej atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej na tle innych podwarszawskich gmin czy też gwałtowny napływ nowych mieszkańców, lecz głównie w wyniku zwiększenia szeroko rozumianej atrakcyjności zamieszkania. Mając to na uwadze nie można jednoznacznie ocenić stopnia realizacji ww. celów, poza stwierdzeniem, że w ciągu

ostatnich 15 lat nie nastąpiło pogorszenie czy też istotne załamanie potencjału gospodarczego gminy.

- Cel operacyjny: „Zapewnienie przestrzennych warunków umożliwiających każdej rodzinie osiągnięcie oczekiwanej swobody zamieszkania”. Cel ten został zrealizowany poprzez odpowiednie zapisy na poziomie studium i MPZP dla poszczególnych sołectw, które regulują możliwości zabudowy poszczególnych działek. Ponadto w latach 2000-2015 gmina prowadząc aktywną politykę inwestycji komunalnych zwiększyła możliwości zamieszkania na wielu obszarach pozbawionych wcześniej podstawowego uzbrojenia technicznego.
- Cel operacyjny: „Kreacja gminnego centrum administracyjno-usługowego”. Cel ten nie został zrealizowany. Pomimo wybudowania CKI i znacznego zwiększenia atrakcyjności przestrzeni publicznej wciąż w rejonie Urzędu Gminy nie powstało centrum administracyjno-usługowe.
- Cel operacyjny: „Zapewnienie sprawnych powiązań z zewnętrznym układem komunikacyjnym, zwłaszcza z Warszawą” oraz cel „Poprawa wewnętrznych powiązań komunikacyjnych”. Jak już wcześniej wspomniano: o ile w zakresie komunikacji wewnętrznej nastąpiła znacząca poprawa (w wyniku budowy i przebudowy wielu dróg lokalnych), o tyle poziom skomunikowania gminy z Warszawą jest taki sam jak w 2000 roku. W 2000 roku zakładano, że uda się doprowadzić do sytuacji, w której czas dojazdu do centrum Warszawy z centrum Izabelina nie potrwa dłużej niż 45 min. Dziś w zależności od pory dnia czas ten wynosi od 40 do 70 minut i dłużej w godzinach szczytu. Ponadto cel ten powinien być przeformułowany w taki sposób, aby zwiększyć nacisk na sprawne doprowadzenie komunikacji indywidualnej i publicznej z terenu gminy w kierunku ważnych warszawskich węzłów z dostępem do sieci metra tj. węzła Młociny oraz planowanych węzłów na Bemowie (po zakończeniu budowy II linii metra).
- Cel operacyjny: „Likwidacja niedoborów i modernizacja urządzeń inżynierskich oraz równa ich dostępność w całym obszarze gminy”. Należy uznać, że cel ten został w dużej mierze zrealizowany, zwłaszcza w odniesieniu do rozwoju sieci wodociągowej oraz, w mniejszym stopniu, sieci kanalizacji sanitarnej i systemu oczyszczania ścieków. Wprowadzono sprawny system zbiórki odpadów komunalnych. Do usprawnienia pozostaje system odwodnienia gminy oraz infrastruktura zasilania w energię elektryczną (w tym likwidacja linii napowietrznych i budowa nowej stacji RPZ).

7. Wizja rozwoju (cel generalny)

Zarządzanie strategiczne polega na podejmowaniu decyzji w sprawie przyszłych kierunków działania oraz na implementacji tych decyzji. W zarządzaniu strategicznym można wyróżnić dwie główne fazy: planowania strategicznego oraz implementacji strategii.

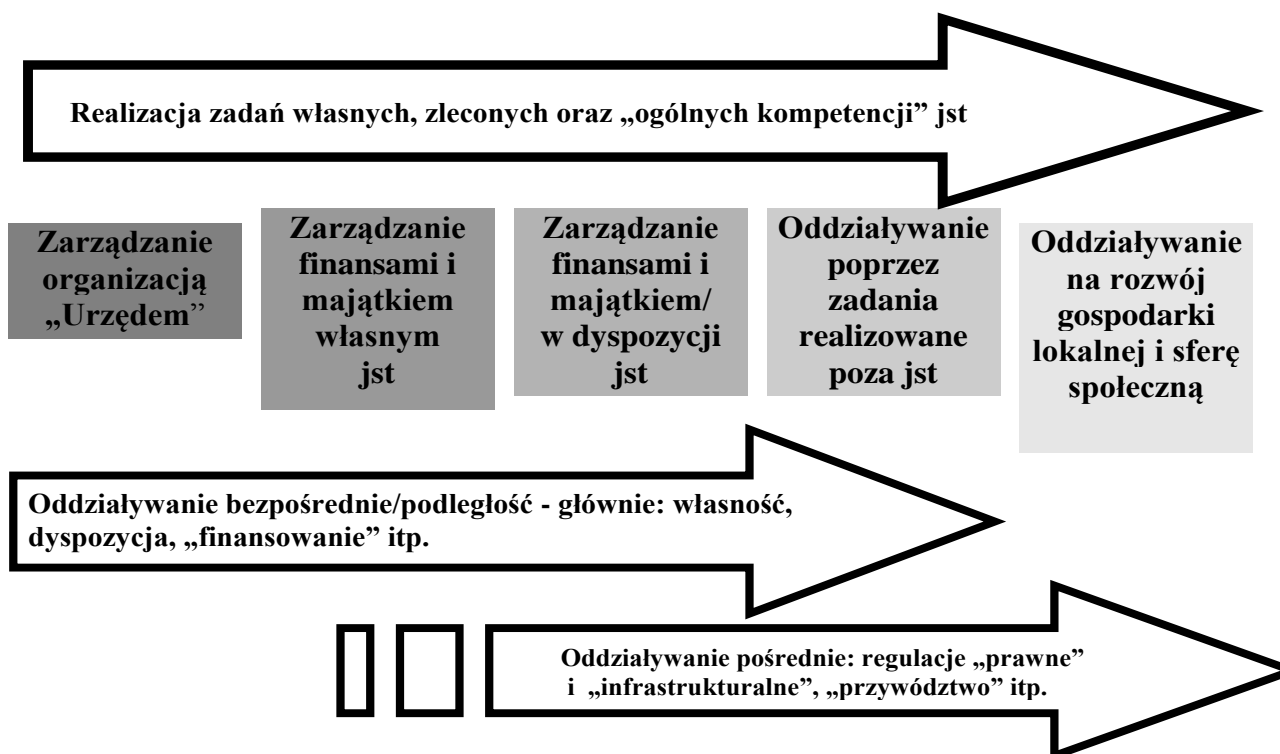
Planowanie strategiczne obejmuje następujące etapy:

- Definiowanie filozofii (wizji) i misji organizacji;
- Ustalanie długo- i krótkoterminowych celów, odpowiednio do przyjętej misji;
- Wybór strategii, na podstawie określonych kryteriów efektywności, stosownie do założonych celów organizacji.

Z kolei implementacja strategii obejmuje:

- Utrzymanie lub wprowadzenie niezbędnych funkcji/działań organizacji, aby przyjęta strategia została skutecznie zrealizowana
- Monitoring efektywności wdrażania poszczególnych etapów strategii.

POLA ODDZIAŁYWANIA /PRZEDMIOT/ STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO

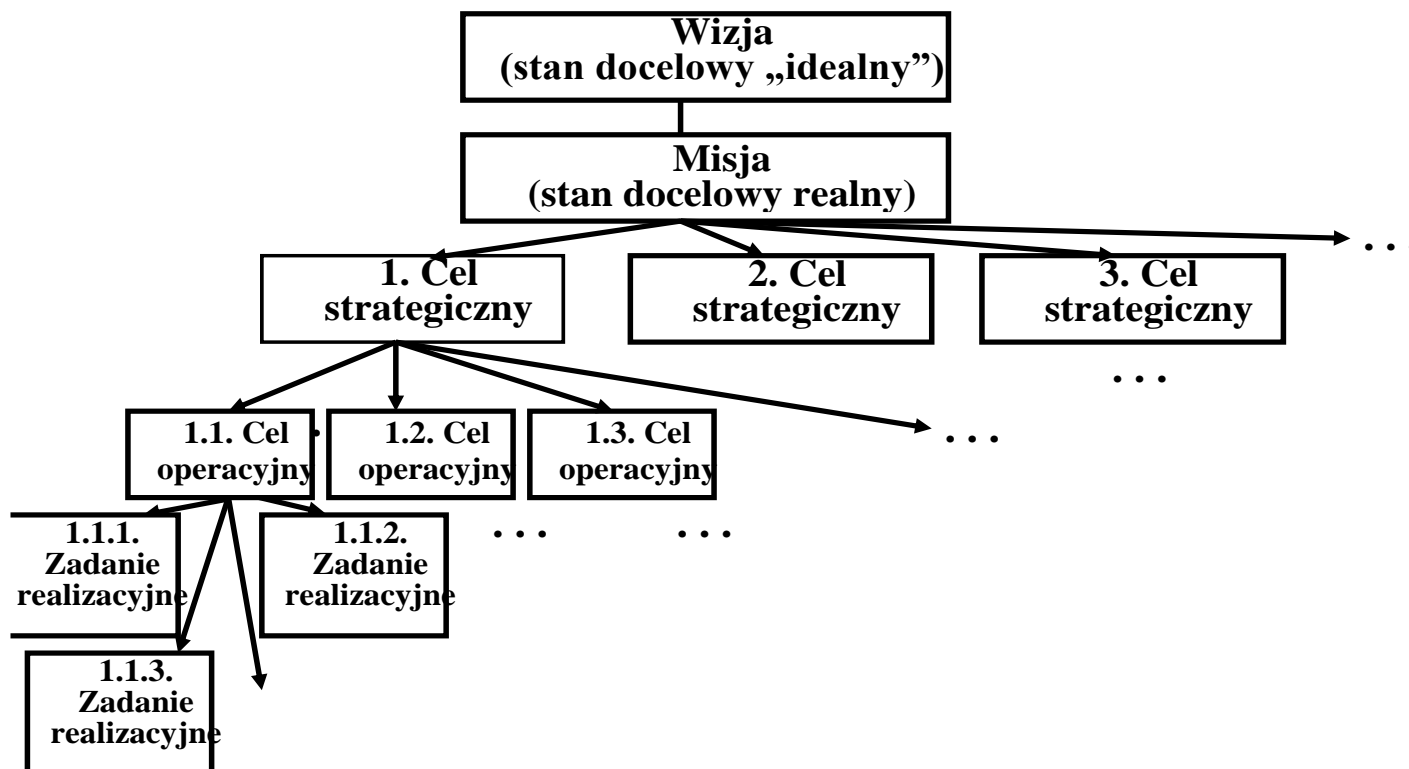

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej zaprezentowany został ramowy układ logiczny strategii rozwoju Gminy Izabelin, uwzględniający hierarchię poszczególnych celów i wizji.

- Wizja rozwoju gminy;
- Misja rozwoju gminy;
- Główne cele strategiczne/priorytetowe/priorytety rozwoju;
- Częstkowe/szczegółowe/operacyjne cele rozwoju oraz zadania realizacyjne.

Źródło: Opracowanie własne

Określono następującą docelową **wizję** (*stan docelowy idealny*) rozwoju Gminy Izabelin:

**„GMINA IZABELIN ATRAKCYJNYM MIEJSCEM
ZAMIESZKANIA, WYPOCZYNKU, REKREACJI I PRACY
WYKORZYSTUJĄCA UNIKALNE WALORY ŚRODOWISKA I
POŁOŻENIA ORAZ ROZWÓJ TECHNOLOGII,
DOBRA SKOMUNIKOWANA I ZINTEGROWANA Z
OTOCZENIEM METROPOLITALNYM, SKUTECZNIE
ZASPOKAJAJĄCA POTRZEBY MIESZKAŃCÓW DZIĘKI
WYSOKIEJ SPRAWNOŚCI ORGANIZACYJNEJ JEDNOSTEK
JĄ TWORZĄCYCH ”**

Docelowa **misja** (*stan docelowy realny*) rozwoju Gminy Izabelin do roku 2030:

GMINA IZABELIN W 2030 ROKU...

**„AKTYWNI I ZAANGAŻOWANI MIESZKAŃCY WSZECHSTRONNIE
UCZESTNICZĄCY W ŻYCIU SPOŁECZNYM OSIEDLI, SOŁECTW, GMINY”**

**„GMINA EFEKTYWNI SKOMUNIKOWANA Z OTOCZENIEM
METROPOLITALNYM, POSIADAJĄCA CO NAJMNIJ JEDEN
ALTERNATYWNY WYJAZD DROGOWY W KIERUNKU WARSZAWY”**

**„GMINA RACJONALNIE ZAGOSPODAROWANA I DBAJĄCA O WSPÓLNĄ
PRZESTRZEŃ PUBLICZNĄ, SZANUJĄCA UNIKALNE WALORY
ŚRODOWISKA OTOCZENIA KPN, AKTYWNI KORZYSTAJĄCA Z
ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII (OZE), ŚWIADOMA EKOLOGICZNIE”**

❖
„GMINA W PEŁNI WYPOSAŻONA W PODSTAWOWĄ INFRASTRUKTURĘ
TECHNICZNĄ, W TYM WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNĄ”

❖
„GMINA ZAPEWNIAJĄCA WSZYSTKIM RÓWNY DOSTĘP DO OBIEKTÓW
SPOŁECZNYCH – OCHRONY ZDROWIA, PRZEDSZKOLI, SZKÓŁ,
INSTYTUCJI KULTURY”

❖
„INSTYTUCJE, URZĘDY, PODMIOTY GOSPODARCZE PRZYJAZNE
MIESZKAŃCOM, URZĄD GMINY OTWARTY NA DIALOG Z
MIESZKAŃCAMI I KORZYSTAJĄCY Z ICH WYSOKIEGO POTENCJAŁU
INTELEKTUALNEGO”

NAJWAŻNIEJSZE MIERZALNE WYZWANIA STOJĄCE PRZED GMINĄ W PERSPEKTYWIE DO 2030 ROKU:

- ⇒ W 2030 roku Gmina Izabelin powinna być w **100% zwodociągowania i 90% skanalizowana** (na obszarach, w których jest to technicznie możliwe, 10% mieszkańców będzie korzystać ze szczelnych osadników). Oczyszczalnia ścieków „Mokre Łąki” powinna zabezpieczać odbiór ścieków z całego obszaru gminy przy zachowaniu najwyższych standardów oczyszczania ścieków, powinna również osiągnąć swoją maksymalną zakładaną przepustowość tj. 2200 m³/d. Istniejące i rozbudowane stacje uzdatniania wody powinny zabezpieczać potrzeby całej gminnej sieci wodociągowej.
- ⇒ Do 2030 roku wszystkie drogi gminne **powinny posiadać nawierzchnię utwardzoną** i być w co najmniej dobrym stanie technicznym. W pierwszej kolejności utwardzone winny być drogi uzupełniającego układu drogowego (główne drogi osiedlowe) na terenach o największej urbanizacji, po uprzedniej realizacji infrastruktury technicznej. Ponadto do 2030 ul. 3 Maja powinna być gruntownie zmodernizowana na całym odcinku w zakresie: realizacji

chodników, ewentualnych ścieżek rowerowych, bądź alternatywnie ciągów pieszo – rowerowych na całej długości ulicy, budowy azyli (wysp dla pieszych) oraz wyposażenia w najnowocześniejsze urządzenia bezpieczeństwa ruchu, głównie pod kątem bezpieczeństwa pieszych.

- ⇒ Do 2030 roku powinno być zaawansowane tworzenie nowego, czytelnego **układu podstawowego** (komunikacyjnego) dostosowanego do potrzeb dalszej urbanizacji Gminy.
- ⇒ Do 2030 roku powinna zostać przeprowadzona dogłębna analiza SWOT i dyskusja społeczna w zakresie utrzymania lub zmiany statusu wsi tworzących gminę Izabelin na gminę miejską w oparciu o zmianę statusu Lasek, Izabelina B i C oraz Hornówka ze wsi na miasto, w tym ich terytorialnego połączenia. Ponadto powinny być wykonane szczegółowe analizy finansowo-ekonomiczne związane ze zmianą statusu gminy na miejską lub miejsko-wiejską.
- ⇒ W ramach realizacji **długofalowego programu działań w zakresie rozwoju komunikacji** do 2030 roku wszelkie działania winny zostać skierowane na:
 - podniesienie standardu ul. 3 Maja, jako ulicy stanowiącej oś komunikacyjną a jednocześnie wizytówkę Gminy poprzez jej modernizację oraz przebudowę,
 - przebudowę układu drogowego we wsi Mościska wraz z realizacją alternatywnych w stosunku do ul. 3 Maja rozwiązań komunikacyjnych,
 - przebudowę nawierzchni gruntowych (destruktowych) na asfaltowe wraz z realizacją chodników oraz ścieżek rowerowych (alternatywnie ciągów pieszo – rowerowych) w Laskach, Hornówku, Izabelinie B i C, Mościskach, Truskawiu i Sierakowie,
 - udrożnienie nowoprojektowanych dróg we wsi Truskaw i Mościska.

W szczególności do 2030 roku powinna nastąpić gruntowna poprawa skomunikowania gminy z Warszawą, w tym co najmniej:

- Przebudowa skrzyżowania ul. Estrady, 3 Maja i Arkuszowej. Do 2030 powinny być wykonane wskazania i zalecenia wynikające z obowiązującego Studium tzn. w celu eliminacji tzw. „wąskich gardeł” należy rozważyć możliwość zastosowania lewoskrętów na skrzyżowaniu ul. 3 Maja z ul. Arkuszową i Estrady, co w znacznym stopniu upłynni ruch na skrzyżowaniu, oraz zmniejszy tworzące się zatory szczególnie w szczycie porannym oraz wieczornym. Alternatywą dla tego rozwiązania jest przynajmniej częściowa, realizacja dróg w oparciu o przebiegi określone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Mościska, Etap IV, co przyczyni się do dywersyfikacji potoków ruchu (zostanie dokonana rozdzielność potoków ruchu dla jadących do centrum Warszawy prosto, a skręcających w stronę Łomianek).

- Budowa **alternatywnego wyjazdu do Warszawy** – połączenie z węzłem Nowojanickiego (lub Wóycickiego) i Wólka Węglowa. Zgodnie z zapisami obowiązującego Studium celem priorytetowym jest dokończenie tworzenia nowego układu drogowego poprzez realizację określonej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wsi Mościska Etap II i IV przebiegu drogi równoległej do ul. 3 Maja stanowiącej przedłużenie ul. Janickiego po stronie miasta stołecznego Warszawy oraz połączenie jej z wsią Izabelin „B” (ul.K. Szymanowskiego). Odcinek pomiędzy wsią Mościska a Izabelinem „B” przebiegać ma po gruntach wsi Klaudyn (Gmina Stare Babice). Szybka realizacja drogi w szczególności zaś odcinka od projektowanego skrzyżowania z ul. 3 Maja do ul. Estrady (miasto stołeczne Warszawa), przyczyni się do poprawy obsługi komunikacyjnej na odcinku bezpośrednio graniczącym z Warszawą.
 - Przygotowana koncepcja planistyczna/ techniczna/ urbanistyczna dla skomunikowania terenu gminy ze stacjami metra na Bemowie we współpracy z samorządami: Gminy Stare Babice, Gminy Ożarów Mazowiecki, m.st. Warszawy i Gminy Łomianki, a także istniejącego już dziś węzła Warszawa-Młociny. W tym celu – o ile powstaną planowane stacje C-2 Chrzanów, stacja C-3 Lazurowa (Groty) - do 2030 powinna być zrealizowana trasa łącznikowa ul. Estrady poprzez ul. Ekologiczną do Starych Babic oraz dalej do Ożarowa Mazowieckiego - przechodząca przy granicy Gminy (częściowo linie rozgraniczające wchodzą na teren wsi Mościska – przy ul. Estrady)
 - Rozpatrzenie ekonomicznej efektywności transportu szynowego w kierunku Warszawy i ewentualne rozpoczęcie działań planistyczno-koncepcyjnych w tym zakresie (we współpracy z sąsiednimi gminami).
 - Ponadto w przypadku kształtowania nowego układu komunikacyjnego należy do 2030 roku wytworzyć na terenie Gminy **nowe powiązania funkcjonalne - oraz utrzymać niezagospodarowane - pasów terenów pod planowane inwestycje drogowe** np. teren pod projektowaną Trasę N-S na terenie wsi Laski przy granicy z Miastem i Gminą Łomianki oraz we wsi Mościska pod projektowaną drogę klasy Z stanowiącą alternatywę dla ul. 3 Maja.
- ⇒ Do 2030 roku gmina będzie w 80% wyposażona w odpowiednią **infrastrukturę służącą odwodnieniu** w zakresie działek będących w jej władaniu.
- ⇒ Do 2030 wszyscy mieszkańcy gminy powinni mieć zapewniony dostateczny dostęp **do wysokiej jakości podstawowych usług opieki zdrowotnej** oraz dostęp do najważniejszych usług specjalistycznych. W zakresie SPZOZ do 2030 powinni

zakontraktowani specjaliści w najważniejszych dziedzinach opieki zdrowotnej (np. ginekolog, endokrynolog, kardiolog).

- ⇒ Do 2030 roku powinny być rozwiązane wszystkie najważniejsze **problemy systemu edukacji i wychowania**. Do tego czasu wszystkie zainteresowane dzieci powinny mieć swobodny dostęp do opieki świetlicowej (również dla dzieci powyżej IV klasy SP), zajęć pozalekcyjnych, zajęć dodatkowych kształtujących dodatkowe umiejętności dzieci, zajęć typu SKS, dodatkowych zajęć kształtujących umiejętność obsługi komputera. Do 2030 roku gmina powinna wdrożyć program wsparcia dzieci o specjalnych uzdolnieniach. Do 2030 roku powstanie żłobek gminny.
- ⇒ Do 2030 roku każdy mieszkaniec gminy powinien mieć możliwość korzystania z **ogólnodostępnych obiektów sportu i rekreacji w pobliżu swojego miejsca zamieszkania**. Dotyczy to w szczególności obiektów na potrzeby dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto każdy mieszkaniec będzie dobrze poinformowany o ofercie sportowo-rekreacyjnej gminy (np. za pośrednictwem aplikacji mobilnych i portali społecznościowych). Do 2030 roku oddany do użytku zostanie profesjonalny Gminny Ośrodek Sportu w Laskach oferujący kompleksowy zakres zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy. Do 2030 roku przy każdej szkole gminnej powinny być zlokalizowane strefy sportu, w tym boiska i bieżnie.
- ⇒ Do 2030 roku **społeczność gminy powinna być zintegrowana** z znacznie większym stopniem niż dotychczas. Do tego czasu nie powinno być wyraźnie dziś widocznego podziału na „Nas – starych mieszkańców” i „Ich – nowych mieszkańców”. Organizowane będą nie tylko cykliczne imprezy/eventy/wydarzenia o charakterze ogólnogminnym, lecz przede wszystkim małe spotkania sąsiedzkie. W tym celu gmina powinna stworzyć odpowiednie warunki dla integracji w sołectwach tworząc wydzielone i odpowiednio wyposażone przestrzenie publiczne. Do 2030 roku w poszczególnych sołectwach powinni pracować animatorzy integracji społecznej (w miarę konieczności finansowani ze środków UG lub CKI i/lub środków zewnętrznych), powinna być również przeformułowana rola sołtysów w kierunku osób w znacznie większym niż dotychczas stopniu organizujących integrację mieszkańców.
- ⇒ Do 2030 roku **gminna oferta usług kulturalnych powinna zostać dostosowana do potrzeb wszystkich mieszkańców**. Organizowane będą zajęcia/imprezy dla wszystkich grup wiekowych, w tym seniorów którzy w 2030 roku prawdopodobnie stanowić będą najliczniejszą grupę mieszkańców gminy. Ponadto do 2030 roku oferta CKI powinna „wyjść” poza mury obecnego centrum i dotrzeć do mieszkańców poszczególnych sołectw – np.

poprzez organizację małych imprez kulturalnych/pokazów/wystaw/odczytów/spotkań z ciekawymi ludźmi itp.

- ⇒ Do 2030 roku gminny system pomocy społecznej powinien zostać dostosowany do oczekiwań wszystkich interesariuszy. W szczególności **oferta GOPS** powinna być tak skonstruowana, aby w sposób aktywny wspierać osoby z problemami, w tym niepełnosprawnych, osoby starsze, osoby uzależnione, bezrobotni – efektem powinno być ich faktyczne włączenie społeczne, nie zaś tylko wypłata/udzielenie określonych świadczeń. Ponadto formuła funkcjonowania GOPS powinna być zmieniona w kierunku organizacji inicjującej i organizującej niezbędną pomoc w określonych środowiskach, nie zaś organizacji biernie oczekującej na zgłoszenia osób z problemami.
- ⇒ Do 2030 roku gmina powinna stworzyć odpowiednie lokalowe i organizacyjne warunki dla **efektywnego zagospodarowania potencjału osób starszych**, którzy według szacunkowych prognoz będą stanowili bardzo wysoki odsetek mieszkańców gminy (już dziś na tle podobnych gmin Izabelin jest jedną z najstarszych wspólnot samorządowych w aglomeracji warszawskiej). Do 2030 roku powstanie dom dziennego pobytu dla osób starszych.
- ⇒ Do 2030 roku powinien być całkowicie rozwiązany problem z **chaosem i nieporządkiem w przestrzeni publicznej**, zwłaszcza w otoczeniu KPN. Dotyczy to nie tylko kwestii sprzątnięcia i sprawnego usuwania odpadów i śmieci, lecz również likwidacji/znacznego ograniczenia nielegalnych reklam/banerów/bilboardów szpecących krajobraz gminy.
- ⇒ Do 2030 roku powstanie **gminne centrum administracyjno-usługowe** oferujące możliwość aktywnego i wszechstronnego spędzania wolnego czasu. Centrum powinno być wyposażone nie tylko w funkcje administracyjne (ew. bankowe, ubezpieczeniowe), lecz przede wszystkim w funkcje handlowe (np. małe lokalne sklepiki oferujące atrakcyjny asortyment, produkty regionalne, eko-żywność itp.), rekreacyjne (np. siłownia plenerowa, punkty fitness itp.), kulturalne, gastronomiczne z możliwością usytuowania tzw. ogródków letnich. Centrum powinno być również miejscem koncentracji siedzib gminnych organizacji pozarządowych i miejscem spotkań mieszkańców. Powinno być również miejscem organizacji cyklicznych jarmarków, targów i innych niewielkich imprez/wydarzeń atrakcyjnych dla mieszkańców i nieuciążliwych dla otoczenia i środowiska.
- ⇒ W perspektywie najbliższych kilku lat Gmina poczyni wszelkie możliwe starania mające na celu rozwiązanie problemu składowania odpadów **Radiowo** w Warszawie.
- ⇒ Do 2030 roku gmina powinna doprowadzić do racjonalnego wykorzystania **potencjału turystycznego otoczenia KPN**. W szczególności dotyczy to uporządkowania infrastruktury

okołoturystycznej wokół wejść do lasu, odpowiedniego oznakowania i budowy niewielkiej bazy wypoczynkowej. Do 2030 roku liczba turystów odwiedzających teren gminy nie powinna wzrosnąć znacząco w stosunku do stanu obecnego. Powinna się jednak poprawić jakość i zakres i oferty okołoturystycznej. Ponadto do 2030 roku gmina nawiąże ścisłą i partnerską współpracę z KPN, Gminą Stare Babice i Gminą Łomianki w zakresie budowy wspólnej i nie zagrażającej środowisku oferty wykorzystania potencjału turystycznego KPN (konieczność wypracowania wspólnej międzygminnej strategii w tym zakresie, przy aktywnym udziale i konsultacji dyrektora KPN). Ponadto do 2030 roku zostanie powstrzymana nadmierna presja urbanizacyjna na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z KPN. Do 2030 roku powinien zostać utworzony system wypożyczania rowerów przy KPN i przy granicy z Warszawą (połączenie z warszawskim systemem Veturilo).

- ⇒ Do 2030 roku **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego** wszystkich sołectw gminy powinny zakładać maksymalnie restrykcyjne zapisy służące bezwzględnej **ochronie otoczenia KPN** tj. np. ograniczenie powierzchni zabudowy, uwzględnienie wymagań ochrony zieleni, zadrzewień i zakrzaczeń, wprowadzenie ograniczeń w lokalizacji zabudowy kubaturowej poprzez określenie nieprzekraczalnych linii zabudowy (w szczególności na obszarach cennych przyrodniczo – wydmach, misach deflacyjnych i innych lokalnych obniżeniach itp.) oraz szczegółowe zapisy dotyczących ochrony systemu wodno – gruntowego. Zgodnie z zapisami SUIKZP z 2013 roku w celu utrzymania obecnego charakteru wsi ograniczenie wyłączenia gruntów leśnych z produkcji jedynie w niezbędnym zakresie inwestycji i zgodnie z decyzjami na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. W przypadku realizacji zamierzeń inwestycji polegających na budowie infrastruktury technicznej oraz urządzeniu drogi (nakładka, chodniki) należy uwzględnić istniejącą zieleń naturalną w postaci drzew oraz zadrzewień i zakrzaczeń w szczególności w pasach dróg o wyższych parametrach technicznych (większa szerokość w liniach rozgraniczających).
- ⇒ Do 2030 roku **co najmniej 70% gospodarstw domowych i 90% obiektów publicznych w gminie będzie wykorzystywać urządzenia służące pozyskaniu OZE**, zaś wszystkie obiekty publiczne będą energooszczędne według najnowszych możliwych standardów.
- ⇒ Do 2030 roku Gmina Izabelin powinna zostać integralną częścią **Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF)**. Integracja powinna dotyczyć wzmocnienia najważniejszych powiązań funkcjonalnych, w tym:
- transportowych (dogodny dojazd systemem dróg i dróg rowerowych do Warszawy i gmin sąsiednich, integracja systemu komunikacji publicznej, ponadto do 2030 roku na terenie

gminy powinny powstać wszystkie odcinki dróg rowerowych planowane w tzw. Master Planie ZIT z 2015 roku),

- gospodarczych (pełna integracja oferty gospodarczej i inwestycyjnej gminy z systemem promocji gospodarczej WOF, wypracowanie stałego modelu współpracy z potencjalnymi partnerami gospodarczymi gminy przy wykorzystaniu planowanego Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) WOF, uruchomienie stałego stanowiska promocji oferty gospodarczej i turystycznej gminy przy wykorzystaniu CIG WOF),
- społecznych (poprzez aktywny udział gminy we wspólnych projektach skierowanych do mieszkańców WOF, w tym głównie dzieci i młodzieży oraz seniorów),
- administracyjnych (poprzez integrację systemu informacji gminy z aplikacjami wspólnymi dla gmin WOF, np. WOF EXPO, WOF PROMO-INFO, e-archiwum itp.),
- przestrzenno-środowiskowych (uruchomienie stałej współpracy gmin WOF w zakresie planowania przestrzennego i ochrony cennych przyrodniczo terenów wokół KPN, stała współpraca przy planowaniu dużych międzygminnych projektów infrastrukturalnych).

⇒ Do 2030 roku mieszkańcy i **przedsiębiorcy z terenu gminy** powinni mieć swobodny dostęp do wszelkich informacji publicznych/rejestrów wytworzonych w Urzędzie Gminy i jednostkach gminnych, powszechna będzie również możliwość **załatwiania spraw urzędowych drogą elektroniczną**.

⇒ Do 2030 roku zdecydowana większość przedsiębiorstw zlokalizowanych w strefie przemysłowej w Mościskach powinna płacić **podatki CIT do budżetu gminy**. W tym celu konieczne będą jednak nie tylko działania UG (w formie zachęt), lecz również zmiana odpowiednich przepisów na poziomie ogólnokrajowym.

⇒ Do 2030 roku co najmniej 30% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie pozyska środki na **rozwój innowacji i nowych technologii**, zaś co najmniej 50% pozyska środki na działania skutkujące zmniejszeniem emisji CO₂, w tym urządzenia OZE.

⇒ Do 2030 roku na terenie gminy powinien zostać przywrócony **Komisariat Policji czynny całodobowo**.

⇒ Do 2030 roku powinny być rozwiązane problemy związane z przerwami zasilania w energię elektryczną. Do tego czasu powinien być wybudowany **Regionalny Punkt Zasilania (RPZ)** w połączeniu z modernizacją napowietrznych linii energetycznych.

⇒ Do 2030 cały teren gminy zostanie objęty **siecią światłowodową**.

W toku prac nad "Strategią" wytypowano 5 Strategicznych Kierunków Działań (SKD) do realizacji w perspektywie do 2030 r.:

- **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA NR 1: INICJOWANIE I WSPARCIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY.**
- **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA NR 2: WZMOCNIENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZESTRZENNO-GOSPODARCZEJ W RAMACH WARSZAWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO (WOF), W TYM GŁÓWNIEM POPRAWA SKOMUNIKOWANIA GMINY Z WARSZAWĄ.**
- **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA NR 3: DALSZA LIKWIDACJA WCIAŻ ISTNIEJĄCEJ LUKI INFRASTRUKTURALNEJ, W TYM GŁÓWNIEM W ZAKRESIE WYPOSAŻENIA W SIĘĆ KANALIZACYJNĄ I SYSTEM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW.**
- **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA NR 4: SKUTECZNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY, W TYM WZMOCNIENIE PROCESÓW INNOWACYJNYCH I WSPÓŁPRACY NA LINII SAMORZĄD-PRZEDSIĘBIORCY.**
- **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA NR 5: SKUTECZNE WYKORZYSTANIE UNIKALNEGO W SKALI MAZOWSZA POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO GMINY W OTOCZENIU KAMPINOSKIEGO PARKU NARODOWEGO.**

Uszczegółowienie:

● **STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA 1: INICJOWANIE I WSPARCIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ MIESZKAŃCÓW GMINY**

W ostatnich 15 latach na terenie gminy osiedliło się wielu nowych mieszkańców, najczęściej nie związanych wcześniej z gminą i jej mieszkańcami. Warsztaty strategiczne przeprowadzone w kwietniu i maju 2015 r., jak również wyniki badań ankietowych, wskazały, że jednym z głównych problemów społecznych gminy jest brak integracji mieszkańców. Skutkiem tego jest anonimowość

społeczna, brak inicjatyw lokalnych, niemożność wspólnego rozwiązania prostych problemów w poszczególnych osiedlach i sołectwach. W wielu miejscach tworzą się nawet swoiste "zamknięte enklawy" tworzone przez nowych mieszkańców pragnących zachować pełną anonimowość wśród lokalnej społeczności. W celu rozwiązania powyższego problemu postuluje się następujące działania ze strony urzędu gminy:

- organizacja spotkań i warsztatów z udziałem specjalistów animatorów, których celem będzie zmiana świadomości społecznej mieszkańców, próba ich aktywizacji i uświadomienia ich roli w rozwiązywaniu problemów lokalnej społeczności,
- wsparcie inicjatyw oddolnych mieszkańców - w tym udostępnianie miejsc do wspólnej integracji;
- wsparcie integracji mieszkańców przy wykorzystaniu potencjału przyrodniczego otoczenia KPN – np. organizacja warsztatów ekologicznych, wycieczek przyrodniczych itp.
- promocja dobrych praktyk w zakresie integracji społecznej – np. udane działanie w jednej miejscowości powinno być promowane w innych.
- tworzenie niewielkich centrów społeczno-kulturalnych w ramach sołectw - miejsc spotkań mieszkańców i organizacji imprez plenerowych;
- dalsze aktywne realizacja funduszy sołeckich, istotne wzmocnienie roli sołtysa w kształtowaniu aktywności społecznej mieszkańców;
- tworzenie świetlic wiejskich - jako miejsc do integracji i aktywności społecznej;
- wsparcie techniczne i finansowe małych - osiedlowych i sołeckich - imprez sportowych i kulturalnych;
- wykorzystanie funduszy UE, w tym PROW, na integrację mieszkańców;
- dalszy rozwój Lokalnej Grupy Działania - w tym głównie realizacja małych projektów inwestycyjnych i społecznych na potrzeby poszczególnych sołectw.
-

● STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA 2: WZMOCNIENIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I PRZESTRZENNO-GOSPODARCZEJ GMINY IZABELIN W RAMACH WARSZAWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO (WOF), W TYM GŁÓWNIE POPRAWA SKOMUNIKOWANIA GMINY Z WARSZAWĄ

Krajowa Polityka Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020 stawia zupełnie nowe wyzwania w zakresie kształtowania polityki rozwoju poszczególnych regionów. Jedną z kluczowych zmian jest podejście funkcjonalne do obszarów metropolitalnych. Warszawski Obszar Funkcjonalny (WOF) jest największym w Polsce skupiskiem gmin wokół wielkiego miasta wojewódzkiego. Gmina Izabelin będąc częścią WOF musi uwzględnić w swojej strategii

szanse i wyzwania wynikające z bliskości Warszawy i jej otoczenia funkcjonalnego. W tym zakresie niezbędne jest prowadzenie działań służących dalszej integracji obszaru gminy w wymiarach:

- **komunikacyjnym** - rozwój różnorodnych form transportu w kierunku Warszawy (w tym głównie w układzie funkcjonalnym do węzłów: Młociny i planowanych 2 węzłów na Bemowie), budowa alternatywnej drogowej trasy wyjazdowej z gminy w kierunku Warszawy, budowa systemu komunikacyjnych dróg rowerowych doprowadzających ruch do najważniejszych węzłów przesiadkowych, budowa parkingów typu Park and Ride, wyznaczanie nowych linii autobusowych, współpraca z Zarządem Transportu Miejskiego w zakresie wspólnego biletu;
- **społecznym** - wykorzystanie ogromnego potencjału społecznego aglomeracji warszawskiej, w tym: współpraca z instytucjami miejskimi oraz z warszawskimi organizacjami społecznymi w obszarze kultury, sportu, rekreacji, korzystanie z doświadczeń Warszawy i innych gmin, budowa wspólnej (komplementarnej) oferty sportowej i kulturalnej, wykorzystanie platform cyfrowych do wspólnego zarządzania usługami społecznymi (np. e-zdrowie, e-kultura, e-rekreacja).
- **gospodarczym** - budowa zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych ZIT), budowa systemu kojarzenia podmiotów gospodarczych w ramach całego WOF, skuteczne wykorzystanie przez gminne przedsiębiorstwa potencjału badawczo-rozwojowego i innowacyjnego Warszawy, wykorzystanie międzynarodowego potencjału aglomeracji w określeniu gminnej oferty terenów inwestycyjnych na terenie wsi Mościska.
- **turystycznym** – umiejętne wykorzystanie potencjału środowiskowego gminy dla rozwoju turystyki weekendowej dla mieszkańców całej aglomeracji, zintegrowana promocja turystyczna gminy w ramach WOF (skuteczne dojście z ofertą turystyczną), promowanie gminy w ramach systemu informacji turystycznej Warszawy.

● STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA 3: PRZEJŚCIE NA GOSPODARKE NISKOEMISYJNĄ ORAZ DALSZA LIKWIDACJA WCIAŻ ISTNIEJĄCEJ LUKI INFRASTRUKTURALNEJ, W TYM GŁÓWNIE W ZAKRESIE WYPOSAŻENIA W SIEĆ KANALIZACYJNĄ

Nowy okres programowania UE 2014-2020 stwarza ogromne możliwości dla wsparcia działań zmierzających do redukcji emisji CO₂. W perspektywie do 2030 r. gmina powinna wyposażyć

wszystkie obiekty publiczne w urzędzenia wykorzystujące Odnawialne Źródła Energii oraz zakończyć proces ich termomodernizacji (w tym wymiany starych źródeł ciepła). Ponadto działania gminy powinny skupić się również na inwestycjach prośrodowiskowych w ramach budynków prywatnych (mieszkalnych i produkcyjno-usługowych). W celu skutecznego wykorzystania środków finansowych na ten cel należy:

- prowadzić wszechstronną politykę informacyjną o możliwościach i uwarunkowaniach pozyskania dotacji na ocieplenie budynków prywatnych i instalację urządzeń do wykorzystania OZE;
- uruchomić w Urzędzie Gminy stały punkt informacji o OZE i programach wsparcia;
- zorganizować w miarę potrzeb i możliwości jeden lub kilka wspólnych projektów polegających na instalacji urządzeń OZE w budynkach indywidualnych (gmina jako lider i organizator).

Najważniejsze kierunki wsparcia w wykorzystaniu OZE w Gminie Izabelin do 2030 r.:

- **termomodernizacja budynków publicznych** wraz z wymianą przestarzałych systemów grzewczych)
- wymiana **oświetlenia gminnego** na energooszczędne (np. typu LED)
- rozwój **farm fotowoltaicznych** i produkcja energii elektrycznej na własny użytek (dotyczy istniejących i nowych obiektów oraz organizacji farm fotowoltaicznych w miejscach nieuciążliwych dla otoczenia środowiska i mieszkańców)

Pomimo aktywnej polityki inwestycyjnej gminy w latach 2000-2015 poziom skanalizowania gminy wciąż odbiega od oczekiwań lokalnej społeczności. Problem ten stanowi uciążliwość nie tylko dla mieszkańców, lecz również dla obecnych i potencjalnych podmiotów gospodarczych. Gmina powinna korzystać z wszelkich dostępnych środków pomocowych, w tym: Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020, środków w ramach instrumentów WFOŚiGW oraz w miarę możliwości (po spełnieniu kryterium koncentracji sieci) z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. W celu przyspieszenie rozbudowy systemu wod-kan gmina powinna również rozważyć model inwestycji w formule Partnerstwa Publiczno-Prywatnego w ramach tzw. projektów hybrydowych, które mogą uzyskać dofinansowanie UE.

● STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA 4: SKUTECZNE WYKORZYSTANIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY, W TYM WZMOCNIENIE PROCESÓW INNOWACYJNYCH I WSPÓŁPRACY NA LINII SAMORZĄD-PRZEDSIĘBIORCY.

Nowa polityka UE do roku 2020 uruchamia szereg rozmaitych możliwości wsparcia badawczo-rozwojowego i innowacyjnego przedsiębiorstw z terenu gminy. W celu skutecznego wykorzystania środków finansowych UE gmina powinna:

- stworzyć **stałą platformę współpracy** z przedsiębiorcami - organizacja cyklicznych spotkań z przedsiębiorcami, ocena i analiza ich potrzeb rozwojowych, budowa wspólnej strategii w zakresie pozyskania zewnętrznych środków finansowych;
- prowadzić **wszechstronną politykę informacyjną** dotyczącą możliwości pozyskania środków na badania, rozwój i innowacje - w tym organizacja okresowych spotkań informacyjnych/seminariów/szkoleń;
- aktywnie włączyć się w budowę **aglomeracyjnego systemu informacji gospodarczej** i inwestycyjnej w ramach ZIT WOF;
- propagować ideę wykorzystania **Odnawialnych Źródeł Energii (OZE)** wśród gminnych przedsiębiorców - możliwość pozyskania znacznych środków finansowych z RPOWM 2014-2020 oraz WFOŚIGW.
- uruchomić i stymulować **współpracę na linii przedsiębiorcy gminni - środowiska naukowe** (przy wykorzystaniu potencjału badawczo-rozwojowego uczelni warszawskich).
- wsparcie dla tworzenia **Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB)** na terenie gminy.

STRATEGICZNY KIERUNEK DZIAŁANIA 5: SKUTECZNE WYKORZYSTANIE UNIKALNEGO W SKALI MAZOWSZA POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I ŚRODOWISKOWEGO GMINY W OTOCZENIU KAMPINOSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Potencjał turystyczno-rekreacyjny gminy związany z walorami Kampinoskiego Parku Narodowego nie jest w pełni wykorzystany. Obecna oferta turystyczna w gminie jest rozproszona, działania są nieskoordynowane i prowadzone na ogół z inicjatywy prywatnej bez udziału i koordynacji samorządu gminnego. W celu skuteczniejszego wykorzystania potencjału turystycznego gminy w perspektywie najbliższych 10 lat należy:

- nawiązać ścisłą współpracę z dyrekcją KPN i sąsiednimi gminami w celu wypracowania **optymalnej strategii** zrównoważonego wykorzystania walorów środowiskowych KPN,

- określić maksymalne **możliwe obciążenie KPN** i jego otoczenia ruchem turystycznym, uwzględniając potencjał środowiska i oczekiwania mieszkańców gminy,
- stworzyć odpowiednie **infrastrukturalne warunki** dla rozwoju turystyki jednodniowej i weekendowej - w tym budowa systemu ścieżek rowerowych, atrakcyjne oznakowanie szlaków turystycznych, wsparcie dla budowy zaplecza hotelarskiego i gastronomicznego;
- stworzyć jednolity **system informacji turystycznej** gminy łatwo dostępny dla mieszkańców aglomeracji, turystów krajowych i zagranicznych;
- stworzyć rozpoznawalną w ramach aglomeracji **markę turystyczną** Gminy Izabelin w oparciu o walory KPN;
- **promować ofertę** turystyczną gminy w ramach WOF, w tym na platformach cyfrowych i przy wykorzystaniu portali społecznościowych (np. Facebook, Twitter);
- nawiązać współpracę z **warszawskimi organizacjami turystycznymi** w celu włączenia oferty gminnej do systemu miejskiego (organizacja wycieczek turystycznych i historycznych po gminie, organizacja „gier gminnych”).

Powyższe **Strategiczne Kierunki Działania** powinny stanowić najważniejsze wyzwania dla gminy w perspektywie najbliższych 15 lat, do 2030 r. Działania z nich wynikające znalazły odzwierciedlenie w **celach strategicznych i operacyjnych** Strategii, które zostały zaprezentowane w kolejnym rozdziale.

8. Cele strategiczne i operacyjne (obszary priorytetowe strategii)

Na potrzeby realizacji „Strategii” opracowano 4 cele strategiczne i odpowiadające im cele operacyjne. Celom Operacyjnym przypisano szczegółowe programy i działania, w ramach których identyfikowane będą zadania realizacyjne. Dla zachowania przejrzystości układu celów „Strategii” oddzielono układ logiczny celów strategicznych i operacyjnych od konkretnych zadań realizacyjnych. Poniżej przedstawiono ramowy schemat celów strategicznych w odniesieniu do wypracowanej wizji rozwoju Gminy Izabelin:

Wykres 16: Wizja i cele strategiczne

WIZJA GMINY IZABELIN
„GMINA IZABELIN ATRAKCYJNYM MIEJSCEM ZAMIESZKANIA,
WYPOCZYNKU, REKREACJI I PRACY
WYKORZYSTUJĄCA UNIKALNE WALORY ŚRODOWISKA I POŁOŻENIA
ORAZ ROZWÓJ TECHNOLOGII,
DOBRZE SKOMUNIKOWANA I ZINTEGROWANA Z OTOCZENIEM METROPOLITALNYM,
SKUTECZNIE ZASPOKAJAJĄCA POTRZEBY MIESZKAŃCÓW DZIĘKI WYSOKIEJ SPRAWNOŚCI
ORGANIZACYJNEJ JEDNOSTEK JĄ TWORZĄCYCH ”

CEL 1:
Silne, zintegrowane
i aktywne społeczeństwo
obywatelskie gminy

CEL 2:
Rozwój korzystnych
infrastrukturalnych,
instytucjonalnych
i gospodarczych
powiązań z otoczeniem
metropolitalnym

CEL 3:
Odpowiadające potrzebom
mieszkańców i środowiska
bytowo-komunalne
warunki życia w gminie

CEL 4:
Dobre rządzenie,
wzrost konkurencyjności,
innowacyjności,
dywersyfikacja i rozwój
bazy ekonomicznej

CELE STRATEGICZNE			
CEL 1: Silne, zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie gminy	CEL 2: Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym	CEL 3: Odpowiadające potrzebom mieszkańców i środowiska bytowo-komunalne warunki życia w gminie	CEL 4: Dobre rządzenie, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja i rozwój bazy ekonomicznej
CELE OPERACYJNE I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ			
Cel: 1.1 Aktywna postawa społeczna mieszkańców gminy – aktywizacja społeczności lokalnych wokół działań skierowanych na osiągnięcie wspólnych celów – budowa więzi społeczności lokalnej, – inspirowanie i wspieranie inicjatyw obywatelskich, grup mieszkańców i różnych docelowych grup społecznych, – wsparcie działalności nowo utworzonych oraz już istniejących centrów w zakresie pomocy doradczo-szkoleniowej dla organizacji pozarządowych, – tworzenie i wspieranie porozumień (sieci) partnerów społecznych i organizacji pozarządowych, – tworzenie i wdrażanie programów ukierunkowanych na rozwój dialogu społecznego, – aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej wokół zajęć pozalekcyjnych, zabaw i imprez, – utworzenie Centrum Integracji Społecznej, – utworzenie Klubów Integracji Społecznej – utworzenie Spółdzielni Społecznej.	Cel 2.1 Radykalne usprawnienie komunikacji indywidualnej i publicznej w kierunku Warszawy – przebudowa skrzyżowania ul Estrady, 3 Maja i Arkuszowej, – budowa alternatywnego wyjazdu do Warszawy – połączenie z węzłem Nowojanickiego (lub Wóycickiego) i Wólka Węglowa, – przygotowana koncepcja planistyczna/techniczna/urbanistyczna dla skomunikowania terenu gminy ze stacjami metra na Bemowie (stacja C-2 Chrzanów, stacja C-3 Lazurowa (Groty), – wytworzenie na terenie Gminy nowych powiązań funkcjonalnych oraz utrzymanie niezagospodarowanych pasów terenów pod planowane inwestycje drogowe np. teren pod projektowaną Trasę N-S na terenie wsi Laski przy granicy z Miastem i Gminą Łomianki oraz we wsi Mościska, – współdziałanie w tworzeniu sieci komunikacji obwodowej gminy w układzie obszaru metropolitalnego Warszawy, – budowa systemu dróg rowerowych (turystycznych i komunikacyjnych) zintegrowanych w układzie aglomeracyjnym.	Cel 3.1: Infrastruktura techniczna dopasowana do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców – rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy, – rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, – rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej, gazowej i telefonicznej na obszarze gminy, – budowa nowej stacji RPZ, – remonty i modernizacje dróg gminnych, – budowa nowych dróg gminnych, – wyznaczenie miejsc parkingowych dla samochodów osobowych i ciężarowych na obszarze gminy, – gruntowna modernizacja ciągów pieszych, ścieżek rowerowych, parkingów, – budowa nowych ścieżek rowerowych, – budowa urządzeń bezpieczeństwa ruchu na najważniejszych drogach gminnych, – wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (np. typu LED).	Cel 4.1: Gmina atrakcyjna dla inwestorów zewnętrznych – uzbrajanie terenów przeznaczonych pod inwestycje produkcyjne i usługowe na terenie Mościsk, w tym projekty infrastrukturalne dotyczące kompleksowego zagospodarowania terenów inwestycyjnych typu „greenfield” i „brownfield”, – poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych, – włączenie banków w system wsparcia młodych osób rozpoczynających życie zawodowe, – zabezpieczenie atrakcyjnych terenów pod inwestycje w planie zagospodarowania przestrzennego, – wprowadzenie systemu ulg podatkowych dla inwestorów, – stworzenie warunków do powołania i działalności organizacji zrzeszającej przedsiębiorców z terenu gminy w celu wspólnych działań lobbyingowych, szkoleń, wymiany doświadczeń kojarzenia ofert gospodarczych, reprezentowania środowiska na zewnątrz, – promocja potencjału gospodarczego gminy, – dostosowanie profilu kształcenia dla potrzeb potencjalnych inwestorów, – zmniejszenie czasochłonności procedur, – zwiększenie możliwości inwestycyjnych gminy poprzez racjonalizację wydatków, – bieżących (m.in. racjonalizacja wydatków oświatowych).

			<ul style="list-style-type: none">– stworzenie „Wirtualnego biura” jako instytucji przyciągającej innowacyjne przedsiębiorstwa sektora MSP oraz zachęcającej do przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Izabelin.
<p>Cel 1.2: Wykorzystanie i wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none">– inicjowanie i wspieranie przez gminę wszelkich inicjatyw społecznych zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców gminy,– promocja dobrych praktyk oraz przygotowanie i realizacja kampanii informacyjnych w zakresie współpracy Urzędu Gminy i jednostek podległych z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi,– upowszechnianie współpracy w zakresie uzgadniania polityki publicznej pomiędzy Urzędem Gminy i partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi,– wypracowanie i upowszechnianie standardów działania trzeciego sektora, zapewniających wysoką jakość realizacji zadań publicznych oraz uzgadniania polityk publicznych we współpracy z Urzędem Gminy i jego jednostkami podległymi,– usprawnienie funkcjonowania organizacji partnerów społecznych Gminy, m.in. poprzez tworzenie programów rozwoju organizacji, poprawę efektywności procesów zarządczych i komunikacyjnych, tworzenie i wdrażanie programów podnoszących kwalifikacje eksperckie,– monitorowanie i ewaluacja współpracy pomiędzy Urzędem Gminy i instytucjami dialogu społecznego i obywatelskiego,– wzmocnienie kompetencji kadr Urzędu Gminy i jednostek podległych z zakresu	<p>Cel 2.2. Integracja społeczna, gospodarcza i przestrzenna obszaru gminy w układzie aglomeracyjnym i w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego (WOF)</p> <ul style="list-style-type: none">– integracja oferty gospodarczej i inwestycyjnej gminy z systemem promocji gospodarczej WOF, wypracowanie stałego modelu współpracy z potencjalnymi partnerami gospodarczymi gminy przy wykorzystaniu planowanego Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) WOF, uruchomienie stałego stanowiska promocji oferty gospodarczej i turystycznej gminy przy wykorzystaniu CIG WOF),– aktywny udział gminy we wspólnych projektach skierowanych do mieszkańców WOF, w tym głównie dzieci i młodzieży oraz seniorów),– integracja systemu informacji gminy z aplikacjami wspólnymi dla gmin WOF, np. WOF EXPO, WOF PROMO-INFO, e-archiwum itp.),– wykorzystanie ogromnego potencjału społecznego aglomeracji warszawskiej, w tym: współpraca z instytucjami miejskimi oraz z warszawskimi organizacjami społecznymi w obszarze kultury, sportu, rekreacji, korzystanie z doświadczeń Warszawy i innych gmin, budowa wspólnej (komplementarnej) oferty sportowej i kulturalnej, wykorzystanie platform cyfrowych do wspólnego zarządzania usługami społecznymi (np. e-zdrowie, e-kultura, e-rekreacja),– budowa zintegrowanego systemu informacji gospodarczej (w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	<p>Cel 3.2: Przejście na gospodarkę niskoemisyjną</p> <ul style="list-style-type: none">– efektywne wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w obiektach publicznych i prywatnych, w tym produkcja energii w skojarzeniu,– wyposażenie wszystkich obiektów publicznych w gminie w urządzenia służące pozyskaniu OZE,– termomodernizacja wszystkich obiektów publicznych w gminie,– skuteczne pozyskiwanie środków na zakup i instalację urządzeń służących pozyskaniu OZE, w tym: kolektorów słonecznych, pomp ciepła, fotowoltaiki itp,– skuteczne wdrożenie i realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla gminy– promocja idei wykorzystania OZE wśród mieszkańców, zmiana świadomości ekologicznej mieszkańców,– ścisła współpraca z KPN w zakresie działań promocyjnych i szkoleniowych dotyczących edukacji ekologicznej i promocji OZE,– wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne (np. typu LED),– uruchomienie w Urzędzie Gminy stałego biura/punktu informacyjnego dla mieszkańców i przedsiębiorców dotyczącego OZE, polityki ekologicznej i możliwości pozyskania środków na inwestycje prośrodowiskowe.	<p>Cel 4.2: Wzrost konkurencyjności gospodarczej gminy</p> <ul style="list-style-type: none">– ułatwianie startu absolwentom szkół– podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców,– poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem infrastruktury okołoturystycznej,– poprawa podstawowych usług komunalnych obejmujących elementy infrastruktury technicznej, warunkujących rozwój społeczno-gospodarczy,– skuteczne przygotowanie i realizacja Planów Odnowy Miejscowości na obszarze gminy,– promocja i szkolenia w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich– kontynuacja i rozszerzanie zakresu programu Leader oraz tworzenia Lokalnych Grup Działania (LGD).

<p>współpracy z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi w gminie.</p>	<p>ZIT), budowa systemu kojarzenia podmiotów gospodarczych w ramach całego WOF, skuteczne wykorzystanie przez gminne przedsiębiorstwa potencjału badawczo-rozwojowego i innowacyjnego Warszawy, wykorzystanie międzynarodowego potencjału aglomeracji z budowie gminnej oferty terenów inwestycyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none">– umiejętne wykorzystanie potencjału środowiskowego gminy dla rozwoju turystyki weekendowej dla mieszkańców całej aglomeracji, zintegrowana promocja turystyczna gminy w ramach WOF (skuteczne dojście z ofertą turystyczną), promowanie gminy w ramach systemu informacji turystycznej Warszawy.		
<p>Cel 1.3: Trwałe ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego grup zagrożonych patologiami i bezrobociem</p> <ul style="list-style-type: none">– opracowanie i realizacja gminnego programu aktywizacji zawodowej, skierowanego do określonych grup docelowych wymagających szczególnego wsparcia: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz osób niepełnosprawnych,– rozwój instrumentów ukierunkowanych na wczesną identyfikację indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz planowanie rozwoju zawodowego (w tym m.in. zainicjowanie zastosowania Indywidualnych Planów Działania)– ułatwianie wejścia na gminny rynek pracy osobom z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, niepozostającym w zatrudnieniu, poprzez objęcie ich różnorodnymi formami wsparcia oraz programami aktywizacji zawodowej (obejmującymi m.in. pośrednictwo pracy i	<p>Cel 2.3. Tworzenie i wzmacnianie instytucjonalnych powiązań dotyczących rozwiązywania ponadlokalnych i lokalnych problemów funkcjonowania na obszarze metropolitalnym</p> <ul style="list-style-type: none">– aktywny udział gminy w programowaniu i wdrażaniu instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych WOF (porozumienie 40 gmin podwarszawskich)– aktywny udział gminy w realizacji i monitoringu strategii OMW,– dalszy aktywny udział gminy w pracach Stowarzyszenia Metropolia Warszawa– aktywny udział przedstawicieli gminy w pracach nad tzw. ustawą aglomeracyjną– budowa stałego forum współpracy gmin powiatu warszawskiego-zachodniego w celu rozwiązywania problemów ponadlokalnych.	<p>Cel 3.3: Dostępna i nowoczesna baza sportowo-rekreacyjna</p> <ul style="list-style-type: none">– budowa zespołu ogólnodostępnych obiektów i centrum sportowo-rekreacyjnego o ogólnogminnym charakterze,– budowa i modernizacja boisk przyszkolnych– budowa bieżni lekkoatletycznych przy szkołach,– poprawa wyposażenia technicznego zajęć sportowych realizowanych w jednostkach oświatowych,– budowa otwartych stref rekreacji,– utworzenie skate parku i ścianki wspinaczkowej,– okresowe ankietowanie młodzieży oceniające ich potrzeby i preferencje dotyczące aktywności sportowo-rekreacyjnej.	<p>Cel 4.3: Sprawny i konkurencyjny sektor turystyczny gminy, baza infrastrukturalna turystyki przystosowana do potrzeb rynku</p> <ul style="list-style-type: none">– opracowanie i wdrożenie gminnej strategii rozwoju turystyki we współpracy z KPN i gminami sąsiednimi,– budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej, w szczególności miejsc wypoczynkowych i biwakowych, tras rowerowych,– odnowa obiektów i szlaków dziedzictwa kulturowego, wzbogacających atrakcyjność gminy,– powstanie infrastruktury wzbogacającej ofertę turystyki aktywnej i specjalistycznej, a w szczególności infrastruktury gwarantującej wzrost zatrudnienia i dochodów społeczności lokalnej,– stworzenie spójnej ogólnogminnej oferty turystycznej, generującej pozytywny wizerunek gminy na rynku turystycznym (turystyka aktywna, turystyka przyrodnicza, turystyka kulturalna),

<p>doradztwo zawodowe, staże, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia),</p> <ul style="list-style-type: none">– wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, niepozostających w zatrudnieniu, m.in. poprzez udzielenie wsparcia doradczoszkoleniowego dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz przyznawanie środków przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości, w tym w formie spółdzielczej,– zachęcanie pracodawców (w tym w szczególności małych i średnich przedsiębiorców) do zatrudniania osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, nie pozostających w zatrudnieniu, m.in. poprzez tworzenie systemu szkoleń dostosowanego ściśle do potrzeb pracodawców oraz upowszechnianie trójstronnych umów szkoleniowych,– wsparcie i promocję wolontariatu jako formy integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,– poprawa dostępu do informacji o usługach świadczonych przez instytucje rynku pracy i Urząd Gminy, skierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy,– wsparcie tworzenia i działalności podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w tym spółdzielni społecznej);– tworzenie, wdrażanie i promocja idei godzenia życia zawodowego i rodzinnego oraz mobilności geograficznej i zawodowej,– wsparcie instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy.			<ul style="list-style-type: none">– wzmocnienie systemu promowania produktów turystycznych poza granicą gminy zwiększających zainteresowanie podmiotów gospodarczych inwestycjami w infrastrukturę turystyczną,– organizacja i rozszerzanie zakresu imprez i wydarzeń kulturalnych związanych z dziedzictwem, historią i tradycjami,– rozszerzenie elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron WWW promujących gminę,– aktualizacja i tworzenie folderów i innych publikacji informacyjnych na temat gminy.
--	--	--	---

<p>Cel 1.4: Dzieci i młodzież aktywna ruchowo i społecznie</p> <ul style="list-style-type: none">– aktywizacja i integracja dzieci i młodzieży szkolnej wokół zajęć pozalekcyjnych, zabaw, konkursów i imprez,– realizacja projektów „miękkich” dla dzieci i młodzieży, w tym współfinansowanych z UE,– lepsze wyposażenie świetlic i ich remont.	<p>Cel 2.4 Zintegrowana w układzie metropolitalnym promocja gminy w bezpośrednim i dalszym otoczeniu (region, kraj)</p> <ul style="list-style-type: none">– aktywny udział gminy w promocji obszaru WOF i aglomeracji warszawskiej,– udział w kongresach, targach, konferencjach i innych wydarzeniach podczas, których możliwe jest zaprezentowanie oferty społecznej, turystycznej i gospodarczej gminy,– promocja walorów gminy w mediach społecznościowych, prasie specjalistycznej, w sieciach klastrowych itp.,– wprowadzenie elementów zarządzania marketingowego, marketing terytorialny.	<p>Cel 3.4: Dobrze rozwinięta i nowoczesna baza dla rozwoju działalności kulturalnej</p> <ul style="list-style-type: none">– rozwój obecnej oferty kulturalnej we wszystkich sołectwach, nie tylko wokół CKI,– rozbudowa, remont i modernizacja gminnych obiektów kultury (poza CKI - np. świetlic),– rozwój instytucji realizujących cele kulturalne, w tym biblioteki,– poprawa wyposażenia instytucji kultury,– promocja działań związanych z kulturą,– organizacja imprez kulturalnych o charakterze ogólnogminnym,– lepsza współpraca gminy na szczeblu krajowym i międzynarodowym w zakresie organizacji kultury,– opracowanie i wdrożenie gminnej strategii usług kulturalnych,– rozwój kapitału społecznego, budowanie spójności społecznej oraz przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego w zakresie kultury,– tworzenie warunków do rozwoju osobistego dzieci, dorosłych i osób starszych w dziedzinie kultury, edukacji i pomocy społecznej,– wzmacnianie współpracy międzysektorowej (publicznej, obywatelskiej, prywatnej) usprawniającej funkcjonowanie obszaru gminy Izabelin w obszarze kultury.	<p>Cel 4.4: Gminny rynek pracy dostosowany do potrzeb lokalnej i regionalnej gospodarki</p> <ul style="list-style-type: none">– ułatwianie wejścia na rynek pracy młodym osobom niepozostającym w zatrudnieniu (15–24 lata), poprzez objęcie ich różnorodnymi formami wsparcia oraz programami aktywizacji zawodowej (obejmującymi m.in. pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe, staże, praktyki zawodowe, szkolenia oraz subsydiowanie zatrudnienia),– wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród młodzieży, m.in. poprzez udzielenie wsparcia doradczo-szkoleniowego dla osób zakładających działalność gospodarczą oraz przyznawanie środków przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości, w tym również w formie spółdzielczej,– tworzenie zachęt dla pracodawców (w tym w szczególności małych i średnich przedsiębiorców) do zatrudniania młodych osób niepozostających w zatrudnieniu, m.in. poprzez rozwój systemu szkoleń dostosowanych ściśle do potrzeb pracodawców w gminie oraz upowszechnianie trójstronnych umów szkoleniowych,– wspieranie wolontariatu jako etapu przejściowego prowadzącego do podjęcia zatrudnienia oraz umożliwiającego zdobycie doświadczeń zawodowych,– przeprowadzenie analizy obecnego rynku pracy pod kątem teraźniejszych i przyszłych potrzeb mieszkańców gminy,– tworzenie i realizacja lokalnych programów szkoleniowych dla kadr instytucji rynku pracy i ośrodka pomocy społecznej,– identyfikacja i promocja najlepszych praktyk i rozwiązań z zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w gminie,
--	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none">– podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,– poprawa dostępu do informacji o usługach świadczonych przez instytucje rynku pracy– rozwój usług doradczych i informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego,– upowszechnienie tworzenia i działalności podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (w tym spółdzielni społecznej),– rozwój instrumentów ukierunkowanych na wczesną identyfikację indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy, upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy.
<p>Cel 1.5: Wysoka jakość oświaty w gminie</p> <ul style="list-style-type: none">– realizacja projektów ukierunkowanych na zwiększenie kompetencji nauczycieli– upowszechnianie innowacyjnych programów i metod oraz najlepszych praktyk (dydaktycznych i organizacyjnych),– zwiększenie efektywności nauczania– kompetencji kluczowych z punktu widzenia dalszej ścieżki edukacyjnej i potrzeb gminnego rynku pracy (w szczególności: w zakresie nauk przyrodniczych i technicznych, kompetencji lingwistycznych i ICT, przedsiębiorczości),– opracowanie i wdrożenie gminnych programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) którzy pochodzą z rodzin najuboższych,		<p>Cel 3.5: Dobrze wyposażona i odpowiadająca oczekiwaniom mieszkańców baza systemu oświaty i wychowania oraz pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none">– rozbudowa, modernizacja i remonty bazy oświaty i wychowania w zakresie rozbudowy przedszkola w Laskach oraz budowy infrastruktury sportowej wokół szkół (bieżnie) oraz instalacji urządzeń służących pozyskaniu OZE,– tworzenie ogólnodostępnych świetlic środowiskowych dla dzieci i młodzieży,– wsparcie dla procesów adaptacji pomieszczeń i budynków na cele wychowawcze i ogólnospołeczne,– ciągła komputeryzacja i informatyzacja szkół gminnych,– budowa i wdrożenie elektronicznych systemów dostępu do informacji oświatowej– budowa dziennego domu opieki,	<p>Cel 4.5: Wysoka konkurencyjność i innowacyjność gminnych MSP</p> <ul style="list-style-type: none">– utworzenie platformy informacyjnej dla MSP, w ramach której dostępne będą wszelkie informacje nt. możliwych form dofinansowania, w tym głównie działalności innowacyjnej,– aktywna pomoc i pośrednictwo gminy przy wsparciu przedsiębiorców gminnych zgłoszonych do projektu Centrum Informacji Gospodarczej (CIG) WOF,– tworzenie funduszy typu <i>start-up</i> na rozpoczęcie działalności innowacyjnej,– poprawa jakości usług związanych z rejestracją działalności gospodarczej i funkcjonowaniem przedsiębiorstw w gminie,– organizowanie szkoleń dla MSP z zakresu finansowania nowych technologii i innowacji

<ul style="list-style-type: none">– rozwój systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego,– opracowanie i wdrażanie programów sprawnego zarządzania szkołą,– wdrożenie jednolitego systemu monitorowania kosztów funkcjonowania szkół (np. na podstawie analiz kosztów jednostkowych),– modernizacja oferty kształcenia zawodowego oraz jej dostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy,– wypracowanie programu współpracy szkół i placówek oświatowych w gminie, które prowadzą kształcenie zawodowe, z przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy.		<ul style="list-style-type: none">– budowa świetlicy socjoterapeutycznej,– wszechstronne i aktywne działanie GOPS, w tym przy udziale środków UE.	<ul style="list-style-type: none">– wsparcie dla przedsiębiorców w obszarze diagnozowania potrzeb szkoleniowych pracowników,– promowanie kultury inwestowania w szkolenia pracowników, zwłaszcza w MŚP i w odniesieniu do niskokwalifikowanych i starszych pracowników,– upowszechnianie planowania strategicznego, realizacji strategii innowacyjnych i nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem,– wsparcie dla tworzenia przedsiębiorstw rodzinnych,– aktywna realizacja projektów MSP przy współfinansowaniu UE w ramach PO WER.
<p>Cel 1.6 Rozwój kapitału ludzkiego mieszkańców</p> <ul style="list-style-type: none">– zapewnienie sprawnego funkcjonowania– lokalnych grup działania (LGD „Między Wisłą a Kampinosem”),– realizacja projektów aktywizacji społeczności wiejskiej w ramach programu PO WER oraz PROW,– opracowanie gminnej strategii rozwoju kapitału ludzkiego,– wsparcie rozwoju inicjatyw lokalnych na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób niepozostających w zatrudnieniu, przyczyniające się do realizacji gminnej strategii rozwoju kapitału ludzkiego na terenach wiejskich.		<p>Cel 3.6: Środowisko naturalne zabezpieczone dla potrzeb przyszłych pokoleń</p> <ul style="list-style-type: none">– wprowadzenie ograniczeń w warunkach zabudowy na obszarach cennych przyrodniczo w otoczeniu KPN,– ścisła współpraca z KPN w zakresie planowania i realizacji działań służących ochronie zasobów przyrody,– ograniczanie uciążliwości wynikających z nadmiernego ruchu drogowego oraz lokalnych komunalno-bytowych zanieczyszczeń powietrza w gminie.– ochrona cennych przyrodniczo obszarów gminy,– rozwój ogólnogminnych terenów zieleni, wypoczynku i rekreacji,– zachowanie walorów krajobrazowych,– utrzymanie zrównoważonego sposobu gospodarowania uwzględniającego, aspekty ochrony środowiska otoczenia KPN,– odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód,	<p>Cel 4.6: Dobre rządzenie gminą</p> <ul style="list-style-type: none">– usprawnienie procesu stanowienia prawa miejscowego oraz aktów administracyjnych,– modernizacja zarządzania finansowego: stopniowe wdrożenie systemu wieloletniego planowania budżetowego w ujęciu zadaniowym, zgodnie z planami na poziomie centralnym,– doskonalenie metodologii i umiejętności w zakresie przygotowywania wieloletniego planowania budżetowego oraz planowania strategicznego,– opracowanie i wdrożenie systemu ewaluacji zadań publicznych gminy opartego na wskaźnikach,– wdrażanie usprawnień zarządczych w urzędzie gminy, w tym w zakresie zarządzania jakością, jak również w wybranych aspektach funkcjonowania organizacji, np. komunikacja wewnętrzna, zarządzanie ryzykiem,– podnoszenie kwalifikacji kadr urzędu gminy i jednostek podległych

		<ul style="list-style-type: none">– utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez zmniejszenie fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych.– opracowanie i wdrożenie programu upowszechniania wiedzy ekologicznej w szkołach na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none">– opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników Urzędu Gminy i jednostek podległych,– obniżenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej– opracowanie i wdrożenie programów racjonalizacji wydatków bieżących w wybranych obszarach działań gminy.
<p>Cel 1.7 Osoby starsze aktywne i przydatne społeczeństwu gminy</p> <ul style="list-style-type: none">– objęcie osób w wieku 50–67 lat niepozostających w zatrudnieniu różnorodnymi formami wsparcia oraz programami aktywizacji zawodowej (obejmującymi m.in. pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe, staże, spółdzielczość społeczna, szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy oraz subsydiowanie zatrudnienia),– rozwój instrumentów ukierunkowanych na podnoszenie oraz aktualizację kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób w wieku 50–67 lat i starszych, które nie pozostają w zatrudnieniu, zgodnie z potrzebami rynku pracy (m.in. znajomość języków obcych, umiejętność obsługi komputera i urządzeń biurowych),– wspieranie rozwoju przedsiębiorczości wśród osób w wieku 50–67 lat,– promocja mobilności przestrzennej i zawodowej osób w wieku 50–67 lat, niepozostających w zatrudnieniu,– wsparcie uniwersytetu 3 wieku.		<p>Cel 3.7: Bezpieczna gmina</p> <ul style="list-style-type: none">– uruchomienie komisariatu Policji na terenie gminy - czynnego całodobowo– poprawa bezpieczeństwa i organizacji ruchu drogowego - instalacja sygnalizacji świetlnej na głównych skrzyżowaniach dróg, modernizacja istniejącego oznakowania pionowego i poziomego, modernizacja nawierzchni dróg, rowów, przepustów,– poprawa bezpieczeństwa w zakresie zagrożenia przestępstwami, w tym instalacja systemów monitoringu wizyjnego,– realizacja działań zmierzających do wzrostu poczucia odpowiedzialności obywatelskiej i samoorganizacji społeczeństwa,– wszechstronna współpraca Policji z Urzędem Gminy i mieszkańcami,– utworzenie ośrodka interwencji kryzysowej,– poradnictwo psychologiczne; bezpłatne obdukcje lekarskie, schronisko dla ofiar przemocy, mieszkanie kryzysowe, hostel dla dzieci, placówka wsparcia dziennego dla dzieci i rodzin, poradnia rodzinna.	<p>Cel 4.7 Gmina aktywnie korzystająca ze środków Unii Europejskiej</p> <ul style="list-style-type: none">– organizowanie szkoleń przybliżających problematykę integracji europejskiej dla poszczególnych środowisk,– wsparcie i rozwój instytucji doradczych w zakresie dotacji UE dla przedsiębiorców,– zwiększenie udziału partnerów społecznych Gminy w realizacji projektów finansowanych z UE,– promocja i informacja w zakresie możliwości pozyskania środków na zakup i instalację urządzeń służących pozyskaniu OZE.
<p>Cel 1.8 Rozwiązanie problemu wsi Sieraków</p> <ul style="list-style-type: none">– określenie, wybór i realizacja optymalnego wariantu rozwiązania problemu mieszkańców Sierakowa.		<p>Cel 3.8: Uregulowana i odpowiadająca potrzeb mieszkańców sytuacja mieszkaniowa</p> <ul style="list-style-type: none">– tworzenie zasobu lokali komunalnych (budowa, zakup mieszkań, wynajem),– promowanie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego,	

		<ul style="list-style-type: none">– pozyskanie środków UE na modernizację i remonty zasobów mieszkaniowych,– realizacja przy współfinansowaniu UE projektów w zakresie budownictwa mieszkaniowego pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w art. 7 (2) Rozporządzenia Rady (WE) nr 1080/2006.	
		<p>Cel 3.9: Informatyzacja gminy</p> <ul style="list-style-type: none">– budowa sieci światłowodowej– budowa urządzeń technicznych i sieci Internetu szerokopasmowego– instalacja ogólnodostępnego systemu bezprzewodowego Internetu– edukacja informatyczna mieszkańców gminy– informatyzacja instytucji publicznych i urzędów	
		<p>Cel 3.10: Funkcjonalna i estetyczna przestrzeń publiczna w gminie</p> <ul style="list-style-type: none">– utworzenie gminnego centrum administracyjno-usługowego oferującego możliwość aktywnego i wszechstronnego spędzania wolnego czasu. Centrum powinno być wyposażone nie tylko w funkcje administracyjne (ew. bankowe, ubezpieczeniowe), lecz przede wszystkim w funkcje handlowe (np. małe lokalne sklepiki oferujące atrakcyjny asortyment, produkty regionalne, eko-żywność itp.), rekreacyjne (np. siłownia plenerowa, punkty fitness itp.), kulturalne, gastronomiczne z możliwością usytuowania tzw. ogródków letnich,– uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz poprawa stanu tkanki architektoniczno-urbanistycznej,– wzmocnienie funkcji centrum gminy – koncentracja obiektów: usług, gastronomii, kultury, wypoczynku-rekreacji, administracji,	

		<ul style="list-style-type: none">– stopniowe porządkowanie istniejącej zabudowy centrum gminy – elementy stref funkcjonalno-przestrzennych,– dbałość o czystość gminy, zwłaszcza w otoczeniu KPN i w samym lesie,– ochrona cennych przyrodniczo obszarów gminy (w szczególności lasy), poprawa stanu środowiska mieszkalnego,– tworzenie systemu informacji turystycznej w gminie.	
--	--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19: Wskaźniki weryfikacji celów strategii

CELE STRATEGICZNE			
CEL 1: Silne, zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie gminy	CEL 2: Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym	CEL 3: Odpowiadające potrzebom mieszkańców i środowiska bytowo-komunalne warunki życia w gminie	CEL 4: Dobre rządzenie, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja i rozwój bazy ekonomicznej
MIERZALNE WSKAŹNIKI WERYFIKACJI CELÓW OPERACYJNYCH			
CEL 1.1	CEL 2.1	CEL 3.1	CEL 4.1
<ul style="list-style-type: none">– liczba mieszkańców uczestniczących w projektach integracji społecznej (os/rok)– liczba nowych projektów z zakresu aktywizacji społecznej mieszkańców (szt/rok)– liczba mieszkańców uczestniczących w cyklicznych projektach/wydarzeniach związanych z integracją społeczną (os./rok)– liczba organizacji pozarządowych włączonych w procesy integracji społecznej (szt/rok)– liczba dzieci/młodzieży uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych, zabaw itp.	<ul style="list-style-type: none">– średni czas dojazdu w minutach do centrum Warszawy, węzła Młociny i planowanych węzłów na Bemowie– długość wybudowanych dróg rowerowych o charakterze komunikacyjnych (km/rok)– długość wybudowanych dróg rowerowych o charakterze turystycznym (km/rok)– liczba zdarzeń drogowych i wypadków na drogach dojazdowych w kierunku Warszawy (szt/rok)	<ul style="list-style-type: none">– % skanalizowania gminy (%)– % zwodociągowania gminy (%)– ilość ścieków odprowadzanych w dam3– długość czynnej sieci elektroenergetycznej, gazowej i telefonicznej w gminie (km)– liczba użytkowników sieci telefonii komórkowej– liczba energooszczędnych punktów świetlnych (szt/rok)– liczba wypadków drogowych z udziałem pieszych– % awaryjności sieci elektroenergetycznej– długość zmodernizowanych i wybudowanych dróg gminnych (km/rok)– udział dróg o nawierzchni twardej (twardej ulepszonej) w długości dróg ogółem– nakłady na utrzymanie dróg (zł/rok)– liczba nowych miejsc parkingowych (szt/rok)– długość nowych ścieżek rowerowych (km)– długość zmodernizowanych chodników (km/rok)	<ul style="list-style-type: none">– liczba nowych inwestorów lokujących kapitał w gminie (szt/rok)– powierzchnia terenów inwestycyjnych (m2)– powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (m2)– wartość zainwestowanego kapitału (zł/rok)– przyrost wpływów z tytułu podatków od osób prawnych i opłat lokalnych (środki transportowe itp.) (zł/rok)
CEL 1.2	CEL 2.2	CEL 3.2	CEL 4.2
<ul style="list-style-type: none">– liczba inicjatyw społecznych zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców (szt/rok)– liczba nowych organizacji pozarządowych (szt/rok)– liczba projektów społecznych realizowanych przez organizacje pozarządowe (szt/rok)	<ul style="list-style-type: none">– liczba wspólnych projektów społecznych i gospodarczych realizowanych w ramach instrumentu ZIT WOF (szt/rok)– liczba wspólnych projektów społecznych i gospodarczych realizowanych w partnerstwie z gminami aglomeracji (poza ZIT WOF) (szt/rok)	<ul style="list-style-type: none">– moc zainstalowana energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w obiektach publicznych (KW/rok)– moc zainstalowana energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w obiektach prywatnych (KW/rok)	<ul style="list-style-type: none">– stopa bezrobocia– udział zatrudnionych w sektorze przemysłowym w liczbie zatrudnionych ogółem– udział zatrudnionych w sektorze usług rynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem– udział zatrudnionych w sektorze usług nierynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem

<ul style="list-style-type: none">– liczba uczestników projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe (os/rok)– liczba dobrych praktyk oraz przygotowanych kampanii informacyjnych w zakresie współpracy Urzędu Gminy i jednostek podległych z partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi (szt/rok)– wyniki raportów monitoringowych i ewaluacyjnych dotyczące współpracy Urzędem Gminy i instytucji dialogu społecznego i obywatelskiego	<ul style="list-style-type: none">– liczba beneficjentów ostatecznych z terenu gminy uczestniczących w projektach ZIT WOF– liczba umów partnerskich zawartych pomiędzy gminą i instytucjami/organizacjami z terenu gminy zawarta z podmiotami publicznymi i prywatnymi z terenu WOF (szt/rok)– liczba platform cyfrowych utworzonych w celu integracji gminnej oferty usług publicznych z ofertą gmin WOF 9szt/rok)– liczba przedsiębiorców gminnych objętych wsparciem w ramach instrumentu CIG WOF (szt/rok)	<ul style="list-style-type: none">– Ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej w wyniku instalacji urządzeń służących pozyskaniu OZE (GJ/rok)– liczba obiektów publicznych korzystających z OZE (szt/rok)– liczba obiektów prywatnych korzystających z OZE (szt/rok)– wartość środków pozabudżetowych pozyskanych na OZE (pln/rok)	<ul style="list-style-type: none">– wpływy z podatku CIT w przeliczeniu na mieszkańca
--	---	--	---

<p>CEL 1.3</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba osób wymagających szczególnego wsparcia: młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, osób przebywających w zakładach poprawczych, członków społeczności romskiej w gminie oraz osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy i objętych wsparciem zawodowym (os/rok)– liczba osób z grup znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które zakładają działalność gospodarczą (os/rok)– liczba miejsc pracy stworzonych przez pracodawców dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (szt/rok)– liczba osób zagrożonych wykluczeniem objętych systemem staży i wolontariatu (os/rok)– liczba osób bezrobotnych (os/rok)– liczba wdrożonych instrumentów ukierunkowanych na wczesną identyfikację indywidualnych potrzeb osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz planowanie rozwoju zawodowego (szt/rok)– liczba utworzonych i wspartych podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	<p>CEL 2.3</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba spotkań, wydarzeń, konferencji, komitetów konsultacyjnych i sterujących, w których biorą udział przedstawiciele gminy (szt/rok)– liczba wydarzeń/spotkań zainicjowana przez władze gminy i mających na celu integrację obszaru aglomeracji (szt/rok)	<p>CEL 3.3</p> <ul style="list-style-type: none">– powierzchnia nowych obiektów sportu i rekreacji (m²/rok)– liczba uczniów przypadająca na 1 salę gimnastyczną w roku– liczba dzieci i młodzieży korzystająca z obiektów gminnej infrastruktury sportowej	<p>CEL 4.3</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba nowych obiektów na użytek turysty (szt)– długość zagospodarowanych tras turystycznych (km/rok)– liczba nowych ofert dotyczących turystyki w gminie (szt/rok)– liczba dostępnych miejsc noclegowych (szt/rok)– liczba nowych materiałów promocyjnych na temat gminy (szt)– liczba miejsc noclegowych w agroturystyce (szt/rok)– liczba nowych miejsc pracy w agroturystyce (szt/rok)– liczba imprez i wydarzeń kulturalnych związanych z dziedzictwem, historią i tradycjami gminy (szt)
<p>CEL 1.4</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych (os/rok)– liczba projektów „miękkich” realizowanych dla dzieci i młodzieży, w tym współfinansowanych z UE (szt/rok)	<p>CEL 2.4</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba artykułów/cytowań/udostępnień informacji dotyczących gminy, jej walorach i wydarzeń odbywających się w niej– liczba promowanych wydarzeń gminnych w sieci promocji WOF (szt/rok)– poziom rozpoznawalności atutów gminy (wyniki badań ankietowych)	<p>CEL 3.4</p> <ul style="list-style-type: none">– powierzchnia zmodernizowanych obiektów kultury (m²/rok)– liczba nowych imprez i projektów kulturalnych w gminie (szt/rok)– księgozbiór bibliotek na 1000 ludności– wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	<p>CEL 4.4</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba zatrudnionych absolwentów kierunków technicznych (os./rok)– stopa bezrobocia– udział zatrudnionych w sektorze przemysłowym w liczbie zatrudnionych ogółem– udział zatrudnionych w sektorze usług rynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem

			<ul style="list-style-type: none">– udział zatrudnionych w sektorze usług nierynkowych w liczbie zatrudnionych ogółem– liczba staży, praktyk zawodowych, szkoleń oraz subsydiowanych form zatrudnienia dla absolwentów szkół (szt/rok)– liczba firm założona przez osoby poniżej 30 roku życia (szt/rok)– liczba młodych osób zatrudniona w firmach na zasadzie wolontariatu (os/rok)
<p>CEL 1.5</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych) którzy pochodzą z rodzin najuboższych (szt/rok)– liczba projektów współpracy szkół i placówek oświatowych w gminie, które prowadzą kształcenie zawodowe, z przedsiębiorcami i instytucjami rynku pracy (szt/rok)– liczba absolwentów kierunków technicznych (os/rok)– średnia punktacja z testów szóstoklasistów– średnia punktacja z testów gimnazjalnych– liczba zajęć pozalekcyjnych organizowanych przez szkoły oraz % uczniów korzystających z tych zajęć z liczbie uczniów ogółem– udział uczniów uczestniczących w konkursach i olimpiadach przedmiotowych w liczbie uczniów ogółem		<p>CEL 3.5</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba uczniów przypadających na 1 oddział szkolny– liczba dzieci i młodzieży korzystająca z nowoutworzonych ogólnodostępnych świetlic (os./rok)– powierzchnia zaadaptowanych budynków/pomieszczeń na cele wychowawcze, świetlicowe– liczba uczniów przypadająca na 1 komputer w szkołach gminnych (os/komputer)– liczba osób korzystająca z dziennego domu opieki– liczba osób korzystająca z różnych form wsparcia GOPS	<p>CEL 4.5</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba przedsiębiorstw w sektorze prywatnym– podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10000 ludności– wartość środków pozyskanych na rozwój innowacji w gminnych przedsiębiorstwach– wartość funduszy typu <i>start-up</i> na rozpoczęcie działalności innowacyjnej (zł/rok)– liczba szkoleń prowadzonych dla MSP (szt./rok)– liczba projektów MSP (z)realizowanych w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój (szt/rok)– liczba przedsiębiorstw rodzinnych
CEL 1.6		CEL 3.6	CEL 4.6

<ul style="list-style-type: none">– liczba (z)realizowanych projektów aktywizacji społeczności w ramach programu PO WER oraz PO ROW (szt/rok)– liczba mieszkańców uczestniczących w projektach społecznych (os/rok)		<ul style="list-style-type: none">– powierzchnia zrewitalizowanych terenów zieleni i parków na terenie gminy (m2/rok)– % odpadów objętych systemem segregacji (%)– ilość odpadów komunalnych– powierzchnia składowania odpadów– liczba dzikich wysypisk odpadów– ilość odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów ogółem– ilość odpadów poddanych utylizacji w ilości odpadów ogółem– liczba nowych lokalnych oczyszczalni ścieków na terenie wsi (szt)– zmniejszenie ładunku BTZ5 i NNH4 w ściekach gminnych (kg/rok)– liczba mieszkańców przeszkolonych w zakresie edukacji i świadomości ekologicznej (os./rok)	<ul style="list-style-type: none">– wartość inwestycji gminnych przypadająca na 1 mieszkańca (zł/os)– wartość pozyskanych przez gminę środków pozabudżetowych (zł/rok)– wartość kredytów, pożyczek i obligacji we wpływach budżetowych (zł/rok)– liczba zadań własnych gminy objętych systemem ewaluacji (szt/rok)– liczba projektów gminnych dofinansowanych ze źródeł pozabudżetowych (szt/rok)– udział wydatków bieżących jednostek budżetowych na wynagrodzenia i zakup materiałów w wydatkach budżetu– wysokość dochodów i wydatków budżetu gminy przypadająca na 1 mieszkańca– liczba certyfikatów i wyróżnień– liczba pracowników administracji uczestniczących w szkoleniach– liczba porozumień pomiędzy gminą i innymi jst w kraju i zagranicą– liczba opracowanych i wdrażanych planów racjonalizacji wydatków bieżących– liczba wdrożonych usprawnień zarządczych w urzędzie gminy
<p style="text-align: center;">CEL 1.7</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba osób w wieku powyżej 50 lat uczestnicząca w projektach aktywizacji społecznej, szkoleniach (os/rok)		<p style="text-align: center;">CEL 3.7</p> <ul style="list-style-type: none">– spadek liczby rannych i zabitych w wypadkach drogowych (os/rok)– spadek liczby przestępstw i wykroczeń (szt/rok)– zwiększona wykrywalność przestępstw (%/rok)– liczba pożarów	<p style="text-align: center;">CEL 4.7</p> <ul style="list-style-type: none">– wartość pozyskanych dotacji UE (zł/rok)– liczba podpisanych umów o dofinansowanie (szt/rok)

		<p>CEL 3.8</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba oddanych mieszkań, w tym mieszkań socjalnych (szt/rok)– powierzchnia zaadaptowanych budynków na cele mieszkaniowe (m2/rok)– powierzchnia odnowionych zasobów mieszkaniowych (m2/rok)– udział mieszkań wyposażonych w niezbędną infrastrukturę sanitarno-ciepłowniczą z liczbie mieszkań ogółem (wodociąg, gaz, CO, kanalizacja)– średnia p.u. mieszkań przypadająca na 1 mieszkańca– wartość środków UE pozyskanych na modernizacje i remonty zasobów mieszkaniowych (zł/rok)	
		<p>CEL 3.9</p> <ul style="list-style-type: none">– liczba mieszkańców korzystających z Internetu (os/rok)– liczba projektów szkoleniowych z zakresu edukacji informatycznej– długość wybudowanej sieci światłowodowej– udział gospodarstw domowych wyposażonych w komputery osobiste z dostępem do Internetu	
		<p>CEL 3.10</p> <ul style="list-style-type: none">– trakcyjność przestrzeni publicznej (% wskazać mieszkańców w okresowych badaniach ankietowych)– liczba korzystających z gminnego systemu informacji turystycznej (osoby/rok)	

Źródło: Opracowanie własne

9. Priorytetowe zadania realizacyjne

Sprawna i skuteczna realizacja niniejszej Strategii będzie wymagała zaangażowania wielu interesariuszy Gminy Izabelin – w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych. Tym niemniej najważniejsze wyzwania realizacyjne dotyczące konkretnych przedsięwzięć należeć będą do samorządu Gminy Izabelin. Środkami w realizacji „Strategii” są roczne budżety gminy oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa i Wieloletni Plan Inwestycyjny. W poniższej tabeli zaprezentowano intencyjną listę najważniejszych projektów (nie tylko gminnych) planowanych do realizacji w perspektywie wdrażania niniejszej „Strategii”. Ich skuteczna realizacja jest uzależniona od wielu czynników, często niezależnych od działań władz gminy (np. dostępność środków pomocowych, zmiany prawodawstwa), tym niemniej umieszczenie ich na liście zadań w tak ważnym dokumencie jest sygnalizacją ich znaczenia z perspektywy dalszego rozwoju gminy i poprawy warunków zamieszkania.

TYTUŁ PROJEKTU		Okres realizacji	Koszt szacunkowy ¹⁰	Źródła finansowania	Uwagi
PROJEKTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ					
1.	Przebudowa skrzyżowania ul Estrady, 3 Maja i Arkuszowej	do 2022 roku	8.000.000 zł	budżet powiatu, budżet gminy, ZDM	Korekta przebiegu drogi powiatowej na wysokości Mościsk
2.	Budowa alternatywnego wyjazdu do Warszawy – połączenie z węzłem Nowojanickiego (lub Wóycickiego) i Wólka Węglowa	2021-2025	15.000.000 zł	ZDM, budżet gminy	
3.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej – Hornówek, Truskaw, Izabelin B, Mościska i Sieraków wraz z zakupem WUKO, modernizacja oczyszczalni ścieków <u>oraz rozbudowa sieci wodociągowej</u>	2016-2020	15.000.000 zł	WFOŚiGW, NFOŚiGW, PROW 2014-2020, POIiŚ 2014-2020, budżet gminy	
4.	Modernizacja ul. 3 Maja na odcinku od ronda w Laskach do ul. Tetmajera w Izabelinie	do 2020 roku	8.000.000 zł	budżet powiatu, budżet gminy, NPPDL, RPOWM 2014-2020	Uzgodnienia z powiatem Odcinek ok. 2 km.
5.	Przebudowa dróg gminnych – ul. Chodkiewicza w Izabelinie C, ul. Brzozowej i Poznańskiej, Partyzantów (Laski) oraz Klaudyńska, Łąkowa w Laskach	do 2020 roku	8.000.000 zł	budżet gminy, PROW 2014-2020, NPPDL, RPOWM 2014-2020	
6.	Budowa systemu odwodnienia	do 2030 roku	14.000.000 zł	budżet gminy, WFOŚiGW, PROW 2014-2020	
7.	Modernizacja ul. Sikorskiego w Mościskach	do 2020 roku	5.000.000 zł	MZDW, budżet gminy	Uzgodnienie z MZDW

¹⁰ Koszt szacunkowy obejmuje koszt całej inwestycji bez podziału na kwotowy udział poszczególnych współuczestników inwestycji

9.	Budowa chodnika w ul. Fedorowicza i Lipkowskiej w Hornówku oraz chodnika w ul. 3 Maja między Truskawiem i Izabelinem, wymiana nawierzchni w ul. 3 Maja	2016-2017	5.000.000 zł	budżet powiatu, budżet gminy, PROW 2014-2020	Uzgodnienia z powiatem.
10.	Modernizacja centrum gminy wraz z przebudową budynków publicznych – utworzenie „Centrum 7 sołectw”	2016-2022	20.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020 (ZIT WOF), PROW 2014-2020, NMF-EOG	Przychodnia, budynek UG, centrum 7 sołectw, Poczta, Policja)
11.	Modernizacja Cmentarza Komunalnego w Laskach	2016-2018	500.000 zł	budżet gminy	(wyznaczenie alejek, mury oporowe nowe, uporządkowanie)
12.	Budowa parkingu przy Cmentarzu Komunalnym w Laskach i na końcu wsi Truskaw	2016-2022	500.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020 (ZIT WOF), PROW 2014-2020	Wykup lub dzierżawa, pod kątem turystycznym
13.	Modernizacja (nakładka) ul. Sierakowskiej w Izabelinie C i ul. Sienkiewicza w Izabelinie B	2016-2022	4.500.000 zł	budżet powiatu, budżet gminy	Uzgodnienia z powiatem.
14.	Utwardzenie dróg gminnych destruktem	2016-2020	5.000.000 zł	budżet gminy	Okolo 15 km dróg gminnych.
15.	Modernizacja i rozbudowa linii oświetlenia ulicznego w gminie	2016-2022	7.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020 (ZIT WOF)	
16.	Organizacja PSZOK w Mościskach	2016-2017	250.000 zł	budżet gminy, WFOŚiGW	Obecnie teren PSZOK jest wynajmowany.
17.	Budowa boiska z bieżnią przy Szkole Podstawowej przy ul. 3 Maja oraz budowa drugiego boiska bez bieżni przy Szkole Podstawowej przy ul. Wojska Polskiego 5	2016-2018	2.500.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	
18.	Budowa Gminnego Ośrodka Sportu (GOS) w Laskach	do 2025 roku	7.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	
19.	Organizacja targowiska gminnego	2019-2023	500.000 zł	budżet gminy, PROW 2014-2020	
20.	Budowa sieci dróg rowerowych wraz z miejscami postojowymi	2016-2019	7.500.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020 (ZIT WOF)	Budowa sieci dróg rowerowych w ramach ZIT WOF

21.	Budowa Regionalnego Punktu Zasilania (RPZ) wraz z modernizacją napowietrznych linii energetycznych	do 2025 roku	b.d.	PGE	
22.	Budowa systemu monitoringu wraz ze światłowodami (infrastruktura multimedialna)	2017-2020	3.500.000 zł	budżet gminy	
23.	Zagospodarowanie obszaru przy ul. 3 Maja (po starym przedszkolu – ok. 8000m2)	2018-2022	b.d.	budżet gminy, PROW 2014-2020	
PROJEKTY SPOŁECZNE I INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA					
1.	Rozbudowa istniejącego lub budowa nowego ośrodka zdrowia	do 2025 roku	10.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	
2.	Budowa żłobka w Laskach	2017-2020	3.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	
3.	Organizowanie opieki dla osób starszych poprzez budowę domu pobytu dziennego (Dom Seniora)	2016-2020	5.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	Współpraca z powiatem i organizacjami non-profit
4.	Stworzenie gminnego zasobu mieszkań socjalnych i komunalnych (bądź wynajem na ten cel istniejących obiektów)	2016-2020	10.000.000 zł	budżet gminy, inwestorzy prywatni, PPP	
5.	Wydzielenie i zagospodarowanie małych stref integracji społecznej	2016-2018	1.500.000 zł	budżet gminy, PROW 2014-2020	Np. grill, ogniska, wiaty, zagospodarowanie terenu strażnic na rzecz integracji - dyskoteki dla młodzieży, pingpong, bilard
6.	Modernizacja boisk przyszkolnych	2016-2020	4.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020/ PROW 2014-2020	
7.	Budowa centrum sportowego – basen, park linowy, korty, siłownia, fitness		7.000.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	

9.	Utworzenie systemu wypożyczania rowerów przy KPN i przy gr. z Warszawą (połączenie z Veturilo)	2017-2020	1.500.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020	
9.	Zwiększenie zakresu i jakości oferty Centrum Kultury	2016-2018	200.000 zł/rok	budżet gminy	Imprezy dla młodzieży, coroczne festyny rodzinne i inne cykliczne imprezy, bieganie, gminne rajdy rowerowe itp.
10.	Utworzenie platformy internetowej do kontaktu z mieszkańcami i przedsiębiorcami	2016-2018	100.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój	
11.	E-usługi – projekty systemowe, sms-owe powiadomianie mieszkańców o ważnych wydarzeniach itp.	2016-2025	250.000 zł	budżet gminy, RPOWM 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój	
12	Utworzenie spółdzielni społecznej	2016-2025	500.000 zł	Budżet gminy/ GOPS	

10. Źródła finansowania

Przewidywane źródła finansowania zadań realizacyjnych „Strategii”

Przewidywanymi potencjalnymi źródłami finansowania zadań zapisanych w niniejszej „Strategii” będą:

- 1) środki własne budżetu Gminy Izabelin,
- 2) środki pochodzące z dotacji celowych będących w dyspozycji odpowiednich Ministrów,
- 3) środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego EFRR w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (max. 85% kosztów kwalifikowanych zadania),
- 4) środki z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
- 5) środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (EFS),
- 6) środki z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG),
- 7) środki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego,
- 8) budżety powiatowych i wojewódzkich funduszy celowych, w tym np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- 9) PPP
- 10) nowe podatki i opłaty lokalne (np. opłata nierezydenta, opłata z tytułu zanieczyszczenia środowiska przez piece węglowe CO, opłata katastralna, opłata od deszczówki, opłata z tytułu posiadania wszelkich zwierząt)
- 11) racjonalizacja wydatków inwestycyjnych oraz kosztów utrzymania infrastruktury połączona z optymalizacją podatków i opłat fiskalnych
- 12) inne środki finansowe, włączając środki osób fizycznych i osób prawnych.

11. Zgodność ze strategicznymi dokumentami

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 jest wyrazem dążenia lokalnej społeczności gminy nie tylko do osiągnięcia założonej wizji rozwoju i celów strategicznych lecz również celów rozwoju zapisanych w dokumentach strategicznych na szczeblu krajowym i regionalnym. Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 wpisuje się w obowiązujące dokumenty rozwoju strategicznego państwa, województwa mazowieckiego oraz Powiatu Warszawskiego-Zachodniego. „Strategia” na poziomie krajowym wykazuje zgodność z Narodową Strategią Spójności na lata 2014-2020 oraz Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 wpisuje się również merytorycznie w wiele zadań i priorytetów rozwoju regionu i powiatu. Strategia jest zgodna m.in. z:

1. Projektem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020.
2. Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (program zaakceptowany przez Komisję Europejską w 2014r.).
3. Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego (aktualizacja z 2014 r.),
4. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
5. Strategią Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 pozostaje również w zgodzie z założeniami polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, tj.:

- ✓ polityką ochrony środowiska,
- ✓ polityką społeczeństwa informacyjnego,
- ✓ polityką równego traktowanie kobiet i mężczyzn.

Poniżej opisano szczegółowe odniesienia „Strategii” względem podstawowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.

11.1 Zgodność na poziomie krajowym

11.1.1 Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. Przedmiotowa "Strategia" wpisuje się ramowo w wizję rozwoju kraju do 2020 roku jak również w poszczególne cele i kierunki działań:

Wizja Polski 2020

- Polska w roku 2020 to: **aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Przekształcenia instytucjonalne utrwalające sprawne państwo - wyższa jakość funkcjonowania instytucji publicznych, aktywna rola kapitału społecznego. Efektywny rozwój społeczno-gospodarczy i wysoka konkurencyjność gospodarki - wzrost gospodarczy zapewniający Polsce 74-79% poziomu PKB per capita UE w 2020 r., gospodarka oparta na wiedzy, nowoczesna infrastruktura, rozwój kapitału ludzkiego - wiodącymi atutami konkurencyjności. Spójność społeczno-gospodarcza i terytorialna - większa spójność terytorialna, dostępność usług publicznych, szeroka skala szans rozwoju jednostki, mądra i efektywna integracja społeczna. Celem głównym strategii średniookresowej staje się wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności**

Kierunki działań wyznaczone w "Strategii" wpisują się bezpośrednio w następujące cele operacyjne SRK 2020:

- **Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem**
 - *I.2.3. Zwiększenie wykorzystania środków pozabudżetowych*
- **Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela**
 - *I.3.2. Rozwój kapitału społecznego*
 - *I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela*
- **Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki**
 - *II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki*
 - *II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie*
 - *II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej*
- **Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki**
 - *II.3.1. Wzrost popytu na wyniki badań naukowych*
 - *II.3.4. Zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych- Zgodnie z zapisami SRK 2020: " Jednostki samorządu terytorialnego staną się ważnymi partnerami w procesie formułowania i realizacji polityki innowacyjnej. Zasadnicze znaczenie w tym zakresie zyskają Regionalne Strategie Innowacyjności, które są podstawowym instrumentem określania inteligentnej specjalizacji województw. Stworzone zostaną warunki umożliwiające władzom samorządowym podjęcie roli lidera integrującego lokalne*

środowiska akademickie, naukowe i gospodarcze, a także koordynowanie działań podmiotów funkcjonujących w regionalnych systemach wsparcia innowacji.”

- **Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego**
 - *II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej*
 - *II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego*
- **Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych**
- **Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko**
 - *II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami*
 - *II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej*
 - *II.6.4. Poprawa stanu środowiska*
 - *II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych*
- **Cel III.1. Integracja społeczna**
 - *III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym*
 - *III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych*
- **Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych**
 - *III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych*
 - *III.2.2. Zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych*
- **Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych**

11.1.2 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

13 lipca 2010 r. Rada Ministrów przyjęła „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie” (KSRR), tj. kompleksowy średniookresowy dokument strategiczny odnoszący się do prowadzenia polityki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w ujęciu wojewódzkim, którego przygotowanie przewiduje Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz.U. 2008 nr 216 poz. 1370). Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski w wymiarze terytorialnym, zasady i instrumenty polityki regionalnej, nową rolę regionów w ramach polityki regionalnej oraz zarys mechanizmu koordynacji działań podejmowanych przez poszczególne resorty. Strategia Rozwoju Gminy Izabelin wpisuje się bezpośrednio w następujące kierunki działań wyznaczone w KSRR 2010-2020:

- Zwiększenie dostępności transportowej do miast wojewódzkich,
- Zwiększenie potencjału do tworzenia, dyfuzji i absorpcji innowacji,
- Wspieranie rozwoju metropolitalnych obszarów funkcjonalnych,
- Odpowiedź na zmiany klimatyczne i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego,
- Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrodniczych,
- Wykorzystanie potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju regionalnego,
- Wspieranie rozwoju kapitału społecznego,
- Zapewnienie odpowiedniej infrastruktury transportowej i teleinformatycznej do wspierania konkurencyjności i zapewniającej spójność terytorialną kraju.

Zaplanowane w "Strategii" cele operacyjne oraz odpowiadające im działania w bezpośredni sposób wpisują się również w strategiczny cel polityki regionalnej Polski tj:

Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Ponadto osiągnięcie odpowiedniego poziomu rozwoju Gminy Izabelin w ramach niniejszej strategii w otoczeniu aglomeracji warszawskiej odpowiada następującym celom krajowej polityki regionalnej do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),

Cel ten dotyczy jak najlepszego wykorzystania potencjału terytoriów cechujących się największą zdolnością do kreowania wzrostu gospodarczego (Warszawy i pozostałych ośrodków wojewódzkich wraz z ich obszarami funkcjonalnymi - w tym WOF i Gmina Izabelin)

Kierunki działań polityki regionalnej w ramach celu 1 obejmują:

1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:

1.1.1. Warszawy - stolicy państwa,

W kontekście Gminy Izabelin i jej celów rozwojowych najistotniejsze zapisy dotyczą *"integracji wewnętrznej przestrzeni obszaru metropolitalnego przez wprowadzenie odpowiednich regulacji prawnych i organizacyjnych w zakresie integracji dostarczania różnych usług publicznych oraz rozbudowę i wprowadzenie usprawnień z zakresu multimodalnego transportu zbiorowego (obejmujących różne środki transportu i elementy infrastruktury takie jak metro, kolej, tramwaj, inny transport publiczny, lotniska, systemy kierowania ruchem, obiekty „parkuj i jedź”),"*

2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,

3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”).

W ramach Celu 1 zapisy "Strategii" wkomponowują się w następujące kierunki działań KSRR:

- Tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami - **włączenie obszarów wiejskich otaczających miasta w procesy rozwojowe**
- Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich
- Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich – zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej (w tym wahadłowej)
- Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego
- Tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych
- Rozwój lokalny dla poprawy jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej

W ramach Celu 2 zapisy "Strategii" wkomponowują się w następujące kierunki działań KSRR:

- Zapóźnione obszary wiejskie –restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna
- **Poprawianie dostępu do usług publicznych i ich jakości**
- Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usługi
- Przeciwdziałanie wykluczeniu z procesów rozwojowych obszarów skrajnie peryferyjnych
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego,
- **integracja społeczna**

11.2 Zgodność na poziomie regionalnym i lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 jest w pełni zgodna z kierunkami rozwoju, celami i zadaniami zawartymi w następujących dokumentach programowych Województwa Mazowieckiego i Powiatu Warszawskiego-Zachodniego:

- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.
- Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020
- Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030
- Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (2015 r.)
- Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Strategią Rozwoju Powiatu Warszawskiego-Zachodniego.

Jednym z warunków rozwoju województwa jest dalsze zwiększenie jego atrakcyjności zamieszkania i atrakcyjności inwestycyjnej – w szczególności obszarów metropolitalnych, skutkującej zarówno napływem inwestorów zewnętrznych, jak i rozwojem przedsiębiorczości lokalnej i ponadlokalnej. Gmina Izabelin, jak wspomniano w części diagnostycznej przedmiotowej „Strategii”, przynależy do obszaru bezpośredniego oddziaływania m.st. Warszawy.

11.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.¹¹

Zdolność sprostania wyzwaniom konkurencyjności, innowacyjności, metropolizacji i otwartości będzie jednym z ważniejszych czynników umożliwiających włączenie się województwa mazowieckiego do europejskiej przestrzeni regionów w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Obecny poziom rozwoju gospodarczego nie pozwala województwu mazowieckiemu na zbliżenie się nie tylko do regionów najbogatszych Unii, ale także tych średnio zamożnych. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca, wynoszący na Mazowszu ok. 79% przeciętnej unijnej (średnia z lat 2008-2014), odpowiada w przybliżeniu poziomowi słabiej rozwiniętych regionów krajów „starej unii”.

CEL NADRZĘDNY ROZWOJU MAZOWSZA

ZA PRIORYTETOWY CEL STRATEGICZNY PRZYJĘTO ROZWÓJ PRODUKCJI UKIERUNKOWANEJ NA EKSPORT W PRZEMYSŁE ZAAWANSOWANYCH I ŚREDNIOZAAWANSOWANYCH TECHNOLOGII ORAZ W PRZEMYSŁE I PRZETWÓRSTWIE ROLNO-SPOŻYWCZYM.

JEGO OSIĄGNIĘCIE WYMAGA REALIZACJI DZIAŁAŃ W NASTĘPUJĄCYCH KIERUNKACH:

- **TWORZENIE WARUNKÓW DO GENEROWANIA I ABSORPCJI INNOWACJI;**
- **ROZWÓJ PRODUKCJI: TWORZENIE WARUNKÓW PRZYJAZNYCH DLA INWESTORÓW I PRZEDSIĘBIORCÓW;**
- **WSPIERANIE TWORZENIA I ROZWOJU PRZEDSIĘBIORSTW PRODUKCYJNYCH;**
- **UMIĘDZYNARODOWIENIE GOSPODARZE;**
- **TWORZENIE WARUNKÓW DO ZWIĘKSZENIA INWESTYCJI POZAROLNICZYCH – GŁÓWNIEM W PRZEMYSŁE ROLNO-SPOŻYWCZYM.**

Można uznać, iż „Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030” sytuuje się w szerokim spektrum celu nadrzędnego strategii województwa mazowieckiego zakładając podjęcie działań mających silny wpływ na równowagę rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. Należy uznać, że realizacja celów przedmiotowej „Strategii” znacząco zwiększy atrakcyjność zamieszkania i inwestowania w obszarze metropolitalnym.

W ramach Celu strategicznego **„Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii”** wymienić należy następujące działania, będą spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Izabelin:

- *Wykorzystanie i wzmocnienie specjalizacji regionalnych;*
- *Rozwój i uzupełnianie funkcji metropolitalnych – Warszawa jako ośrodek stołeczny;*
- *Wspieranie rozwoju miast regionalnych i subregionalnych;*
- *Restrukturyzacja miast tracących funkcje gospodarcze;*
- *Wzmocnienie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich;*
- *Zwiększanie dostępu do szerokopasmowego Internetu i e-usług.*

¹¹ Załącznik do Uchwały nr 158/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 28 października 2013 r.

W ramach celu strategicznego "**Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowanie ładu przestrzennego**" wymienić należy następujące działania, będą spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Izabelin:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionu;
- Zwiększenie spójności wewnątrzregionalnej – koncentracji na najbardziej zapóźnionych podregionach;
- Rozwój form transportu przyjaznych dla środowiska i mieszkańców;
- Zapobieganie nadmiernej suburbanizacji i kreowania ładu przestrzennego;
- Udrożnienia systemu tranzytowego.

W ramach Celu strategicznego "**Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki**" wymienić należy następujące działania, będą spójne ze Strategią Rozwoju Gminy Izabelin:

- *Rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego;*
- *Aktywizacji rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;*
- *Rozwoju priorytetowych dla regionu dziedzin nauki;*
- *Wzrostu wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;*
- *Przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;*
- *Wyrównania szans edukacyjnych;*
- *Podnoszenia standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.*

Uzupełnieniem powyższych celów strategicznych są dwa ramowe cele strategiczne. Pierwszy z nich "**Zapewnienie gospodarce dywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska**" jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Izabelin, gdyż zakłada realizację następujących działań:

- *Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywne wykorzystanie;*
- *Wspieranie rozwoju przemysłu ekologicznego i eko-innowacji;*
- *Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska;*
- *Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej;*
- *Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym;*
- *Poprawa jakości wód, odzysk/unieszkodliwianie odpadów, odnowa terenów skażonych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń;*
- *Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.*

Drugi cel ramowy "**Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia**"

jest zgodny ze Strategią Rozwoju Gminy Izabelin, gdyż zakłada realizację następujących działań:

- *Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego do zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu;*
- *Upowszechnienie kultury i twórczości;*
- *Wspierania rozwoju przemysłu kreatywnego;*
- *Wykorzystania dziedzictwa kulturowego w działalności gospodarczej.*

Przedmiotowa „Strategia” jest częścią działań zapewniających wewnętrzną integrację regionu, przy optymalizacji wykorzystania przestrzeni i zachowania funkcji ekologicznych środowiska kulturowego i przyrodniczego. Są to działania kierunkowo zgodne z polityką regionalną Unii Europejskiej.

10.2.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030 w sposób bezpośredni odpowiada zapisom zatwierdzonego w lutym 2015 r. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. Główną osią programu jest wsparcie przedsiębiorczości, w tym rozwój innowacji oraz badań i rozwoju - jest to również jeden z głównych kierunków strategicznych działań Gminy Izabelin. Drugim filarem RPO jest wsparcie przejście na gospodarkę niskoemisyjną, co również jest strategicznym wyzwaniem gminy usankcjonowany w niniejszej Strategii. W szczególności cele wyznaczone w niniejszej "Strategii" w bezpośredni sposób wpisują się w cel główny RPOWM oraz w cele strategiczne:

CEL GŁÓWNY: *Inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału mazowieckiego rynku pracy.*

- Rozwój konkurencyjnej gospodarki regionu opartej na innowacyjności, przedsiębiorczości, chłonnym rynku pracy i zrównoważonych zasobach
- Przeciwdziałanie dysproporcjom regionalnym prowadzące do zwiększenia chłonności regionalnego rynku pracy poprzez wyrównywanie dostępu do zatrudnienia, włączenie społeczne i edukację
- Wsparcie działań wzmacniających zrównoważony rozwój środowiska na Mazowszu

10.2.3 Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych WOF

Nowe spojrzenie na politykę rozwoju w wymiarze europejskim, krajowym i regionalnym, uwzględniające aspekt terytorialny, daje możliwość wspierania i kształtowania rozwoju różnych typów obszarów. Jednym z nich są obszary miejskie, w największym stopniu przyczyniające się do rozwoju społeczno-gospodarczego Polski i Europy, a wśród nich ośrodki metropolitalne. Metropolie wraz z otoczeniem funkcjonalnym są najważniejszym węzłem w sieci powiązań krajowych i międzynarodowych. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) są instrumentem umiejscowionym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Głównymi kryteriami decydującymi o realizacji przedsięwzięć w formule ZIT są zintegrowany charakter oraz komplementarność.

Celem głównym WOF ZIT jest:

Rozwój i wykorzystanie potencjałów WOF poprzez integrację obszaru i budowanie jego przewag konkurencyjnych w ramach instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.

Cele strategiczne:

1. Zwiększenie korzyści metropolitalnych w sferze społecznej;

Odpowiadające cele "Strategii": Silne, zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie gminy Budowa społeczeństwa obywatelskiego, aktywizacja społeczności lokalnych, aktywne rozwiązywanie problemów społecznych

2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego w konkurencji globalnej;

Odpowiadające cele "Strategii": wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej, Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym

3. Zintegrowanie obszaru i poprawa jakości środowiska.

Odpowiadające cele "Strategii": Rozwój korzystnych infrastrukturalnych, instytucjonalnych i gospodarczych powiązań z otoczeniem metropolitalnym, wzrost konkurencyjności, innowacyjności, dywersyfikacja bazy ekonomicznej

10.2.4 Strategia Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030

Strategia Rozwoju Gminy Izabelin jest spójna ze Strategią Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Warszawy do roku 2030¹². Strategia OMW nakreśla główne wyzwania stojące przed gminami OMW w perspektywie do 2030 r. Gmina Izabelin stanowi integralną część

¹² Dokument przygotowany w ramach projektu „Programowanie obszaru metropolitalnego Warszawy” w ramach PO Pomoc Techniczna, w którym Gmina Izabelin była jednym z 5 partnerów m.st. Warszawy.

aglomeracji warszawskiej stąd też planowanie jej rozwoju powinno być spójne z dokumentami strategicznymi nie tylko szczebla krajowego i regionalnego, ale również aglomeracyjnego. Zgodnie z diagnozą strategiczną przeprowadzoną w 2015 r. dla OMW najważniejszymi problemami/wyzwaniami obszaru są: brak wewnętrznej spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej, brak koordynacji działań samorządów na rzecz poprawy atrakcyjności zamieszkania i poprawy konkurencyjności gospodarki OMW, niewydolność aglomeracyjnego systemu transportowego, głównie na linii dojazdów mieszkańców OMW do Warszawy.

Misją obszaru metropolitalnego jest:

„Podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności w oczach turystów, poprzez kreowanie nowoczesnych rozwiązań funkcjonalnych i bogatej oferty kulturalno-rekreacyjnej, stworzenie sprzyjających i unikatowych warunków do efektywnej współpracy pomiędzy biznesem a nauką oraz prowadzenia działalności gospodarczej, zarówno przez inwestorów krajowych, jak i zagranicznych”

W tak rozumianą misję wpisują się wszystkie cele strategicznego oraz odpowiadające im cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030. Jednym z głównych długoterminowych efektów Strategii jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy oraz wypromowanie gminy jako miejsca o atrakcyjnej ofercie dla mieszkańców i w dalszej kolejności dla turystów, głównie z terenu aglomeracji. Z jednej strony Gmina Izabelin stawia na rozwój przyjaznych warunków do zamieszkania w zadbanej i przyjaznej środowisku okolicy, z drugiej ukierunkowuje się na wsparcie rozwoju terenów inwestycyjnych na terenie Mościsk. Ważnym aspektem zasygnalizowanym w Strategii jest konieczność wzmocnienia integracji terenu gminy z OMW. Dotyczy to nie tylko aspektów komunikacyjnych (drogi, ścieżki rowerowe, transport szynowy, budowa węzłów lub doprowadzenie ruchu kołowego i rowerowego do planowanych węzłów w Warszawie), ale również społecznych i gospodarczych. Jednym z najważniejszych obszarów jest budowa wspólnej oferty gospodarczej i inwestycyjnej dla obszaru OMW i WOF, w ramach której zostaną również opisane i zidentyfikowane najważniejsze możliwości inwestowania kapitału na terenie Gminy Izabelin.

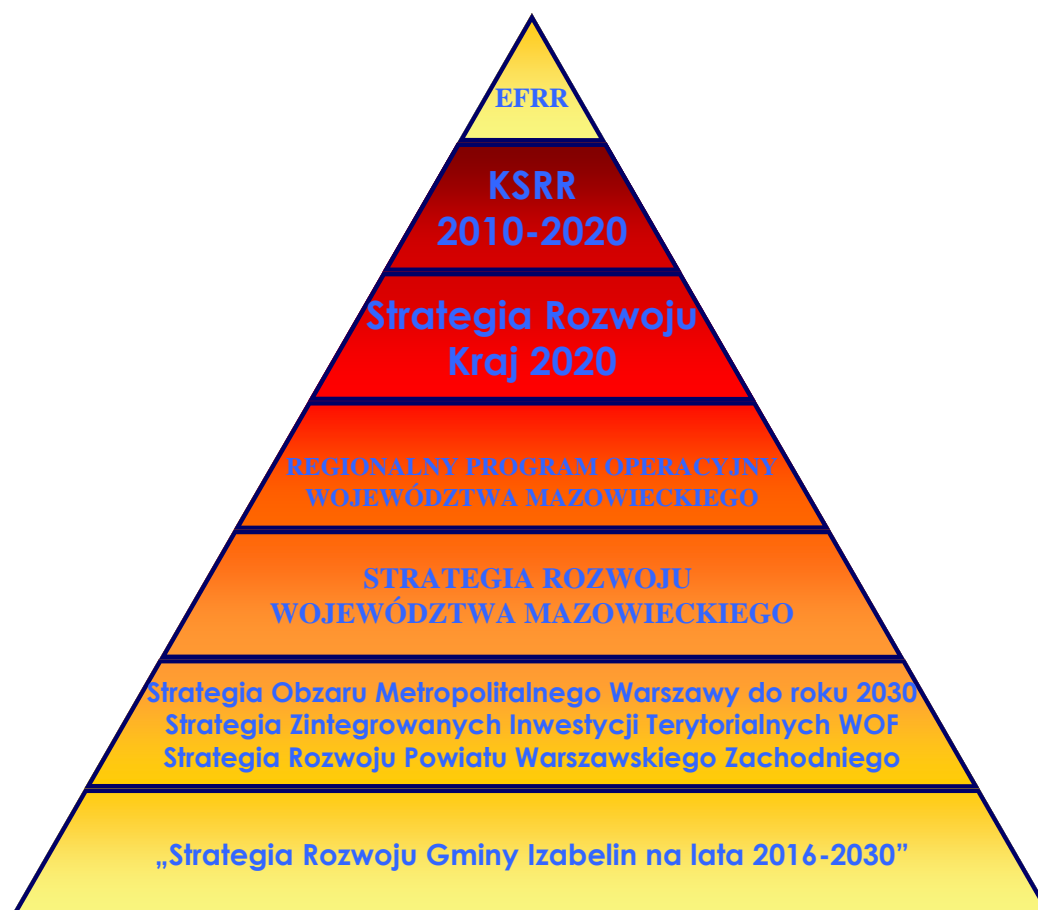
Strategia wpisuje się również bezpośrednio we wszystkie zidentyfikowane cele strategiczne OMW, tzn:

- ***Cel 1: Inteligentna, zintegrowana sieć transportu publicznego dla całego obszaru OMW***
- ***Cel 2: Ład przestrzenny, oparty na kompleksowym planowaniu, zapewniającym komplementarność funkcji, estetykę, wykorzystanie istniejących potencjałów oraz uwzględniającym zrównoważony rozwój***
- ***Cel 3: Zintegrowana, atrakcyjna oferta spędzania czasu wolnego, wykorzystująca potencjał przyrodniczy, kulturalny i historyczny OMW***

- **Cel 4: Atrakcyjne warunki do rozwijania przedsiębiorczości oraz lokowania inwestycji w ramach sieci gospodarek gminnych**
- **Cel 5: Wysoki poziom kapitału ludzkiego oraz zaangażowanie mieszkańców OMW w świadome i zrównoważone kształtowanie metropolii, oparte na idei społeczeństwa obywatelskiego**

Podsumowując należy podkreślić, iż opracowana „Strategia Rozwoju Gminy Izabelin na lata 2016-2030” wpisuje się we wszystkie najważniejsze dokumenty strategiczne, zarówno na poziomie krajowym (SRK 2020) jak i regionalnym (RPO, SRWM). Poniżej przedstawiono schematyczną ramową strukturę powiązań niniejszej „Strategii” z dokumentami strategicznymi wyższych szczebli

12. System wdrażania i monitorowania

Istota systemu monitorowania i ewaluacji

Zarządzanie procesem wdrażania strategii rozwoju gminy wymaga prowadzenia monitorowania realizacji celów i zadań strategicznych oraz ewaluacji zapisów tego dokumentu. Z punktu widzenia zarządzania gminą istotą monitoringu jest gromadzenie, opracowywanie i przekazywanie informacji przydatnych w procesie koordynacji rozwoju. Stąd też przedmiotem monitoringu jest gmina, pojmowane jako spójny system społeczno - ekonomiczno - ekologiczny. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w następujących płaszczyznach:

- społeczność gminy,
- gospodarka gminy,
- środowisko przyrodnicze,
- infrastruktura.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Izabelin są cele i zadania strategiczne wytyczone w strategii. Proces monitorowania ma polegać na systematycznych obserwacjach zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań wyznaczonych w Strategii.

System monitorowania i ewaluacji oparty będzie na **monitorowaniu operacyjnym i strategicznym**.

Na **poziomie operacyjnym** monitoring stanu wdrażania strategii rozwoju gminy przeprowadzany będzie na podstawie dwuletnich raportów opisujących działania podejmowane w zakresie realizacji zadań strategicznych. Raporty te przygotowywane będą przez Referaty merytoryczne Urzędu Gminy odpowiedzialne za prowadzenie działań w ramach wyznaczonych zadań strategicznych. Monitoring na poziomie operacyjnym może stać się podstawą dokonania aktualizacji strategii, jeśli na podstawie przedstawionych informacji uwidoczni się taka potrzeba.

Na **poziomie strategicznym** ocena wdrażania strategii rozwoju gminy przeprowadzana będzie na podstawie raportu o stanie gminy przygotowywanego w cyklach czteroletnich. Ocena taka będzie stanowiła podstawę dokonania planowej aktualizacji strategii.

Monitoring operacyjny

Celem monitoringu operacyjnego będzie określenie stopnia realizacji zadań zapisanych w strategii. Monitoring taki winien być prowadzony częściej niż monitoring strategiczny. Monitoring taki nie powinien być dokonywany rzadziej niż raz na 2 lata.

Najlepszym momentem przystąpienia do analizowania stanu wdrażania strategii są ostatnie miesiące roku kalendarzowego. Jest to istotne z tego względu, że w tym to okresie kończy się procedura aktualizacji.

Oczekiwany przebieg procedury wskazano w tabeli umieszczonej poniżej.

Tabela 20 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego

LP.	DZIAŁANIE	Podmioty zaangażowane	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Wójt Gminy	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad; w okresie co najmniej co dwa lata; zalecane jest przeprowadzanie monitoringu operacyjnego w okresach rocznych
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Izabelin lub wyznaczony Referat UG	Przekazanie Referatom merytorycznym UG oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Referaty merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Referaty merytoryczne UG		
5.	Ocena wyników (porównanie z planem)	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Izabelin lub wyznaczony Referat UG	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii; określenie odchyleń	2 tygodnie
6.	Identyfikacja i analiza przyczyn odchyleń	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Izabelin lub wyznaczony Referat UG	Ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami oraz poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	
7.	Planowanie korekty	Wójt Gminy na podstawie zaleceń zespołu zadaniowego wskazanego w zarządzeniu Wójta lub wyznaczonego Referatu UG	Zalecenia co do zmiany dotychczasowych metod realizacji bądź sugestie do wprowadzenia nowych; określenie i akceptacja działań korygujących	1 tydzień
8.	Przekazanie zalecanych korekt	Zespół zadaniowy wskazany w zarządzeniu Wójta Gminy Izabelin lub wyznaczony Referat UG	Przekazanie informacji o zauważonych niedociągnięciach, problemach oraz o zalecanych sposobach rozwiązania problemów do „aktorów” strategii	
9.	Przedłożenie sprawozdania z monitoringu dla Rady Gminy	Wójt Gminy	Celem sprawozdania będzie powiadomienie Rady o stanie wdrażania strategii rozwoju oraz o dostrzeżonych przy jej wdrażaniu problemach	w terminie kolejnego posiedzenia Rady, chyba że Rada postanowi o innym terminie

Monitoring operacyjny nie prowadzi wprost do aktualizacji zapisów strategii. Jeżeli jednak w toku dokonywania tego monitoringu wskazana zostanie potrzeba uzupełnienia lub zmiany dokumentu, która będzie istotna z punktu widzenia osiągania wizji gminy, Wójt Gminy Izabelin, posługując się opinią zespołu zadaniowego, winien zwrócić się do Rady Gminy z projektem uchwały o dokonanie aktualizacji strategii. Należy wówczas zastosować się do trybu prac przewidzianego dla etapu aktualizowania strategii w ramach monitoringu strategicznego.

Monitoring strategiczny

W przeciwieństwie do monitoringu operacyjnego, zadaniem monitoringu strategicznego jest umożliwienie oceny realizacji strategii z punktu widzenia jej dopasowania do rzeczywistych potrzeb gminy oraz stopnia wypełniania przez nią celów strategicznych służących realizacji wizji Gminy Izabelin zapisanej w tym dokumencie.

Jako perspektywę czasową do przeprowadzenia takiego monitoringu wskazać należy okres czteroletni. Uznać również należy, że w latach gdy monitoring taki jest przeprowadzany, zastępuje on monitoring operacyjny.

Monitoring strategiczny może stać się podstawą aktualizacji strategii. Uznać bowiem należy, że w okresie kilkuletnim pojawią się na tyle istotne zmiany w sytuacji lokalnej społeczności, że przydatnym będzie dokonanie zmian w zapisach dokumentu.

Procedurę przeprowadzania monitoringu strategicznego przedstawiono w tabeli.

Tabela 21 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego

LP.	DZIAŁANIE	AKTORZY	WYNIKI I PROCEDURY	TERMIN
1.	Zarządzenie o rozpoczęciu monitoringu	Wójt Gminy Izabelin	Wskazanie oczekiwanych ustaleń, podmiotów odpowiedzialnych za przeprowadzenie monitoringu, określenie harmonogramu przeprowadzenia monitoringu,	październik-listopad; w okresie co najmniej co cztery lata
2.	Ogłoszenie rozpoczęcia monitoringu	Referaty merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Przekazanie Referatom merytorycznym UG oraz – w miarę potrzeby i możliwości – innym podmiotom informacji o rozpoczęciu monitoringu oraz o zakresie oczekiwanych informacji; przekazanie ankiet i formularzy	1 tydzień
3.	Opis stanu realizacji zadań strategii	Referaty merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Opis działań podjętych w celu realizacji strategii; opis zagrożeń dla prawidłowej realizacji zadań strategii	2 tygodnie
4.	Przekazanie opisów stanu realizacji strategii zespołowi zadaniowemu	Referaty merytoryczne UG		
5.	Przygotowanie raportu o stanie realizacji	Referaty merytoryczne UG przy współpracy	Określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów strategii;	4 tygodnie

	strategii oraz raportu o stanie gminy	innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	określenie odchyłeń, ocena stopnia rozbieżności, określenie sytuacji Gminy z punktu widzenia warunków życia w nim (z wykorzystaniem analizy statystycznej opisanej dalej)	
6.	Dyskusja nad raportami	Zespół zadaniowy	Celem dyskusji jest podjęcie decyzji co do zakresu potrzebnych prac nad aktualizacją strategii, w przypadku podjęcia decyzji o konieczności dokonania aktualizacji, należy zastosować się do punktów kolejnych, w przypadku decyzji o niedokonywaniu aktualizacji należy zakończyć monitoring w trybie przewidzianym dla monitoringu operacyjnego w punktach 5 i następujących	
7.	Prace studyjne nad zapisami strategii	Zespół zadaniowy przy wsparciu Referatów merytorycznych UG	Analiza zapisów strategii w części dotyczącej celów pośrednich i zadań strategicznych a także zapisów zadań operacyjnych służących realizacji zadań strategicznych, wskazanie potrzebnych zmian, dyskusja nad proponowanymi zmianami	1 miesiąc
8.	Przygotowanie aktualizacji strategii	Referaty merytoryczne UG przy współpracy innych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie strategii	Aktualizacja zapisów strategii powinna być wykonana na podstawie ustaleń zespołu zadaniowego	1 miesiąc
9.	Przyjęcie aktualizacji przez zespół zadaniowy	Zespół zadaniowy	Przyjęcie tekstu, który zostanie przedłożony pod obrady Rady Gminy	
10.	Przedłożenie aktualizacji Radzie Gminy	Wójt Gminy	Przedłożenie dokumentu pod obrady Rady Gminy	3 tygodnie przed terminem sesji Rady Gminy
11.	Przyjęcie aktualizacji przez Radę	Rada Gminy	Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii rozwoju	W terminie sesji Rady Gminy

13. Spis map, tabel, wykresów

Tabele

Tabela 1: Działania i zadania przy opracowaniu i wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Izabelin	12
Tabela 3 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 – 2014)	28
Tabela 4: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008-2014)	28
Tabela 5: Wskaźnik perspektywiczności populacji Gminy Izabelin (relacja procentowa różnicy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2014)	29
Tabela 6 Wodociągi: długość czynnej sieci rozdzielczej	31
Tabela 7 Wodociągi: ludność korzystająca z sieci wodociągowej	31
Tabela 8 Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	32
Tabela 9 Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	32
Tabela 10 Ludność korzystająca z oczyszczalni	32
Tabela 11 Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności	32
Tabela 12: Sieć gazowa w Gminie Izabelin w latach 2007-2013	34
Tabela 13: Wykaz gminnych placówek oświatowych (stan na 30 września 2014 r.)	42
Tabela 14: Pracujący ogółem w Gminie Izabelin w latach 2007-2013	49
Tabela 15: Bezrobocie na terenie Gminy Izabelin w latach 2006 - 2014	50
Tabela 16: Struktura podmiotów gospodarczych w Gminie Izabelin	51
Tabela 17: Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich	52
Tabela 18: SZCZEGÓŁOWA ANALIZA SWOT GMINY IZABELIN	73
Tabela 19: Wskaźniki weryfikacji celów strategii	118
Tabela 20 Etapy przeprowadzania monitoringu operacyjnego	143
Tabela 21 Etapy przeprowadzania monitoringu strategicznego	144

Wykresy:

Wykres 1: Liczba mieszkańców Gminy Izabelin w latach 2006-2014	22
Wykres 2: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 mieszkańców Gminy Izabelin w latach 2006-2014	23
Wykres 3: Wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności	23
Wykres 4: Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Gminie Izabelin w latach 2006-2014	24
Wykres 5: Porównanie salda migracji na 1000 ludności w podobnych gminach podwarszawskich	25
Wykres 6: Porównanie wskaźnika przyrostu naturalnego na 1000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich	26
Wykres 7: Ludność Gminy Izabelin wg ekonomicznych grup wieku w latach 2008-2014	27
Wykres 8 Ludność w wieku przedprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 - 2014)	28
Wykres 9: Ludność w wieku poprodukcyjnym jako odsetek ludności w wieku produkcyjnym (lata 2008 – 2014)	28
Wykres 10: Wskaźnik perspektywiczności populacji Gminy Izabelin (relacja procentowa różnicy liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym do ludności w wieku poprodukcyjnym w latach 2008-2014)	30
Wykres 11: Porównanie wartości wskaźnika perspektywiczności populacji w wybranych gminach podwarszawskich	31
Wykres 12: Ludność korzystająca z instalacji w % ogółu ludności	33
Wykres 13: Pracujący ogółem w Gminie Izabelin w latach 2007-2013	49
Wykres 14: Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 10000 mieszkańców Gminy Izabelin	51
Wykres 15: Liczba podmiotów gospodarczych na 10000 ludności w wybranych gminach podwarszawskich	52
Wykres 16: Wizja i cele strategiczne	107